

הפיקוח על הבנקים

היחידה הכלכלית

מערכת הבנקאות בישראל

מחצית ראשונה 2024

©

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.

הרצה לצטט רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את המקור.

ירושלים, חשון תשפ"ה

נובמבר 2024

תוכן

3.....	הקדמה
5.....	התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות
12.....	ניתוח תוצאות הבנקים לפי ערך השוק של מניותיהם לעומת ערכן בספרים MV/BV
14.....	הלימות ההון והמינוף
17.....	תמצית התפתחויות עיקריות בפעילות המאזנית והחוץ-מאזנית
27.....	תיק האשראי וסיכון האשראי
46.....	סיכון הנזילות
53.....	סיכון השוק
59.....	נספח א' - לוחות

הקדמה

סקירה זו מפרטת את עיקרי ההתפתחויות במערכת הבנקאות בישראל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024. השפעות המלחמה על המשק התמתנו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 אולם עדיין קיימת אי-וודאות ביחס להתפתחויות כלכליות, בין היתר נוכח הימשכות הלחימה והתפתחותה לגזרות נוספות והגירעון התקציבי. בתחילת ינואר 2024 הודיעה הוועדה המוניתרית על הורדת ריבית בנק ישראל ב-0.25% ומאז זו נותרה ללא שינוי, ברמה של 4.5%. לאחר התאוששות בקצב הצמיחה ברבעון הראשון של השנה חלה האטה משמעותית ברבעון השני. שיעור האינפלציה התייצב במהלך המחצית הראשונה והשקל פוחת במהלכה מול הדולר ואירו.

מערכת הבנקאות הישראלית המשיכה לשמור על איתנותה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024. יחסי ההון והנזילות נותרו על רמה גבוהה, זאת בין היתר, לאור הרווחיות הגבוהה של המערכת בהשוואה לשנים האחרונות, בעיקר נוכח הגידול בתיק האשראי, הירידה בהוצאה להפסדי אשראי והעליה בסביבת הריבית. קצב צמיחת תיק האשראי דומה לקצב שנצפה בשנת 2023, שמשקף קצב נמוך יותר בהשוואה לשנים קודמות. איכות תיק האשראי נותרה טובה.

יחס ההון העצמי רובד 1 של מערכת הבנקאות נותר ברמה גבוהה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024, והוא נאמד בכ-11.5%, דבר המעיד על איתנותה של מערכת הבנקאות לעמוד בזעזועים ועל יכולתה להמשיך ולתמוך במשק גם בתקופות של אי-וודאות מתמשכת. הרווחיות הגבוהה במהלך השנה המשיכה לתרום לחיזוק יחסי ההון. מנגד, חלוקת הרווחים, והמשך הגידול בנכסי הסיכון פעלו לשחיקת יחסי ההון.

האשראי הבנקאי לציבור צמח במחצית הראשונה של שנת 2024 בשיעור של כ-6.1% (במונחים שנתיים), שיעור צמיחה מעט נמוך בהשוואה לשנת 2023, אז עמד שיעור הצמיחה על כ-6.6%. האשראי העסקי והאשראי לדיוור הובילו את צמיחת תיק האשראי, כאשר באשראי הקצוב הצרכני למשקי בית חלה יציבות. על אף סביבת הריבית הגבוהה (שמסקפת עלייה בנטל החוב על הלווים) והתנאים המאקרו-כלכליים הקיימים, עד כה מדדי סיכון האשראי נותרו ללא שינוי מהותי. אף על פי כן, הבנקים נערכו מראש והגדילו את ההפרשות להפסדי אשראי על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" כבר ברבעון השלישי של 2023, אך מאחר ולא נרשמה הרעה במדדי הסיכון, בקרב חלק מהבנקים נרשמה הכנסה בסעיף ההוצאות להפסדי אשראי ברבעון השני של 2024.

בפיקדונות הציבור חל גידול במחצית הראשונה של שנת 2024 של כ-4.6% (במונחים שנתיים). שיעור הכספים של הציבור המוחזקים בפיקדונות נושאי ריבית, שהחל לעלות במחצית השנייה של שנת 2022 (עת עלתה ריבית בנק ישראל), המשיך לעלות גם במהלך שנת 2024 אך בצורה מתונה יותר, והגיע לשיעור של כ-57%. זאת על רקע רמת הריבית הגבוהה. שיעור התמסורת מריבית בנק ישראל אל ריבית על ההלוואות

במגזרי הפעילות השונים מלאה (למעט בהלוואות לדירור, שם התמסורת נמוכה יותר). מנגד, שיעור התמסורת של ריבית בנק ישראל אל ריבית הפיקדונות, נמוך יותר (כ-68%), וישנה שונות בין מגזרי הפעילות כאשר שיעור התמסורת למשקי בית נמוך יותר בהשוואה לתמסורת למגזר העסקי.¹ בהשוואה בינלאומית, התמסורת של ריבית הבנק המרכזי לפיקדונות משקי הבית בישראל, בריבית קבועה, נותרה גבוהה.

מדינת ישראל נמצאת עדיין במצב מלחמה מתמשך כאשר בתחילת הרבעון הרביעי של השנה חלה התרחבות של הלחימה גם בגזרה הצפונית, לצד מתיחות גיאופוליטית גוברת. בנוסף, בשבועות האחרונים הודיעו סוכנויות הדירוג "מודי'ס" ו-S&P על הורדות דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל בשתי רמות וברמה אחת, בהתאמה, יחד עם תחזית שלילית לדירוג.² בהתאם, מערכת הבנקאות נדרשת לשמור על חוסנה, ביתר שאת, בכדי לעמוד באתגרים, אלו ונוספים, שעלולים להתגלגל לפתחה. בתוך כך, במהלך המחצית הראשונה של השנה הוארך המתווה שגיבש הפיקוח על הבנקים ואומץ על-ידי מערכת הבנקאות, שעיקרו מן אפשרות לדחיית הלוואות והקלות בתשלום עמלות וריבית על המינוס בעו"ש. הפיקוח על הבנקים ימשיך לעקוב באופן שוטף וצמוד אחר ההתפתחויות השונות, בין השאר על רקע התמשכות הלחימה וסביבת אי-הוודאות.

¹ נציין, כי במהלך השנה, ננקטו פעולות מצד בנק ישראל לשיפור התמסורת לפיקדונות משקי הבית.
² זאת בהמשך להורדת הדירוג של חברות הדירוג במהלך התקופה הנסקרת (להרחבה ראו פרק "הלימון ההון והמינוף" בסקירה זו).

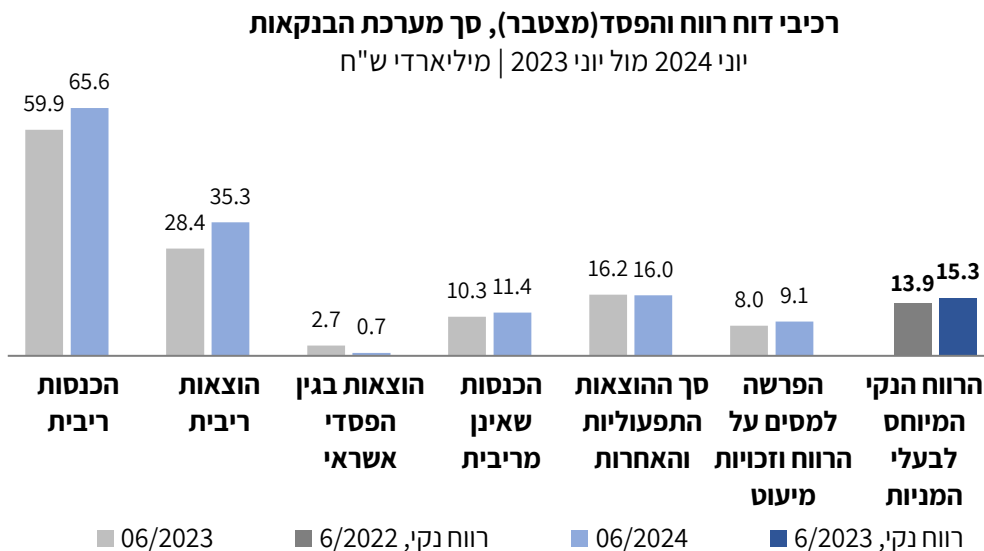
התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות

רווחיות מערכת הבנקאות

הרווח הנקי³ של מערכת הבנקאות במחצית הראשונה של שנת 2024 הסתכם ב-15.3 מיליארדי ש"ח, גידול של כ-10.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, אז הסתכם הרווח הנקי ב-13.9 מיליארדי ש"ח (לוח 1). הרווחיות הגבוהה של מערכת הבנקאות נובעת בעיקרה מסביבת הריבית הגבוהה ומקיטון בהוצאה להפסדי אשראי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, על רקע שיפור באיכות תיק האשראי (קיטון של כ-2 מיליארדי ש"ח; איור 1). גם סביבת האינפלציה המשיכה לתרום לרווחיות הגבוהה של מערכת הבנקאות אולם רמתה במחצית הנוכחית היתה מעט נמוכה בהשוואה למחצית המקבילה אשתקד. במהלך המחצית חל גידול בסעיף ההפרשה למיסים על הרווח שנבע בעיקרו מעלייה ברווחיות השוטפת ומחקיקת חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל)⁴ שקובעת תשלום מיוחד בגין רווחי הבנקים. התשואה להון של מערכת הבנקאות למחצית הראשונה לשנת 2024 עמדה על 16.9% (15.6% בנטרול השפעות מדד המחירים לצרכן) בהשוואה לכ-17.2% במחצית המקבילה אשתקד (15.6% בנטרול מדד; לוח 1).

איור 1: במהלך המחצית הראשונה של 2024 חל גידול ברווח הנקי של מערכת הבנקאות וזאת נובעת

בעיקרה מסביבת הריבית הגבוהה ובשל קיטון שחל בסעיף הוצאה להפסדי אשראי

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

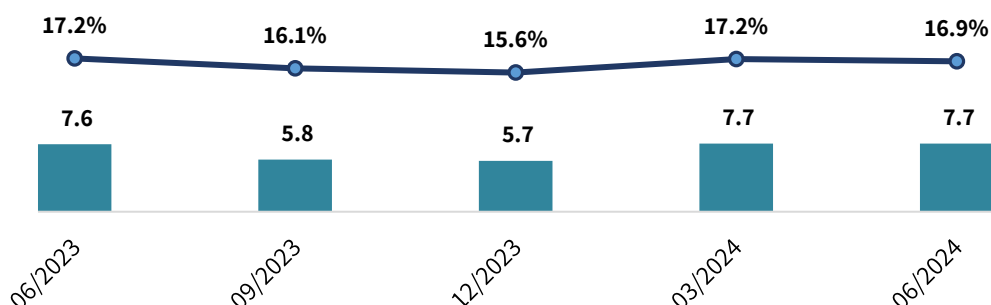
³ הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגידים הבנקאיים.

⁴ https://fs.knesset.gov.il/25/law/25_lsr_4227549.pdf

איור 2: התשואה להון במהלך המחצית השנייה לשנת 2024 ממשיכה להיות גבוהה

הרווח הנקי והתשואה להון (ROE) לאחר מס (מצטבר) לפי רבעונים, סך

מערכת הבנקאות יוני 2023 עד יוני 2024 | מיליארדי ש"ח, אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפתחות סעיפי הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

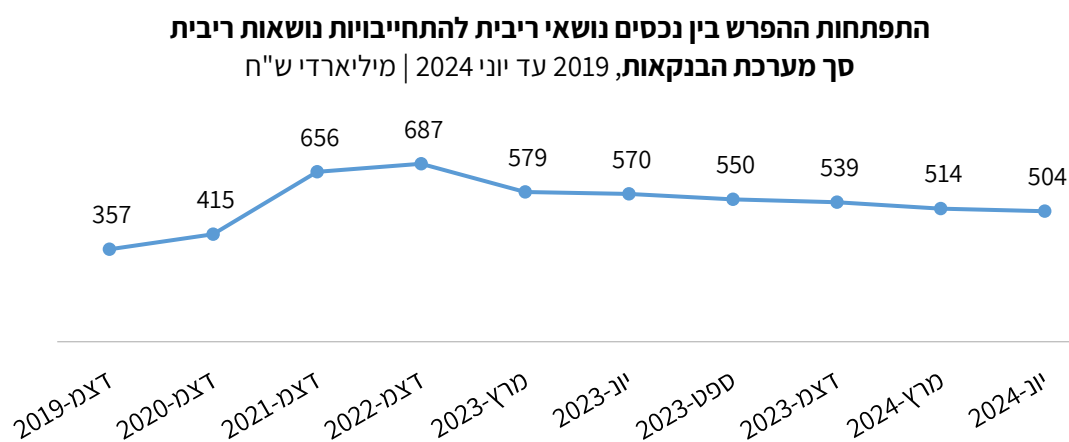
הכנסות הריבית נטו ירדו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 ב-5%, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בכ-30.3 מיליארד ש"ח (לוח 1). במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 חל גידול של כ-9.6% בהכנסות הריבית והם עמדו נכון ליוני 2024 על כ-65.6 מיליארד ש"ח (בהשוואה לכ-59.8 מיליארדי ביוני 2023). הוצאות הריבית גדלו גם הן, אך בקצב מהיר יותר של כ-24.4%, והן עמדו נכון ליוני 2024 על 35.3 מיליארד ש"ח וזאת על רקע המשך הסטת כספי עו"ש לפיקדונות נושאי ריבית (להרחבה ראו את פרק המאזן בסקירה זו). הקיטון בהכנסות הריבית לצד גידול בהוצאות הריבית נובע גם מכך שהשפעת מדד המחירים לצרכן הייתה נמוכה יותר במחצית הראשונה של שנת 2024 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.⁵

מערכת הבנקאות מאופיינת בעודף נכסים נושאי ריבית על התחייבויות נושאות ריבית (איור 3). במחצית הראשונה של שנת 2024 המשיכה מגמת הירידה בהפרש בין הנכסים נושאי הריבית להתחייבויות נושאות ריבית, על רקע גידול מהיר יותר בצד ההתחייבויות נושאות הריבית. גידול זה הינו תוצאה של המשך ההסטה של כספי עו"ש אל פיקדונות נושאי ריבית כאשר מנגד בצד הנכסים, חלה האטה בקצב גידול האשראי. בפרט, מערכת הבנקאות מאופיינת בעודף נכסים שצוברים ריבית במסלול הצמוד לריבית הפריים על התחייבויות שמשלמות ריבית, בין אם במסלול של ריבית קבועה ובין אם במסלול שצמוד לריבית הפריים. בהתאם, ככל שסביבת הריבית נותרת גבוהה, היא משפיעה באופן משמעותי על הגידול בהכנסות הריבית נטו.

⁵ מערכת הבנקאות מאופיינת בעודף נכסים צמודי מדד על התחייבויות צמודות מדד ולכן עיקר ההשפעה של שינוי במדד המחירים לצרכן הוא על הכנסות הריבית. לסביבת האינפלציה הגבוהה יש שתי השפעות על הכנסות הריבית: ראשית, סך הגידול בנכסים שמקורו באינפלציה – מיוחס להכנסות הריבית ושנית, היות ויתרת האשראי הצמודה למדד גדל (לנוכח האינפלציה), הרי שהכנסות הריבית בגין יתרה זו גדלות אף הן.

איור 3: במחצית הראשונה של שנת 2024 המשיכה מגמת הירידה בפער בין הנכסים נושאי ריבית לבין

ההתחייבויות נושאות ריבית, וזאת בעקבות גידול מהיר יותר בצד ההתחייבויות נושאות הריבית

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024, חלה עלייה קלה הן בשיעור הכנסות הריבית מאשראי לציבור והן בשיעור הוצאות הריבית על פיקדונות הציבור. עם זאת, בנטרול השפעות האינפלציה, חלה ירידה קלה בשיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור (כאשר עיקר השפעת האינפלציה התרחשה ברבעון השני של השנה; איור 4). כתוצאה מכך פער הריבית,⁶ המשקף את רווחיות הבנקים מפעילות הליבה שלהם (מתן אשראי וקבלת פיקדונות), ירד קלות במהלך המחצית הראשונה של 2024 ועמד על כ-2.28% בהשוואה ל-2.4% בסוף שנת 2023 (איור 5). נציין כי בעוד העלייה בסביבת הריבית השפיעה בצורה לא מבוטלת על שיעורים אלו במהלך השנים 2022-2023, במחצית הנוכחית משפיעה בעיקר רמת האינפלציה הגבוהה שבאה לידי ביטוי בעיקר ברבעון השני של השנה. מניתוח של פער ריבית הכולל יתרות עו"ש (שרובן המוחלט אינן נושאות ריבית אבל משמשות, בחלקן, כמקור לאשראי) ניתן לראות מגמה דומה, כאשר פער זה ירד לשיעור של 3.31% בהשוואה לשיעור של 3.48% בסוף שנת 2023 (איור 5).

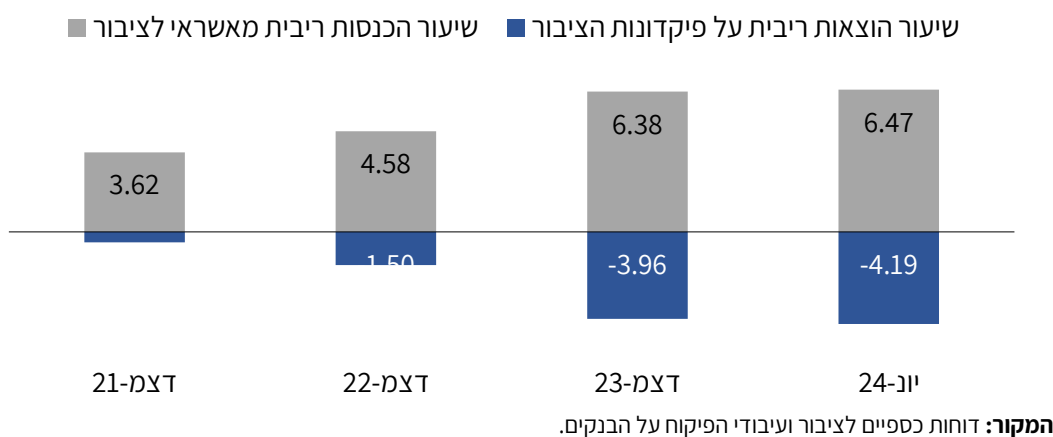
⁶ לפי הפער שבין שיעור ההכנסה מאשראי לבין שיעור ההוצאה על פיקדונות נושאי ריבית. מקובל לחשב את פער הריבית כאשר בצד פיקדונות הציבור הוא כולל פיקדונות נושאי ריבית בלבד.

איור 4: במחצית הראשונה של שנת 2024 חל גידול הן בשיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור והן

בשיעור ההוצאה על ריבית על פיקדונות הציבור

שיעור ההכנסה מריבית על אשראי לציבור, שיעור ההוצאה לריבית על פיקדונות, סך מערכת הבנקאות

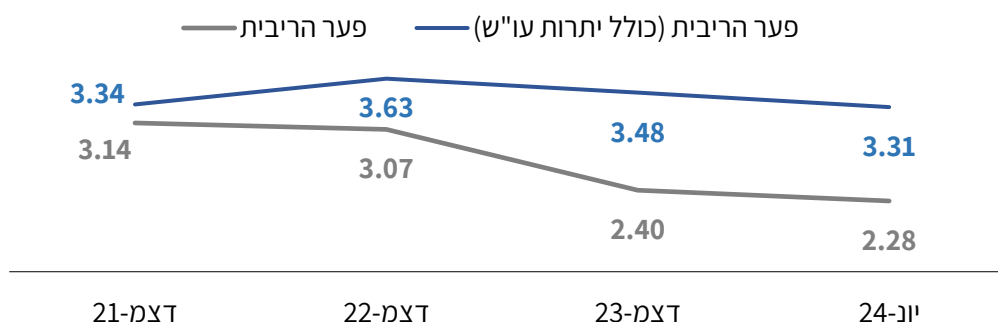
2022 עד יוני 2024 | אחוזים

איור 5: פער הריבית המשיך לרדת במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024

פער הריבית (אשראי לציבור ופיקדונות הציבור) סך מערכת הבנקאות

דצמבר 2022 עד יוני 2024 | אחוזים

המרווח הפיננסי⁷, מדד המשקף את יכולת מערכת הבנקאות להניב רווחים מתוך סך הנכסים המשיאים הכנסות מימון, מצגי ירידה קלה ובסוף המחצית הראשונה של שנת 2024 הוא עמד על 2.63%, בהשוואה ל-2.78% בסוף שנת 2023 (איור 6). הירידה במרווח הפיננסי במחצית הראשונה של שנת 2024 מוסברת בעיקר על ידי גידול בהכנסות מימון לצד עלייה מתונה יותר בנכסים המניבים הכנסות מימון. גם בנטרול השפעת מדד המחירים לצרכן, קצב הגידול במרווח הפיננסי ירד באופן דומה.

⁷ סך הכנסות המימון נטו (מריבית ושאינן מריבית), ביחס לסך הנכסים מניבי ריבית.

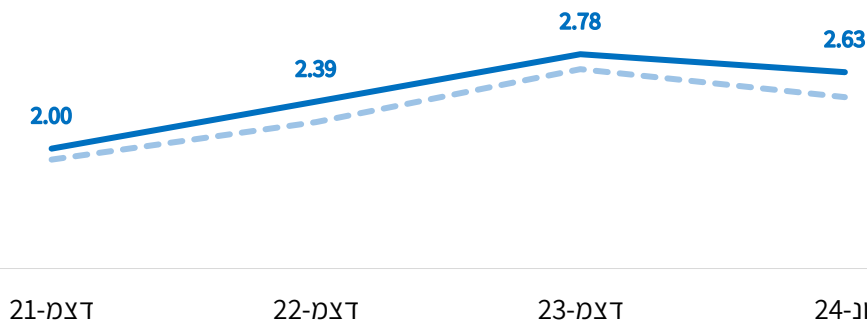
איור 6: במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 חלה ירידה קלה במרווח הפיננסי על רקע גידול

בהכנסות המימון לצד עלייה מתונה יותר בנכסים המניבים הכנסות מימון

המרווח הפיננסי במערכת הבנקאות, סך מערכת הבנקאות

דצמבר 2022 עד יוני 2024 | אחוזים

המרווח הפיננסי (בניטרול אינפלציה) – המרווח הפיננסי

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי במחצית הראשונה של שנת 2024, קטנו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בהוצאה של 728 מיליון ש"ח (לוח 1) כאשר מספר תאגידים בנקאיים אף רשמו הכנסה בסעיף זה. הקיטון בהוצאות להפסדי האשראי מגיע הן על רקע שיפור במצבם של לווים מסוימים שקיבל ביטוי דרך ההוצאה הפרטנית להפסדי אשראי והן בשל שיפור מסוים בתחזיות של חלק ממשתני המאקרו שבאו לידי ביטוי בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי (להרחבה ראו את פרק ההון בסקירה זו).

ההכנסות שאינן מריבית במחצית הראשונה של שנת 2024 גדלו ב-10.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו ב-11.4 מיליארדי ש"ח (לוח 1). הגידול בסעיף זה נובע מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים על רקע הפרשי שער וגידול בהכנסות מהשקעה במניות בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

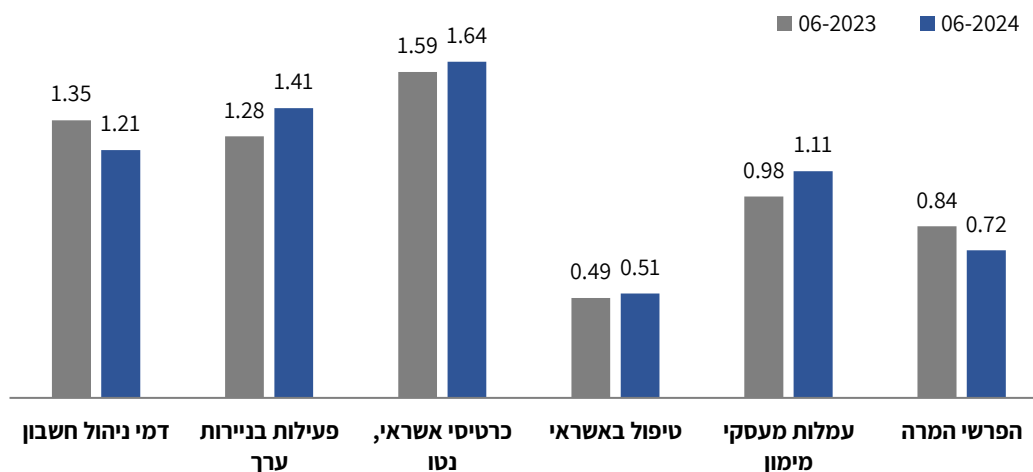
ההכנסות מעמלות עלו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 בשיעור של כ-0.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ועמדו על 7.4 מיליארדי ש"ח (לוח 1). עיקר העלייה מקורה מגידול בעמלות בפעילות בניירות ערך ועמלות מעסקי מימון לצד קיטון בדמי ניהול חשבון (בין היתר על רקע מתווי הסיוע שהוביל הפיקוח על הבנקים) ובהפרשי ההמרה (איור 7).

איור 7: עיקר העלייה מקורה מגידול בעמלות בפעילות בניירות ערך ועמלות מעסקי מימון לצד קיטון

בדמי ניהול חשבון ובהפרשי המרה

פילוח סעיפים עיקרים מהכנסה מעמלות, סך מערכת הבנקאות

יוני 2024 מול יוני 2023 | מיליארדי ש"ח

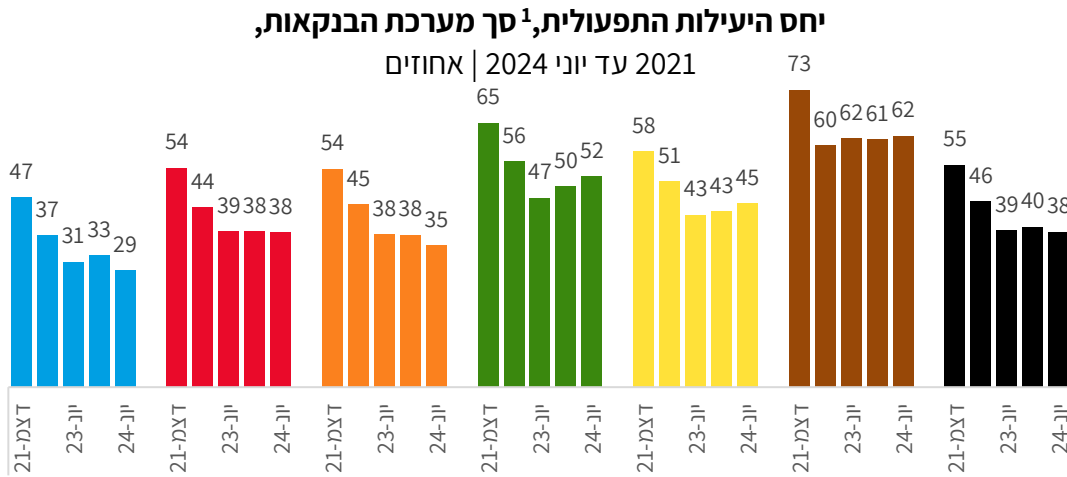
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ההכנסות האחרות עמדו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 על 1.1 מיליארדי ש"ח, לאחר שבתקופה המקבילה אשתקד הן עמדו על כ-642 מיליון ש"ח וזאת לאור השפעת הכנסות חד פעמיות ממכירת נכסים של מספר מצומצם של תאגידים בנקאיים.

יעילות תפעולית

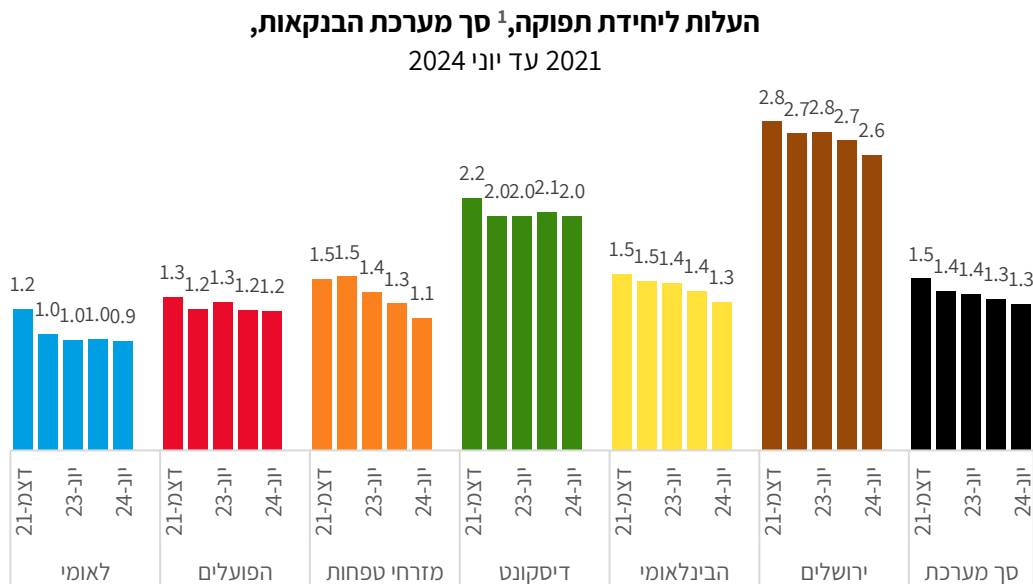
יחס היעילות התפעולית ממשיך להיות נמוך זאת לאור המשך רמת הכנסות גבוהה ליציבות בצד ההוצאות (איור 8). בהתאם גם העלות ליחידת תפוקה ממשיכה להיות נמוכה (איור 9).

איור 8: יחס היעילות התפעולית ממשיך להיות נמוך

(1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו והכנסות שאינן מריבית (cost to income).

איור 9: העלות ליחידת תפוקה ממשיכה להיות נמוכה

(1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost). **המקור:** דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ניתוח תוצאות הבנקים לפי ערך השוק של מניותיהם לעומת ערך

בספרים MV/BV

מדד ה-MV/BV (Market Value to Book Value) הוא יחס פיננסי המשווה את שווי השוק של הבנקים לשווי בספרים שלהם, ומספק אינדיקציה להערכת השוק את הבנק ביחס לערכו החשבונאי. יחס גבוה מ-1 מעיד כי השוק מעריך את הבנק מעל לשווי הרשום, דבר המצביע על אמון המשקיעים בפוטנציאל הצמיחה שלו, בעוד יחס נמוך מ-1 עלול לשקף חששות של השוק המובילות לכך שהבנק מתמחר בחסר.

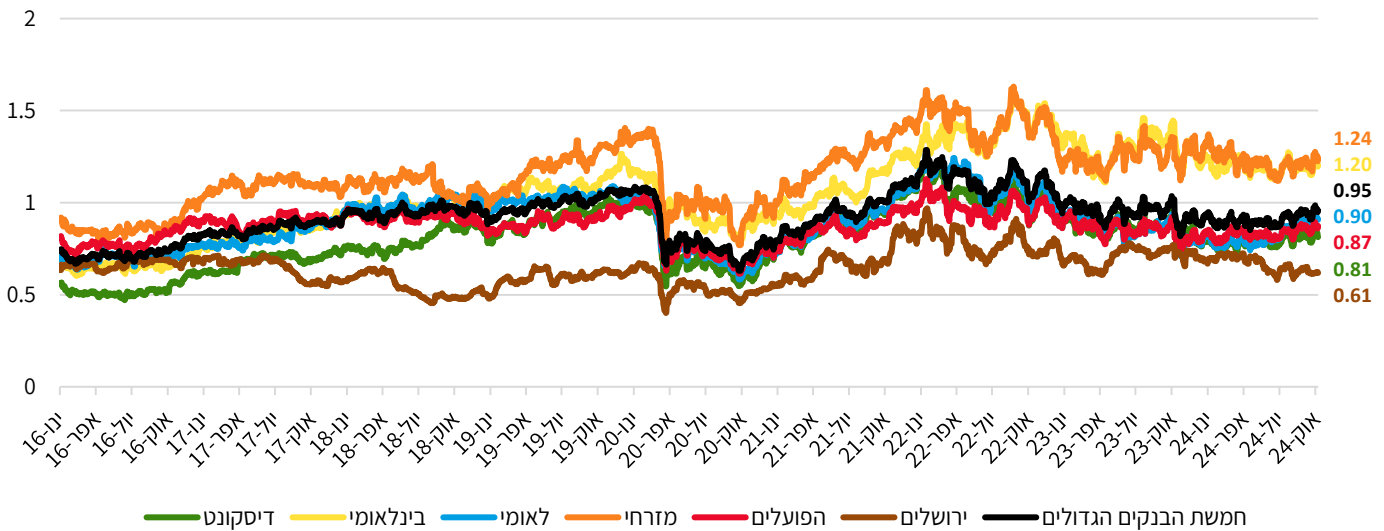
עם פרסום הדוחות הכספיים של הבנקים לרבעון השני לשנת 2024, יחס ה-MV/BV של סך מערכת הבנקאות בישראל עמד על 0.93 (נכון לאוגוסט 2024; איור 10). מאז תחילת 2024, מדד ה-MV/BV של הבנקים בישראל הציג תנודתיות מתונה, זאת לאחר שבחודשים האחרונים של 2023 חווה ירידה ותנודות חזקות יותר בעקבות מלחמת חרבות ברזל. תופעה זו עשויה להצביע על כך שלמרות המצב הביטחוני וחוסר הוודאות בעקבותיו, המשקיעים עדיין תופסים את המערכת הפיננסית הישראלית כיציבה ובעלת חוסן לטווח הארוך.

איור 10 - המחצית הראשונה של שנת 2024 התאפיינה בתנודתיות מתונה אשר עשויה להצביע על

אמון המשקיעים בחוסנה של מערכת הבנקאות בישראל

MV/BV, חמש הקבוצות הבנקאיות בישראל,

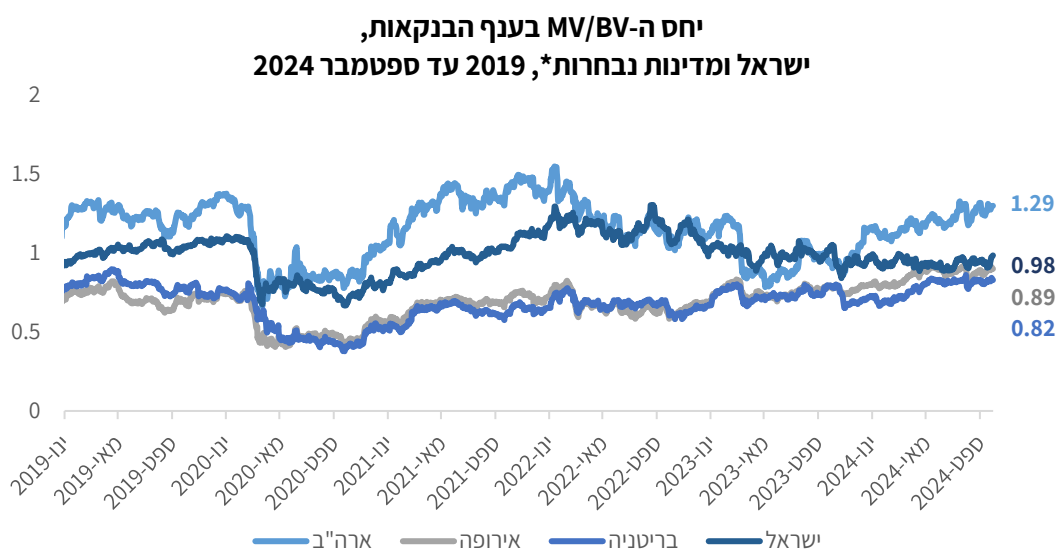
2019-אוקטובר 2024

המקור: נתוני הבורסה, דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

בעבר נרשם מרווח גדול יותר בין יחס ה-MV/BV של הבנקים בישראל לבין אלו של הבנקים באירופה ובריטניה, עם הזמן המרווח הזה הצטמצם עקב עלייה מתונה ביחס של הבנקים האירופאיים והבריטיים לצד ירידה קלה בהערכת השוק לגבי הבנקים בישראל. בשלב זה היחס של המדד הישראלי נותר גבוה מזה של בריטניה ואירופה. אל מול מדד הבנקים בארה"ב, ממשיך להיפתח פעור, על רקע התאוששות המדד בארה"ב (לאחר נפילה בעקבות משבר הנזילות במספר בנקים מחודש מארס 2023), בעוד במדד הבנקים בישראל ממשיכה הירידה נוכח המלחמה. (איור 11).

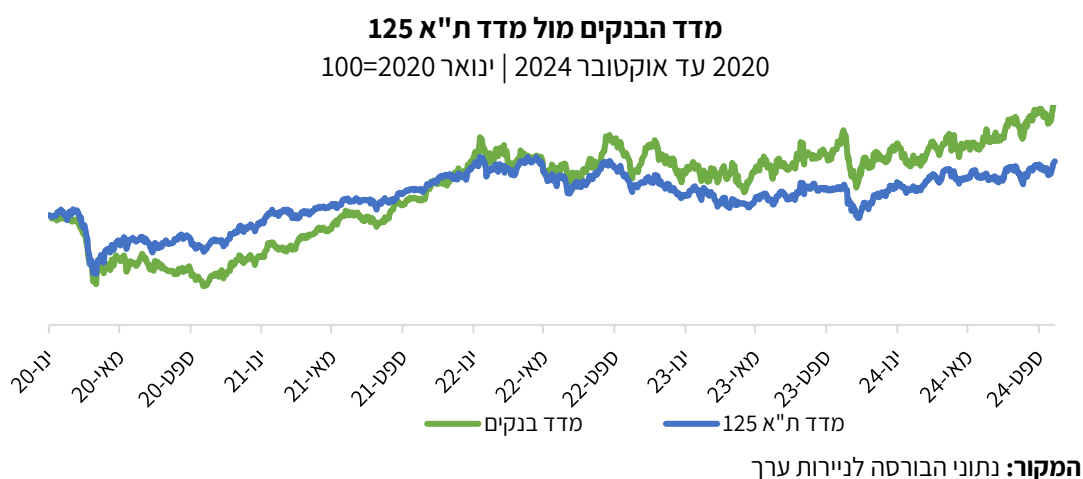
איור 11 - ירידה במרווח בישראל מול ארה"ב, אירופה ובריטניה נוכח המלחמה

המקור: Bloomberg, הבורסה לניירות ערך בתל אביב ועיבודי הפיקוח על הבנקים.
*ישראל - מדד בנקים בנק ישראל, בריטניה - FTSE 350 Banks Index, אירופה - MSCI Europe Banks Index, ארה"ב -

מאז תחילת שנת 2024 המגמות במניות הבנקים אפיינו גם את יתר ענפי המשק, אך התשוואות של מדד הבנקים היו טובות יותר וערכן עלה בקצב מהיר מזה של מדד ת"א 125. ייתכן כי ההסבר לכך נובע מסביבת הריבית הגבוהה אשר מגבירה את הרווחיות של הבנקים. (איור 12)

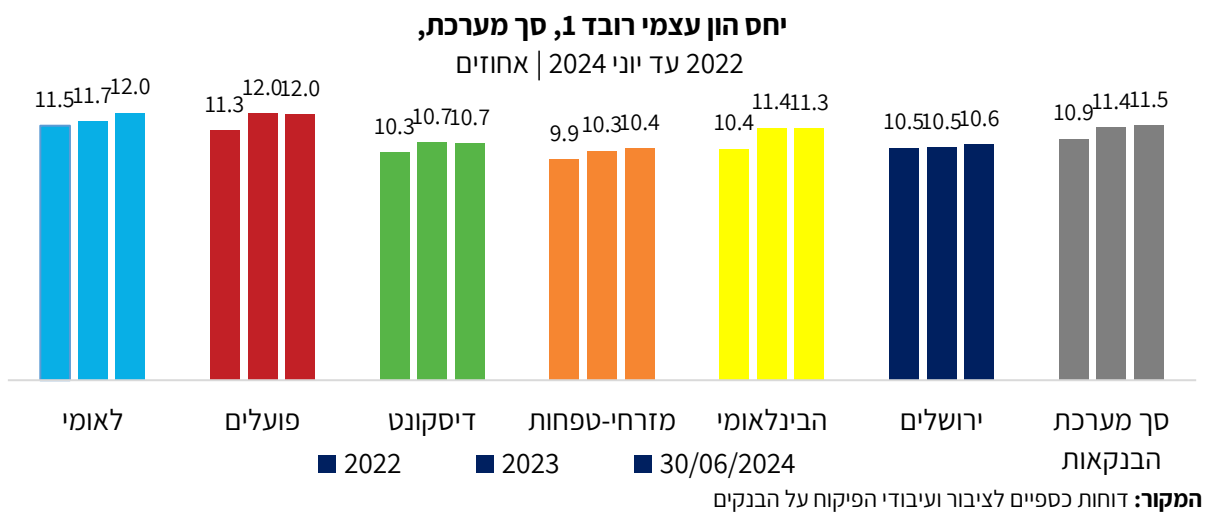
איור 12 - המגמות של מדד הבנקים זהה למגמות יתר ענפי המשק

הלימות ההון והמינוף

יחס ההון העצמי רובד 1 של מערכת הבנקאות נותר ברמה גבוהה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024, והוא נאמד בכ-11.5% (איור 13). בכל הבנקים, יחסי ההון גבוהים, מעל לדרישות המזעריות, והם מעידים על איתנותה של מערכת הבנקאות לעמוד בזעזועים ועל יכולת להמשיך ולתמוך במשק בזמני משבר. הרווחיות הגבוהה במהלך השנה המשיכה לתרום לחיזוק יחסי ההון. מנגד, חלוקת הרווחים, והמשך הגידול בנכסי הסיכון פעלו לשחיקת יחסי ההון. במקביל, נמשך השיפור ביחס המינוף, שעומד נכון ליוני 2024 על שיעור של 6.7% בהשוואה לשיעור של 6.5% בסוף שנת 2023.

איור 13 – יחס ההון העצמי נותר ברמה גבוהה

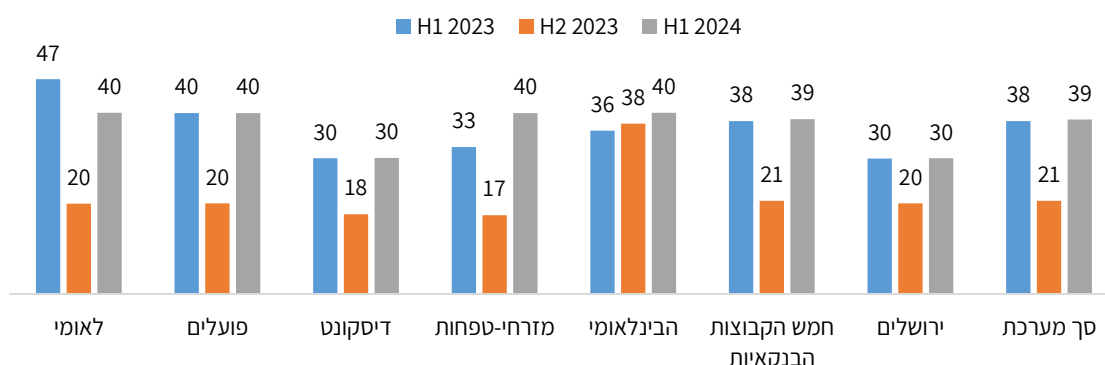
ההון העצמי רובד 1 במערכת הבנקאות גדל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 בכ-12.9% (במונחים שנתיים) והסתכם בכ-189 מיליארד ש"ח (לוח מרכז). קצב גידול גבוה מעט בהשוואה לקצב הגידול הממוצע בשנתיים האחרונות, שעמד על כ-12.2%. הרווחיות הגבוהה (רווח נקי של 15.3 מיליארד ש"ח במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024, בהשוואה ל-13.9 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2023) המשיכה לתרום לגידול בהון. מנגד, חלוקת הרווחים⁸ (כ-4.3 מיליארד ש"ח במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024) פעלה לקיטון ההון, בין היתר היות שהבנקים שבו לחלוקת רווחים בשיעורים גבוהים (איור 14). זאת לאור הגידול המשמעותי בהון במהלך המחצית השנייה של שנת 2023, שנבע בין היתר משיעור חלוקת רווחים נמוך יחסית (שיעור החלוקה נע בין 15%-20%),⁹ על רקע מלחמת "חרבות ברזל".

⁸ חלוקת דיבידנדים ורכישה עצמית של מניות.

⁹ זאת בין היתר, נוכח מכתב המפקח על הבנקים למערכת הבנקאות לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הרווחים - ראו מכתב מספר 202339, מיום 12/11/2023, ומכתב מספר 202405, מיום 05/03/2024 בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים.

איור 14 – חזרה לשיעורי חלוקת רווחים גבוהים במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024

אומדן לשיעור חלוקת הרווחים¹ (דיבידנד ורכישה עצמית של מניות הבנק),
 סך מערכת הבנקאות, 2023 עד יוני 2024 | אחוזים

¹ נתוני בנק לאומי למחצית הראשונה של שנת 2023 כוללים תוכנית רכישה עצמית של מניות בהיקף של כ-600 מיליון ש"ח. נתוני הבנק הבינלאומי למחצית השנייה לשנת 2023 מורכבים מ-20% חלוקה בגין רווחי המחצית השנייה, בנוסף להשלמת חלוקת דיבידנד בשיעור של 50% מהרווח הנקי של המחצית הראשונה לשנת 2023.

נכסי הסיכון גדלו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 בשיעור של 10.9% (לוח מרכז), קצב גבוה

בהשוואה לשיעור הגידול במהלך שנת 2023 (7.5%). את צמיחת סך נכסי הסיכון, הובילה הצמיחה

בנכסי סיכון האשראי, שמהווים כ-91% מסך נכסי הסיכון, נכון למחצית הראשונה של שנת 2024. נכסי סיכון

האשראי גדלו בשיעור של כ-10% במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024. קצב גבוה בהשוואה לשיעור

הצמיחה במהלך שנת 2023 (6.7%). זאת, לאור המשך צמיחת תיק האשראי (להרחבה ראו פרק "תיק

האשראי וסיכון האשראי"), ועל רקע הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל¹⁰ בידי חברות הדירוג¹¹

S&P, Moody's, ו-Fitch שהביאה לעלייה בדרישות ההון בגין חשיפות הבנקים לממשלת ישראל,¹² לישויות

סקטור ציבורי, לגופים מוסדיים ולבנקים. בתוך כך, ביום שלישי ה-1.10.2024, הודיעה חברת S&P על

הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל לדירוג A ואופק דירוג שלילי, זאת לאחר שביום שישי ה-27.9.2024,

הודיעה חברת Moody's על שתי הורדת דירוג נוספת לדירוג של Baa1, ועל אופק דירוג שלילי. להורדות דירוג

אלה לא הייתה השפעה ישירה על נכסי סיכון האשראי של הבנקים הישראליים, אך היא הביאה להורדה נוספת

בדירוג האשראי של רוב הבנקים הישראליים. בתוך כך נציין כי רוב הבנקים במערכת¹³ משתמשים בחברת

S&P כמדרג יחיד למדינה לצרכי מדידת הלימות ההון, ולפיכך, להורדת דירוג על-ידי חברות הדירוג הנוספות,

¹⁰ כתוצאה מהורדת האשראי של מדינת ישראל, חלה ירידה גם בדירוג האשראי של רוב הבנקים הישראליים.

¹¹ חברת הדירוג Moody's הודיעה ביום שישי ה-9.2.2024 על הורדת דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל מ-A1 ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי.

חברת הדירוג S&P הודיעה ביום חמישי ה-18.4.2024 על הורדת דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל מ-AA- ל-A+ ועל אופק דירוג שלילי.

חברת הדירוג Fitch הודיעה ביום שני ה-12.8.2024 על הורדת דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל מ-A+ ל-A ועל אופק דירוג שלילי.

¹² חשיפות של תאגידים בנקאיים לממשלת ישראל ולבנק ישראל, הנקובות במט"ח או ששולמו במט"ח.

¹³ פרט לבנק לאומי שמשמש בדירוג האשראי המחמיר ביותר מבין שלוש חברות דירוג (S&P, Moody's, Fitch), כל שאר הבנקים משתמשים בדירוג של חברת S&P בלבד. לפיכך, בנק לאומי חשוף גם לשתי הורדת דירוג של החברות Moody's (Baa1), ו-Fitch (BBB+)

ככל שהיו, שיביאו לעלייה בנכסי סיכון האשראי של הבנק (כאשר יש שלושה דירוגים, בוחנים את שני הדירוגים הטובים ביותר ומשניהם משקל הסיכון ישוקלל לפי הדירוג הנחות מבין השניים).

לא צפויה להיות השפעה ישירה על ההון. רק דירוג BBB+ של חברת S&P, אשר מצוי שתי דרגות מתחת לדירוגה הנוכחי של מדינת ישראל ישפיע באופן ישיר על הקצאת ההון של הבנקים.

הרווחיות הגבוהה בשנים האחרונות, מתבטאת גם בצמיחה המהירה של נכסי הסיכון התפעולי,¹⁴ המהווים כ-7.3% מסך נכסי הסיכון. נכסי הסיכון התפעולי המשיכו לצמוח בשיעור גבוה של 15.8% במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024, בהשוואה לשיעור צמיחה שנתי ממוצע של 17% במהלך השנים 2022-2023.

בדומה ליחס הון עצמי רובד 1, גם יחס ההון הכולל נותר ברמה גבוהה במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024, והוא נאמד בכ-14.4% (ללא שינוי בהשוואה לסוף שנת 2023; לוח יחסי הון). השיפור ביחס ההון הכולל נובע, בין היתר, מגידול בהיקף של כ-850 מיליון ש"ח, בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוכרות כהון רובד 2.¹⁵

מגמת השיפור ביחס המינוף נמשכה, ונכון למחצית שנת 2024, יחס המינוף של סך המערכת עומד על 6.7% בהשוואה ל-6.5% בסוף שנת 2023 (לוח יחס מינוף). השיפור ביחס המינוף של מערכת הבנקאות במהלך שנת 2024 נובע משיעור צמיחה גבוהה יותר של הון רובד 1 (12.9%) בהשוואה לשיעור הצמיחה של סך החשיפות - 4.9%. ההאטה בקצב הגידול של סך החשיפות, נובעת בעיקר מהמשך הירידה בקצב הגידול של החשיפות המאזניות (3.6% במהלך מחצית שנת 2024 לעומת 5.3% במהלך שנת 2023), שמהוות כ-87% מסך החשיפות במערכת. זאת בין היתר, על שיעורי הצמיחה הנמוכים יחסית של תיק האשראי בהשוואה לשנים האחרונות (להרחבה ראו פרק "תיק האשראי וסיכון האשראי").

¹⁴ הבנקים הישראליים מיישמים את הגישה הסטנדרטית, המבוססת על הרווחיות עבור חישוב נכסי הסיכון התפעולי - להרחבה ראו הוראת ניהול בנקאי תקין 206, "סיכון תפעולי".

¹⁵ ההפרשות הקבוצתיות לפני השפעת מס הכשירות להכללה בהון רובד 2 לא יעלו על 1.25% מסך נכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי המחושבים לפי הגישה הסטנדרטית. להרחבה ראו הוראת ניהול בנקאי תקין 202, "ההון הפיקוחי".

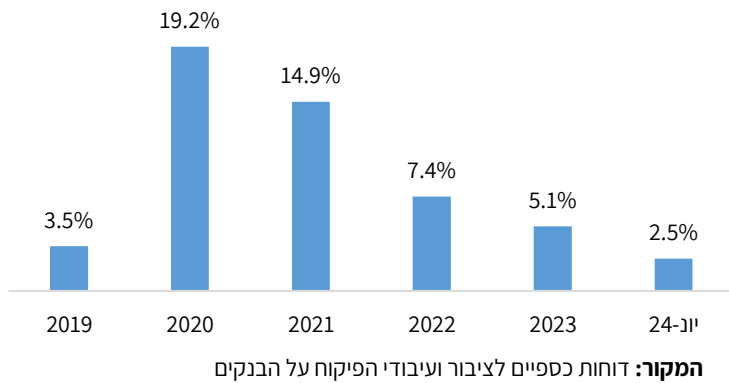
תמצית התפתחויות עיקריות בפעילות המאזנית והחץ־מאזנית

המאזן המצרפי של מערכת הבנקאות צמח בשיעור של 2.5% (במונחים שנתיים) במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 ועמד על 2,537 מיליארד ש"ח (איור 15). שיעור גידול זה הינו קטן ביחס לשיעורי הגידול שחלו במאזן מערכת הבנקאות בשנים האחרונות והוא נובע בין היתר מהשפעות התמשכות מלחמת חרבות ברזל על המשק (שיעור הגידול השנתי בחמש השנים האחרונות עמד על ממוצע של כ-10%; איור 16).

איור 16 - התמתנות בשיעורי הגידול של סך המאזן של מערכת הבנקאות

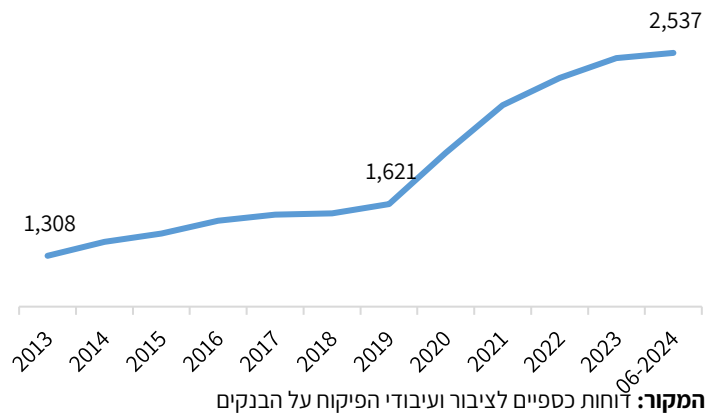
שיעור גידול המאזן של מערכת הבנקאות, סך מערכת הבנקאות

2019 עד יוני 2024 | אחוזים | במונחים שנתיים

איור 15 - גידול קל בסך המאזן של מערכת הבנקאות

התפתחות סך המאזן של מערכת הבנקאות, 2013 עד יוני 2024 | מיליארדי ש"ח

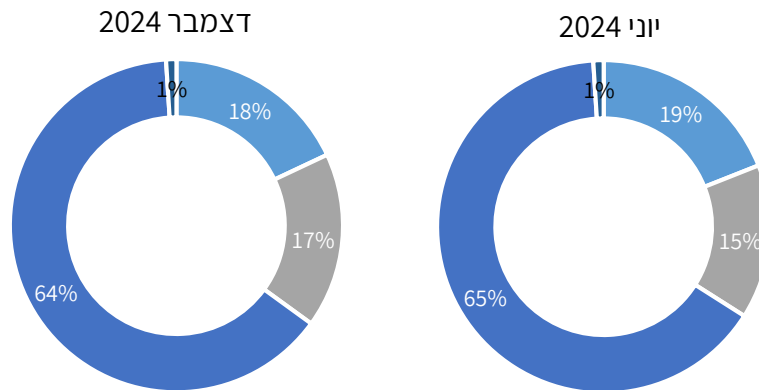
התפתחויות עיקריות בצד הנכסים של מערכת הבנקאות

האשראי לציבור (נטו), המהווה את הרכיב העיקרי בצד הנכסים של הבנקים (כ-65% מסך הנכסים; איור 17), צמח במהלך המחצית הראשונה של השנה בשיעור של 6% (במונחים שנתיים) ועמד נכון ליוני 2024 על סך של 1,615 מיליארד ש"ח (להרחבה ראו פרק "תיק האשראי וסיכון האשראי"). נתון זה משקף קצב צמיחה נמוך בהשוואה לקצב הצמיחה של האשראי לציבור בתקופה המקבילה אשתקד (8%). המחצית הראשונה של שנת 2024 הסתכמה בעלייה של 12.6% בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנקים (452 מיליארד ש"ח), לצד קיטון של 15.5% בתיק ניירות הערך של הבנקים העומד על 367 מיליארד ש"ח נכון ליוני 2024 על רקע גידול בפיקדונות מוניטריים על פני הנפקות מק"מ של בנק ישראל (להרחבה ראו פרק "סיכון הנזילות", איור 18).

איור 17 – במהלך המחצית הראשונה של השנה, חל גידול בשיעור האשראי לציבור נטו ובסעיף מזומנים פיקדונות בבנקים בסך נכסי מערכת הבנקאות לצד קיטון בחלקו של תיק ניירות הערך של

מערכת הבנקאות

התפלגות הנכסים, סך מערכת הבנקאות, 2023 לעומת יוני 2024 | אחוזים

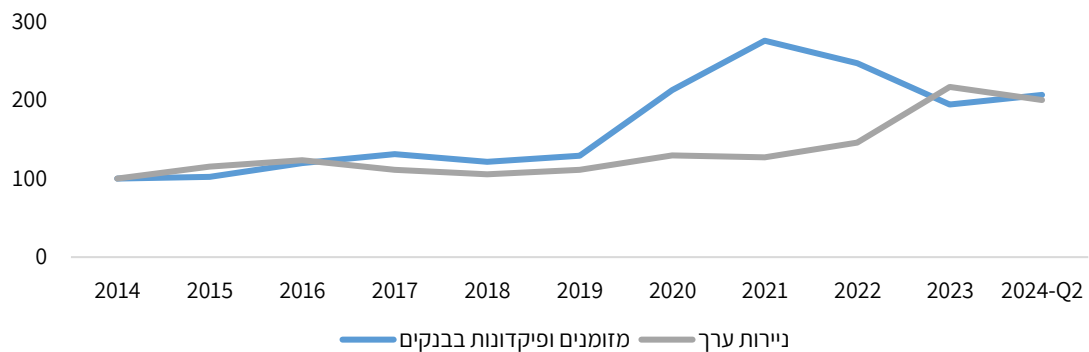
■ מזומנים ופיקדונות בבנקים ■ ניירות ערך ■ אשראי לציבור נטו ■ הפרשה להפסדי אשראי
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 18 – במהלך המחצית הראשונה של 2024 חל גידול במזומנים ופיקדונות בבנקים, לצד קיטון

בתיק ניירות הערך

התפתחות ניירות ערך ומזומנים, סך מערכת הבנקאות,

2014 עד יוני 2024 | מיליארדי ש"ח

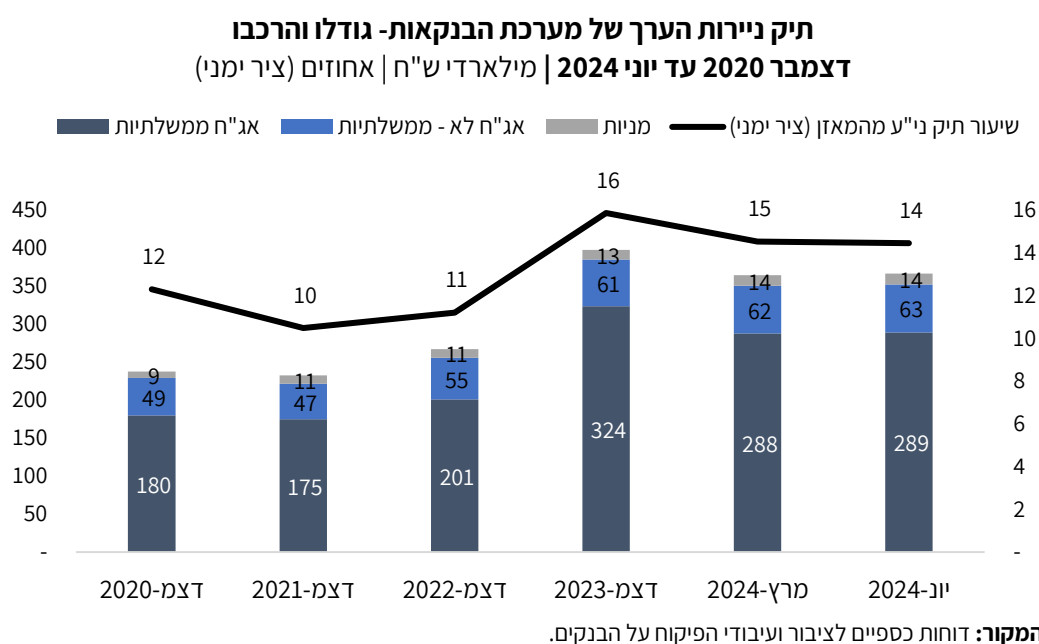

■ ניירות ערך ■ מזומנים ופיקדונות בבנקים
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

לאחר שבשנת 2023 זינק סעיף האחזקה באגרות החוב הממשלתיות¹⁶ ב-61%, ברבעון הראשון של שנת 2024 חלה ירידה משמעותית בסעיף זה כאשר לאורך המחצית חלה ירידה מצטברת של 11% ונכון ליוני 2024 הוא עומד על סך של 289 מיליארד ש"ח. הירידה באחזקות האג"ח הממשלתיות תרמה באופן ניכר לצמצום הכולל של תיק ניירות הערך ונובעת בעיקר מירידה באחזקות מק"מ. על כן, חלקו של תיק ניירות הערך מסך המאזן פחת במעט ועומד נכון ליוני 2024 על 14%. (איור 19).

איור 19 - במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 חל קיטון בסעיף אגרות החוב הממשלתיות אך

חלקו במאזן נשאר יציב

הבנקים מסווגים את השקעותיהם בניירות ערך לשלושה תיקים עיקריים: התיק המוחזק לפדיון, שבו הנכסים נשמרים עד לפירעון ואינם מושפעים משינויים שוטפים במחירי השוק; התיק למסחר, שבו הנכסים נסחרים באופן שוטף ושינויים בערכם נרשמים מיד בדוחות הרווח וההפסד; והתיק הזמין למכירה, שבו שינויים בערכי הנכסים נרשמים בהון העצמי עד למכירתם בפועל. התיק הזמין למכירה מהווה את החלק העיקרי בתיק אך חלקו ירד במעט ביחס לדצמבר 2023 והוא עומד נכון ליוני 2024 על כ-256 מיליארד ש"ח (כ-70%; איור 20). לאחר שהתיק למסחר שילש את גודלו במהלך שנת 2023 (מ-16 מיליארד ש"ח ב-2022 ל-48 מיליארד ש"ח ב-2023), במחצית הראשונה של 2024 חל היפוך מגמה והוא הצטמצם בכ-14%, כך ששווי נאמד בכ-41 מיליארד ש"ח.

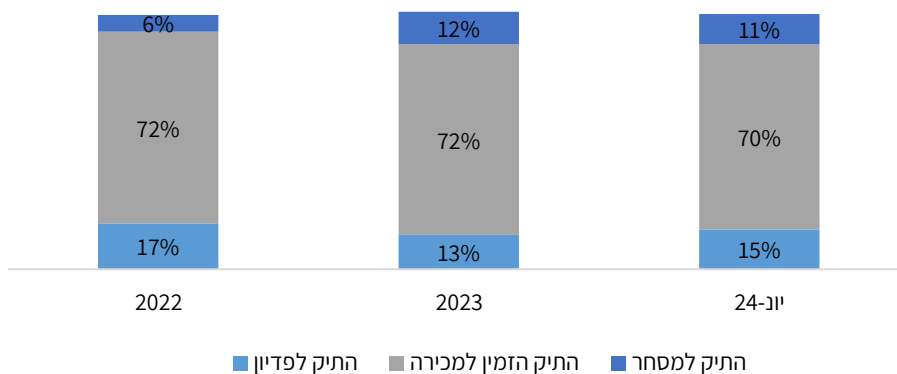
¹⁶ סעיף זה כולל גם מלווה קצר מועד (מק"מ).

איור 20 – בשנה האחרונה קטן חלקם של התיק למסחר והתיק הזמין למכירה בתיק ניירות הערך של

הבנקים

הרכב תיק ניירות ערך, סך מערכת

דצמבר 2022 עד יוני 2024 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפתחויות עיקריות בצד ההתחייבויות וההון של מערכת הבנקאות

במחצית הראשונה של שנת 2024 חל גידול קל של כ-4.6% (במונחים שנתיים) בסעיף פיקדונות הציבור, המהווה את הרכיב העיקרי בצד ההתחייבויות במאזן (איור 21), והוא עמד נכון ליוני 2024 על 2,032 מיליארד ש"ח. קצב גידול זה ממשיך את מגמת ההתמתנות שנצפתה לאחר הזינוק החריג בשנים האחרונות (שיעור הגידול השנתי בחמש השנים האחרונות עמד על ממוצע של כ-10%); על רקע קצב גידול מעט גבוה יותר באשראי לציבור (6%), חל גידול קל ביחס האשראי לפיקדונות והוא עומד נכון ליוני 2024 על 0.78 בהשוואה ל-0.77 נכון לדצמבר 2023 (איור 22).

ההון העצמי צמח במהלך המחצית הראשונה של 2024 בכ-13% (במונחים שנתיים) ועמד נכון ליוני 2024 על סך של 191 מיליארד ש"ח, וזאת על רקע הרווחיות הגבוהה של מערכת הבנקאות בשנים האחרונות לצד חלוקת דיווידנדים שמרנית נוכח התמשכות מלחמת "חרבות ברזל" (להרחבה ראו פרק "הלימות ההון והמינוף" בסקירה זו).

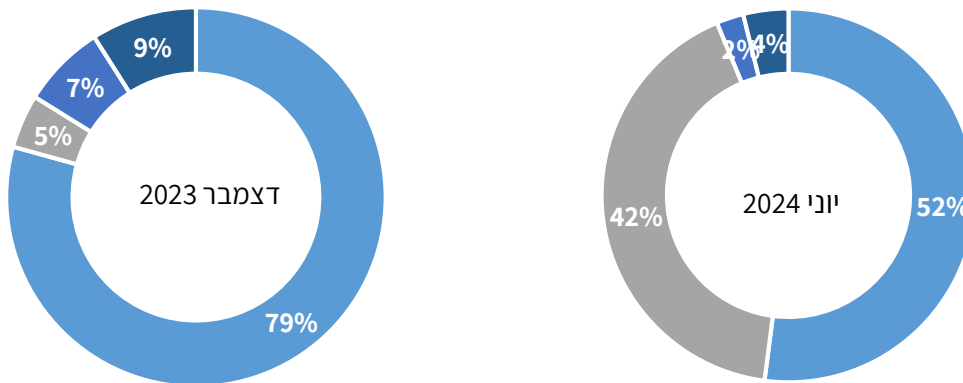
בסעיף אג"ח וכתבי התחייבות נדחים חלה ירידה של 0.9% והוא עמד על 114 מיליארד ש"ח נכון ליוני 2024.

איור 21 – במהלך השנה חל גידול קל במשקל פיקדונות הציבור ובהון העצמי מסך המאזן

התפלגות סעיפי מאזן מרכזיים - התחייבויות, סך מערכת הבנקאות

יוני 2024 לעומת דצמבר 2023 | אחוזים

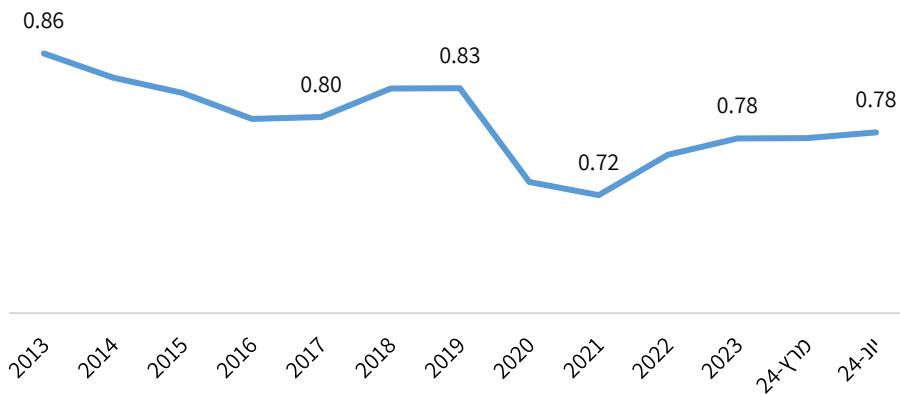
הון עצמי ■ אג"ח וכתבי התחייבות נדחים ■ פיקדונות הציבור ■ סך כל הנכסים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

איור 22 – במהלך המחצית הראשונה של 2024 חלה עלייה ביחס אשראי-פיקדונות, על רקע גידול מהיר יותר באשראי, בהשוואה לגידול מתון יותר של פיקדונות הציבור

**יחס האשראי (נטו) לפיקדונות הציבור
סך מערכת הבנקאות | 2013 עד יוני 2024**

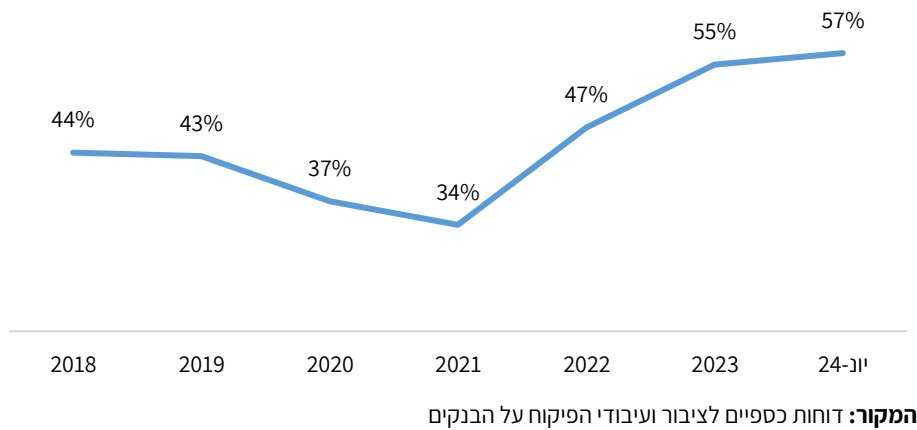

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

שיעור הכספים של הציבור המוחזקים בפיקדונות נושאי ריבית, שהחל לעלות במחצית השנייה של שנת 2022 (עת עלתה ריבית בנק ישראל), המשיך לעלות גם במהלך שנת 2024 אך בצורה מתונה יותר והגיע לשיעור של כ-57%. זאת על רקע רמת הריבית הגבוהה והצעדים שנקט בנק ישראל לעידוד הסטת כספים ליתרות נושאות ריבית (איור 23).

איור 23 – שיעור הפיקדונות נושאי ריבית מתוך סך פיקדונות הציבור הוסיף לעלות במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024

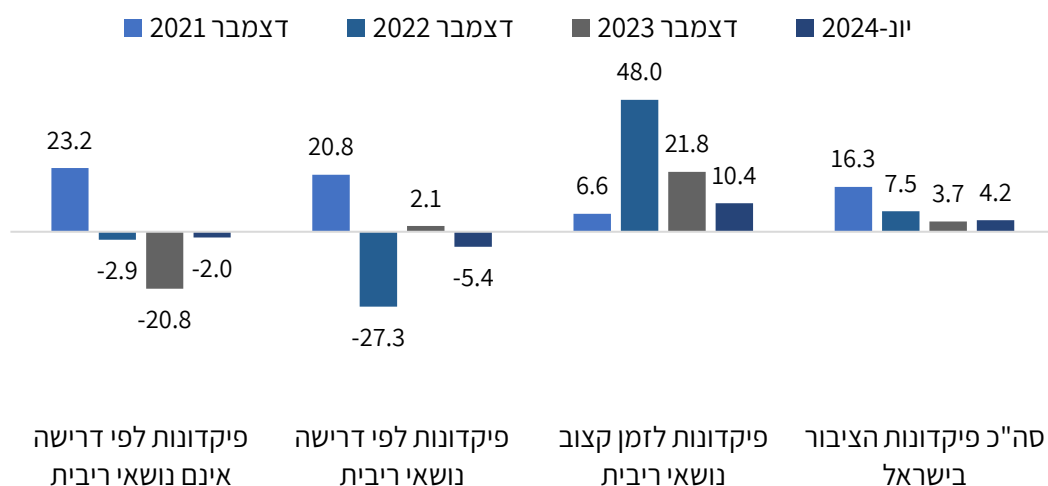
שיעור פיקדונות הציבור נושאי ריבית מתוך סך פיקדונות הציבור, סך מערכת הבנקאות 2018 עד יוני 2024 | אחוזים

במחצית הראשונה של שנת 2024 התמתן קצב הגידול בפיקדונות נושאי ריבית לזמן קצוב (עלייה בקצב הגידול בשיעור של 10.4% במונחים שנתיים איור 24), מול ירידה בפיקדונות לפי דרישה (שאינם נושאים ריבית ושושאים ריבית, ירידה של 2% ו-5.4% במונחים שנתיים, בהתאמה).

איור 24 – הגידול בפיקדונות הציבור במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 נובע מגידול בפיקדונות לזמן קצוב נושאי ריבית

שיעור השינוי בפיקדונות הציבור לפי סוג הפיקדון, סך מערכת הבנקאות 2021 עד יוני 2024 | אחוזים (מונחים שנתיים)

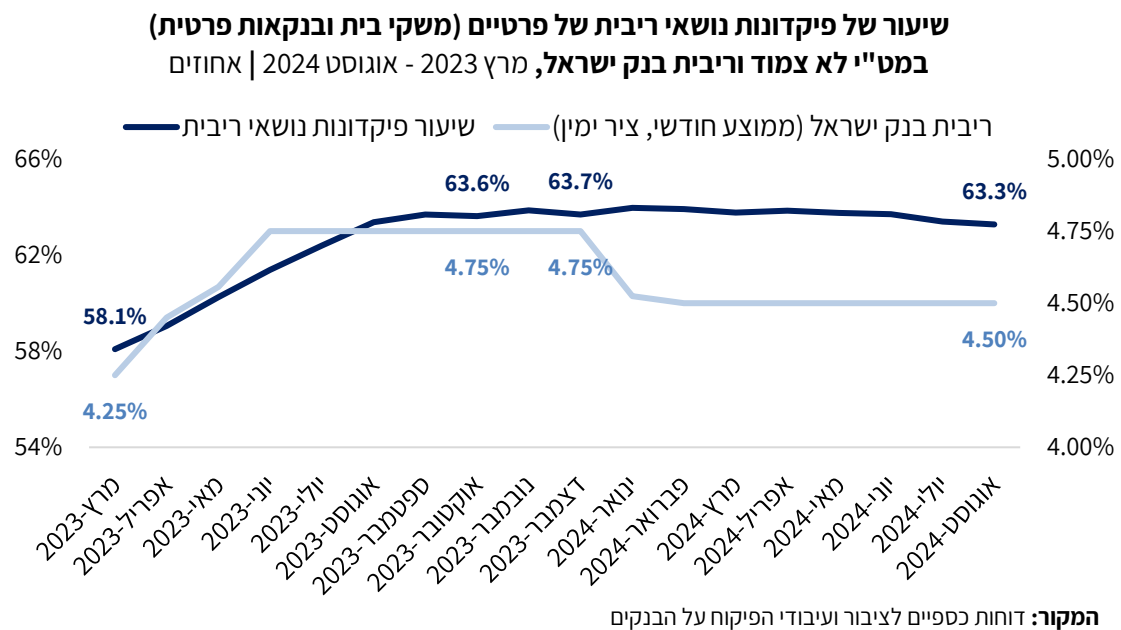
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

פיקדונות פרטיים

שיעור הפיקדונות הפרטיים נושאי ריבית (פיקדונות לזמן קצוב ופיקדונות לפי דרישה לזמן קצר) ירד מעט בשנת 2024 מ-63.7% ל-63.3% (איור 25), זאת, ככל הנראה, על רקע התמתנות הציפיות לירידת ריבית, המצב הביטחוני והעדפת צרכנים להחזיק נכסים נזילים בתנאי אי וודאות.

קרנות כספיות¹⁷ שקליות מהוות עבור משקי בית אלטרנטיבת חיסכון לפיקדון בנקאי נושא ריבית. קרן כספית חשופה לנכסים סולידיים, נזילה, העמלות בגינה נמוכות יחסית והמס מחושב על הרווח הריאלי על הקרן. בשנה וחצי האחרונות הצבירה בקרנות כספיות שקליות הייתה במגמה דומה לזו של הגידול ביתרת פיקדונות נושאי ריבית בנקאיים. במהלך הרבעון השני של שנת 2024, חלה עליה בהיקף הצבירה של קרנות כספיות שקליות המוחזקות על ידי משקי בית לצד התמתנות בקצב הגידול של פיקדונות פרטיים נושאי ריבית (צבירה של 9 מיליארד ש"ח מול גידול של 3 מיליארד ש"ח ביתרת פיקדונות נושאי ריבית, איור 26). ייתכן והתפתחות זו נובעת מתשואה פוטנציאלית גבוהה יותר בהשקעה בקרן כספית על פני הריבית המוצעת בפיקדונות בנקאיים למשקי הבית, לצד הנזילות ללקוח.

איור 25 - שיעור פיקדונות פרטיים נושאי ריבית ירד מעט ככל הנראה על רקע העלייה באי הוודאות

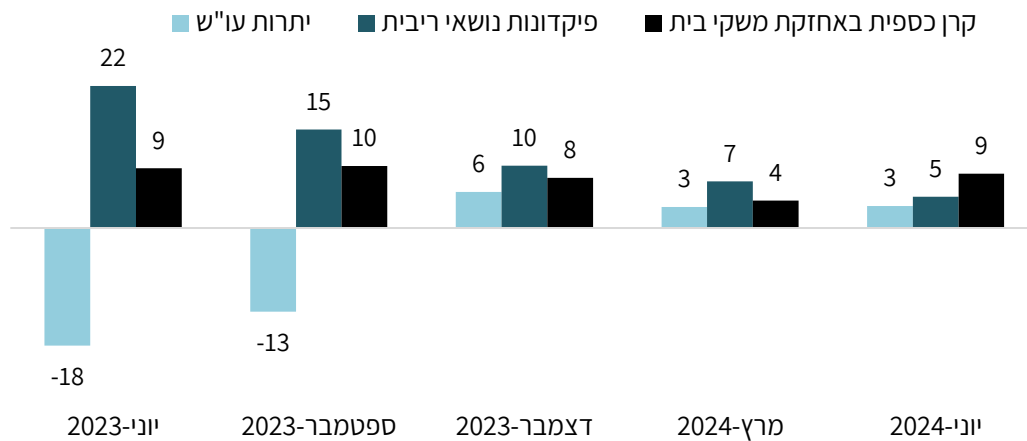
¹⁷ קרן כספית היא קרן נאמנות המשמשת כמכשיר השקעה לטווחים שונים. הקרן רשאית להשקיע את הכספים שהיא מנהלת בנכסים הנחשבים כסולידיים (מק"מ, פיקדון בנקאי גדול, אג"ח בדירוג אשראי גבוה).

איור 26 – ברבעון השני של 2024 חלה עליה בצבירה של קרנות כספיות שקליות המוחזקות על ידי

משקי בית לצד התמתנות בקצב הגידול של פיקדונות נושאי ריבית

שינוי ביתרות פרטיים (משקי בית ובנקאות פרטית), עו"ש ופיקדונות נושאי

ריבית, במט"י לא צמוד מרץ 2023 - יוני 2024 | במיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים, החטיבה למידע וסטטיסטיקה בבנק ישראל

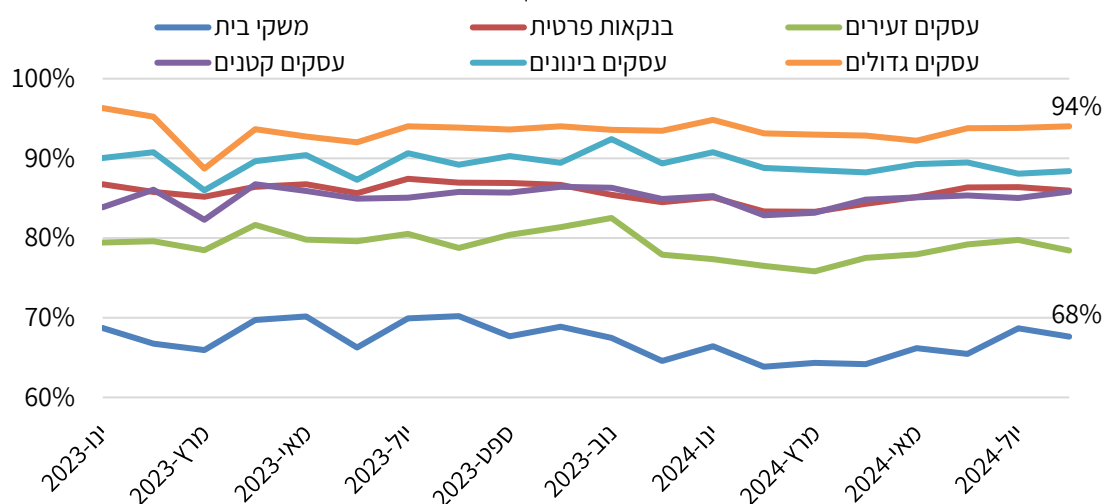
בבחינת ביצועי הפיקדונות, תמסורת ריבית בנק ישראל לפיקדונות משקי בית¹⁸ עלתה מעט ברבעון השני של שנת 2024, אך נותרה נמוכה בהשוואה למגזרי פעילות אחרים. בחודש אוגוסט 2024 עמדה תמסורת ריבית בנק ישראל אל פיקדונות משקי בית על 68%, בהשוואה ל-65% בחודש דצמבר 2023, כאשר עיקר העלייה נובעת מפיקדונות בריבית קבועה (איור 27).

איור 27 – תמסורת ריבית בנק ישראל לפיקדונות משקי בית נותרה נמוכה ביחס לפיקדונות מגזרי

הפעילות האחרים

תמסורת ריבית בנק ישראל מצטברת לפי מגזרי פעילות, סך מערכת הבנקאות

ינואר 2023 עד אוגוסט 2024 | אחוזים

המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים

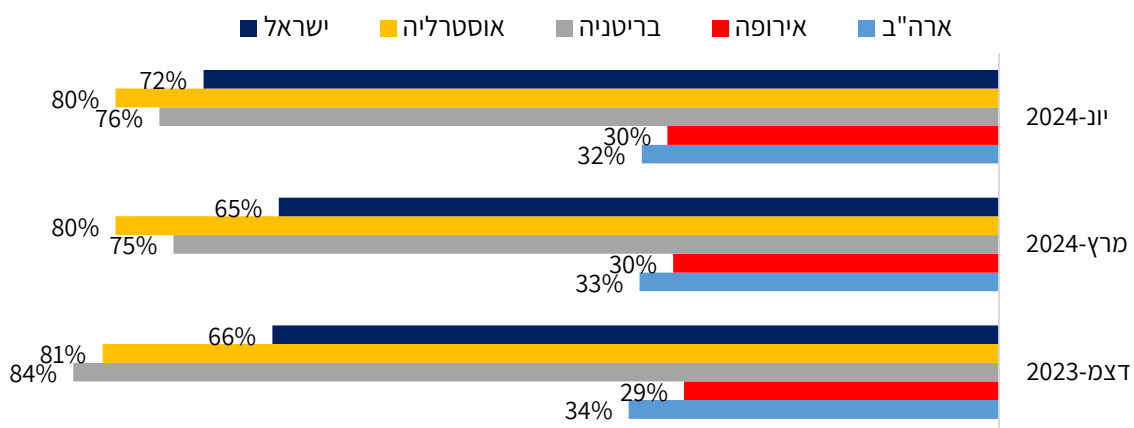
¹⁸ תמסורת ריבית בנק ישראל לפיקדונות מחושבת כמנה בין השינוי בריבית הפיקדונות בחודש מסוים לעומת ריבית הפיקדונות טרם החל בנק ישראל במחזור העלאת הריבית באפריל 2022, לבין השינוי באותה תקופה בריבית בנק ישראל.

בהשוואה בינלאומית,¹⁹ התמסורת של ריבית הבנק המרכזי לפיקדונות משקי הבית בריבית קבועה, עדיין גבוהה. ברבעון השני של שנת 2024, שיעור התמסורת בישראל עלה גם בהשוואה למדינות ההשוואה. במרבית המדינות שיעור התמסורת ירד מעט בתקופה זו, מלבד מאירופה, בה שיעור התמסורת נמוך מאוד. ריביות הבנקים המרכזיים נותרו ללא שינוי, מלבד ריבית ה-ECB שירדה ב-0.25% (איור 28).²⁰

איור 28 – ברבעון השני של 2024 תמסורת הריבית בישראל עלתה מעט ועדיין גבוהה יחסית בהשוואה

לעולם

תמסורת ריבית הבנק המרכזי לריבית הפיקדונות של משקי הבית (פיקדונות בריבית קבועה), דצמבר 2023 עד יוני 2024 | אחוזים

מקור:

ארה"ב Federal Reserve Economic Data, ריבית IOBR (Interest on Reserve Balances).
 ECB – נתוני ECB, European Central Bank - Statistical Data Warehouse, ריבית Deposit facility rate.
 בריטניה – נתוני BOE, ריבית BOE Base Rate.
 אוסטרליה – נתוני RBA, ריבית RBA Official Cash Rate.
 ישראל - דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים

¹⁹ ייתכנו מאפיינים שונים בין פיקדונות משקי הבית במדינות השונות. ביחס להשוואה המוצגת כאן אנו מתייחסים לפיקדונות בעלי המאפיינים הבאים:
(1) ישראל – ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי בית (כולל בנקאות פרטית) בריבית קבועה לא צמודה; **(2) ארצות הברית** – ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות הציבור בריבית קבועה לתקופה של 12 חודשים; **(3) האיחוד האירופאי** – ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי בית; **(4) בריטניה** – ריבית ממוצעת על ביצועי פיקדונות משקי בית, ללא אפשרות למשיכה מוקדמת, כולל גם גופים פיננסיים נותני משכנתאות, אשר אינם נשענים על מוצרי עו"ש; **(5) אוסטרליה** – פיקדונות קמעונאיים לזמן קצוב, עד \$10,000, בחמשת הבנקים הגדולים באוסטרליה.
²⁰ ההשוואה מתייחסת לתקופה שעד יוני 2024, נוכח זמינות הנתונים לפיקדונות משקי בית ואיננה כוללת את הורדת הריבית של ה-Federal reserve בספטמבר 2024.

התפתחויות עיקריות בפעילות החוץ-מאזנית

במחצית הראשונה של שנת 2024 חלה עלייה בשיעור של 5.9% בסך החשיפה החוץ-מאזנית בגין עסקות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, שבהן הסכום הנקוב מייצג סיכון אשראי. הגידול בהתחייבויות החוץ-מאזניות מקורו בשלושה סעיפים עיקריים: גידול של כ-12% בהתחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר וטרם ניתן (כולל גם אישורים עקרוניים להעמדת אשראי לדיוור); גידול של כ-9% בהתחייבויות להוצאת ערבויות; גידול של כ-3.8% במסגרות של כרטיסי אשראי שלא נוצלו. בנוסף, חל קיטון של כ-3.2% במסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה וזאת לאחר שחל בו גידול משמעותי ברבעון האחרון של שנת 2023 נוכח מלחמת "חרבות ברזל".

תיק האשראי וסיכון האשראי

במחצית הראשונה של שנת 2023 צמח האשראי הבנקאי לציבור בשיעור של כ-6.1% (במונחים שנתיים), שיעור צמיחה מעט נמוך בהשוואה לשנת 2023 (6.6%, שיעורי צמיחה נמוכים ביחס לשנים קודמות). נזכיר כי בשנת 2022 החלה האטה בשיעורי האשראי, על רקע עליות הריבית שהחלו החל מאפריל 2022 ונמשכו גם ב-2023, עד להורדת הריבית בינואר 2024 (אזור 29). האשראי העסקי והאשראי לדיור הובילו את צמיחת תיק האשראי. אף על פי כן, באשראי העסקי נרשמה במחצית זו האטה משמעותית באשראי לבינוי ונדל"ן, בהשוואה לשנים קודמות. בניגוד ל-2023, שנסתיימה עם צמצום ביתרות האשראי למשקי הבית (צרכני), במחצית הראשונה של 2024 נרשמה צמיחה, בשיעור של כ-3.8% (במונחים שנתיים), אך רובו מיוחס לניצול מסגרות בכרטיסי אשראי בנקאיים, שמסביר כ-91% מהגידול ביתרות האשראי הצרכני, כך שבנטרול סעיף זה, שיעור הצמיחה הוא 0.5% בלבד. הגידול החד בניצול כרטיסי אשראי בנקאיים עשוי להעיד על עלייה בצריכה של משקי הבית, על רקע שיעורי האינפלציה ותנאי אי-הודאות הקיימים במשק (זעזועים מאקרו כלכליים, ביניהם המלחמה שפרצה ברבעון האחרון של 2023).²¹ במחצית הראשונה של שנת 2024 נמשכה ההאטה בקצב הגידול באשראי העסקי (כ-5.6% במונחים שנתיים) והיא נצפתה בכלל מגזרי הפעילות – בפרט בעסקים הבינוניים, שרובו מיוחס לשינוי בסיווג מגזר העסקים של לווים (אזור 30). **על אף סביבת הריבית הגבוהה (שמשקפת עלייה בנטל החוב על הלווים) והתנאים המאקרו-כלכליים הקיימים, עד כה מדדי סיכון האשראי נותרו ללא שינוי מהותי. אף על פי כן, הבנקים נערכו מראש והגדילו את ההפרשות להפסדי אשראי על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" כבר ברבעון השלישי של 2023, אך מאחר ולא נרשמה הרעה במדדי הסיכון, בקרב חלק מהבנקים נרשמה הכנסה בסעיף ההוצאות להפסדי אשראי ברבעון השני של 2024** (אזור 31, ראו הרחבה נוספת בהמשך). רוב האשראי שאינו בדירוג ביצוע, שנחשב כאשראי מסוכן יותר, הינו אשראי מסחרי (כ-60%), ומיעוטו אשראי לדיור ואשראי הפרטי (כ-20% לכל אחד מהם), והוא מהווה כ-3% מסך האשראי לציבור.²² כשני שלישי מהאשראי שאינו צובר ריבית נמצא בפיגור מעל 90 יום.²³ יצוין כי בגין כ-88% מהאשראי שאינו צובר קיימת הפרשה להפסדי אשראי ועיקר האשראי שאין בגינו הפרשה להפסדי אשראי שייך לבינוי ונדל"ן.

במהלך המחצית הנסקרת, לא חל שינוי משמעותי בשיעורי הריבית בכל מגזרי הפעילות הפיקוחיים, למעט במגזר משקי הבית (אזור 32). הירידה שנרשמה ברבעון הראשון של 2024 מיוחסת לירידה בריבית בנק ישראל בינואר 2024 (מרבית האשראי במגזרים אלו ניתן בריבית משתנה לא-צמודה). על אף היעדר שינוי משמעותי בריבית, חלה מגמה מעורבת במחצית הראשונה של 2024 במרווח האשראי:²⁴ במגזר העסקים הגדולים חלה

²¹ ואכן במחצית הראשונה של 2024 חל גידול של כ-8% (16% במונחים שנתיים) בצריכה הפרטית.

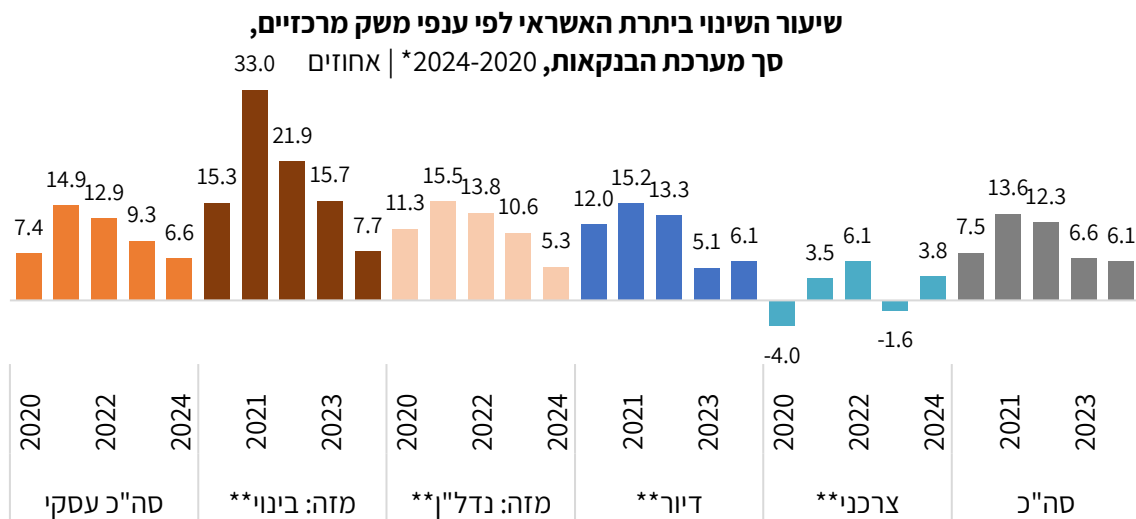
²² אשראי לציבור – פעילות בישראל.

²³ יצוין כי יש גם אשראי בפיגור שצובר ריבית, כך שאינן הלימה, בהכרח, בין אשראי בפיגור ובין אשראי שאינו צובר ריבית.

²⁴ הפער בין מחירי הגיוס של הבנק למתן האשראי לבין הריבית שהבנק גובה מהלווה.

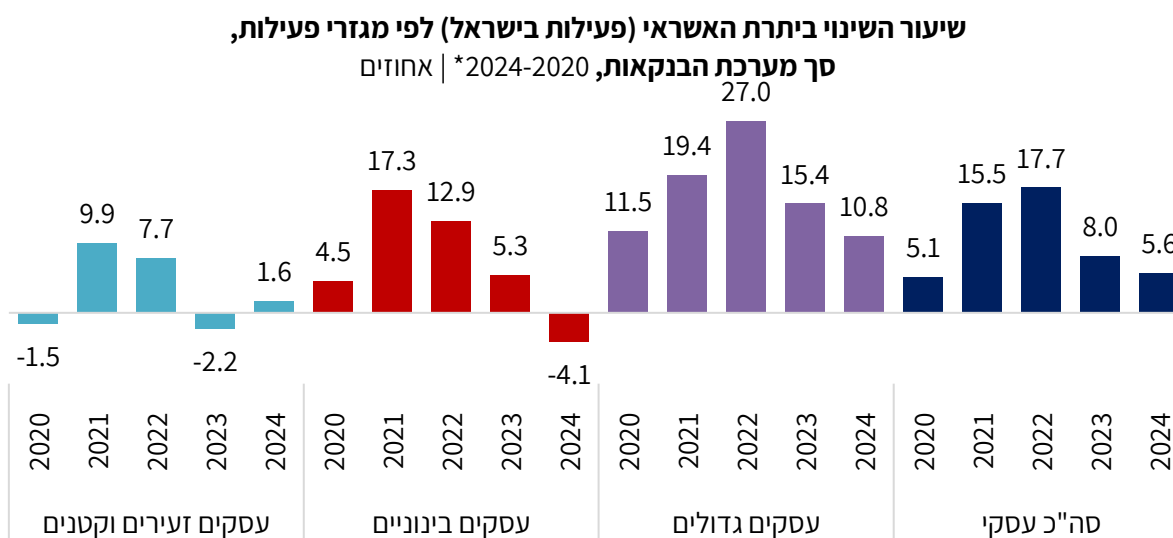
עלייה, באשראי לדיור ובמגזר העסקים הבינוניים לא היה שינוי, ובמגזר העסקים הזעירים והקטנים ובאשראי הצרכני של מגזר משקי הבית חלה ירידה. הגידול במרווח האשראי בעסקים גדולים לצד ההאטה בצמיחת האשראי במגזר זה הביאו לעלייה בשיעור מרווח האשראי במגזר זה, שלא נצפתה ביתר מגזרי הפעילות (איור 33).

איור 29 – ההאטה באשראי הבנקאי ממשיכה גם ב-2024, אם כי באשראי של משקי הבית (דיור וצרכני) ישנה עלייה בקצב הגידול של האשראי הבנקאי

* במונחים שנתיים.
 ** לא כולל פעילות לווים בחו"ל במגזר זה.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

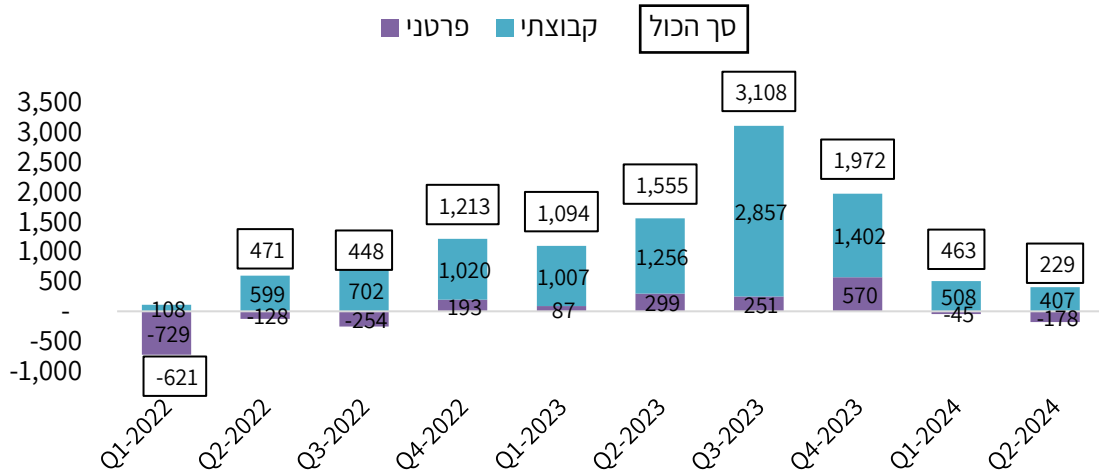
איור 30 – מגמות מעורבות בשיעורי השינוי ביתרות האשראי בין מגזרי הפעילות השונים

* במונחים שנתיים.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 31 – ברבעון השני של 2024 נרשמה הכנסה בחלק מהבנקים בסעיף ההוצאה להפסדי אשראי

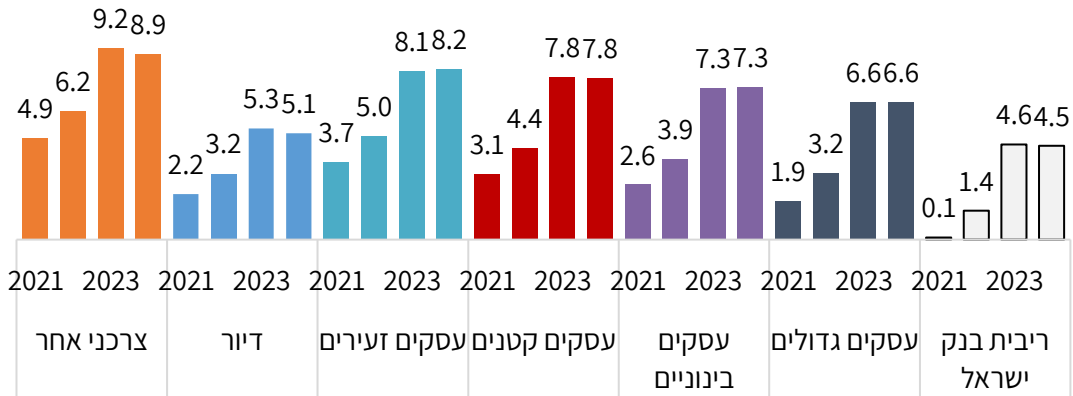
הוצאה להפסדי אשראי – קבוצתית ופרטנית לפי רבעון, חמש הקבוצות הבנקאיות, 2024-2022 | מיליוני ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 32 – לא חל שינוי משמעותי בשיעור הריבית, בפרט במגזרים העסקיים

ריבית ממוצעת על אשראי במגזר הלא-צמוד לפי מגזרי פעילות וריבית בנק ישראל, סך מערכת הבנקאות, *2024-2021 | אחוזים

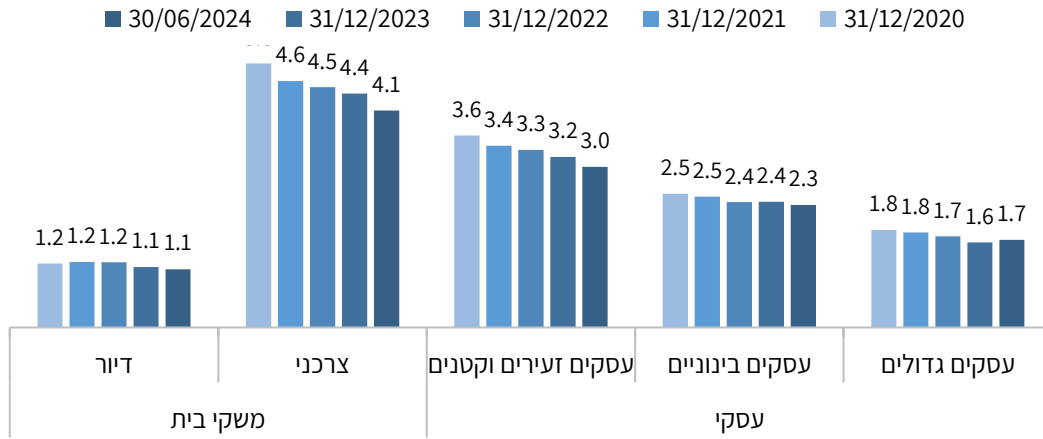
* נתוני 2024 מבוססים על חודשים ינואר-ספטמבר.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 33 – במרבית מגזרי הפעילות נצפתה ירידה בשיעור מרווח האשראי, למעט במגזר העסקים

הגדולים

שיעור מרווח האשראי במגזרי הפעילות השונים
 סך מערכת הבנקאות, 2020 עד Q2-2024 | אחוזים

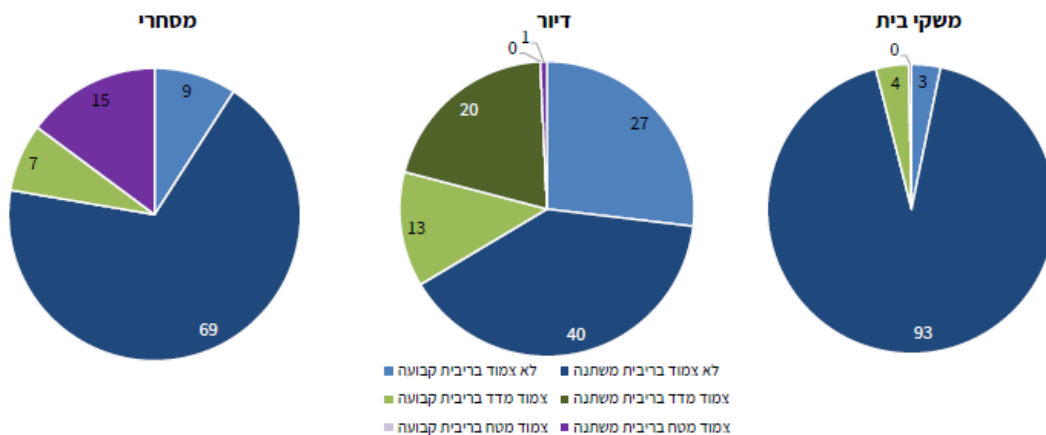

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ביצועי האשראי

ביצועי האשראי בחודשים ינואר-ספטמבר 2024 מצביעים על עלייה קלה בסך ביצועי האשראי הן של משקי הבית (ללא אשראי לדיור), והן של המגזר העסקי (למעט במגזר העסקים הזעירים), בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במקביל, קצב הפירעונות של האשראי למשקי הבית (ללא דיור) מעט ירד, יתכן כתוצאה ממתווה הדחיות שלמעשה דחה מעט פירעונות של אשראי, ובסה"כ לא נצפה שיעור גידול ביתרת האשראי הצרכני של משקי הבית. יצוין כי בכל מגזרי הפעילות, מרבית האשראי ניתן במגזר השקלי, בריבית משתנה לא צמודה למדד (שלרוב, צמודה לריבית הפריים, איור 34).

איור 34 - רוב האשראי (שאינו לדיור) ניתן במגזר השקלי הלא צמוד, בריבית משתנה

למעט באשראי לדיור, מדובר באפשרויות ג'ובד (למילוח של האשראי לא צמוד בין ריבית משתנה לקבועה). מערך 30.06.2024

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

משקי בית

במחצית הראשונה של 2024, חלה צמיחה באשראי הצרכני (3.8% במונחים שנתיים) אך רובו מיוחס לניצול מסגרות בכרטיסי אשראי בנקאיים, שמהווים כ-20% מיתרת האשראי הצרכני, כך שבנטרול סעיף זה, שיעור הצמיחה הוא 0.5% בלבד (במונחים שנתיים). האשראי הצרכני מורכב מעו"ש בחובה, פעילות בכרטיסי אשראי בנקאיים, הלוואות מגובות בביטחון (בשעבוד רכב) והלוואות שאינן מגובות בביטחון, כאשר האחרונות מהוות כ-67% מהאשראי שאינו לדיור שניתן לאנשים פרטיים. ברכיבי האשראי השונים חלו מגמות שונות: בעוד האשראי בגין פעילות בכרטיסי אשראי (בנקאיים) עלה במחצית זו בכ-15%, האשראי שניתן כהלוואה שאינה מגובה בביטחון עלה בכ-2.3% ואילו האשראי שניתן במסגרות עו"ש (עו"ש ביתרת חובה) הצטמצם בכ-3% והאשראי שניתן כהלוואה בשעבוד רכב הצטמצם בכ-16%,²⁵ איור 35). הצמצום שנצפה נובע ככל הנראה בגלל זעזועים מאקרו כלכליים שהביאו, בין היתר לעליות הריבית, והשפעות מלחמת חרבות ברזל. לשם כך יצא בנק ישראל באוקטובר 2023 עם מתווה הדחיות, שסייע רבות למשקי הבית.²⁶ הריבית על הלוואה לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, נמוכה יותר מהריבית על אשראי צרכני (בזכות הבטחה, איור 36). מאחר והריבית על אשראי בביטחון דירת מגורים נמוכה משמעותית מהריבית על אשראי שאינו כנגד בטוחה, ונוכח ההקלה של הפיקוח על הבנקים על מגבלת שיעור המימון בהלוואה מסוג זה, על ידי הגדלת שיעור המימון המרבי בהלוואות אלה מ-50% ל-70% מערך הנכס במסגרת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 251 (הוראת שעה) בחודש דצמבר 2023,²⁷ היקף הביצועים באשראי זה עלה, כך שאשראי זה צמח בכ-14% (אשראי זה אינו נכלל באשראי הצרכני מאחר וניתן בביטחון דירת מגורים, ולכן הוא מסווג כאשראי לדיור).²⁸ מתחילת תקופת ההקלה ועד לחודש ספטמבר 2024 הועמדו במסלול זה כ-8,200 הלוואות בסכום כולל של כ-1.7 מיליארד ש"ח. נציין כי אלה מהוות כ-29% מסך ביצועי המערכת בהלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים.

•

²⁵ ירידה זו מתכתבת עם הירידה שנצפתה בייבוא כלי רכב פרטיים. <https://www.gov.il/he/pages/sa090624-2>.

²⁶ להרחבה, ראו [תיבה ו'-2 בסקירה השנתית של הפיקוח על הבנקים לשנת 2023](#).

²⁷ [הודעה לעיתונות בדבר הארכת הוראת השעה למלחמה \(נב"ת 251\) והוספת הקלות להוראה בתחום האשראי](#).

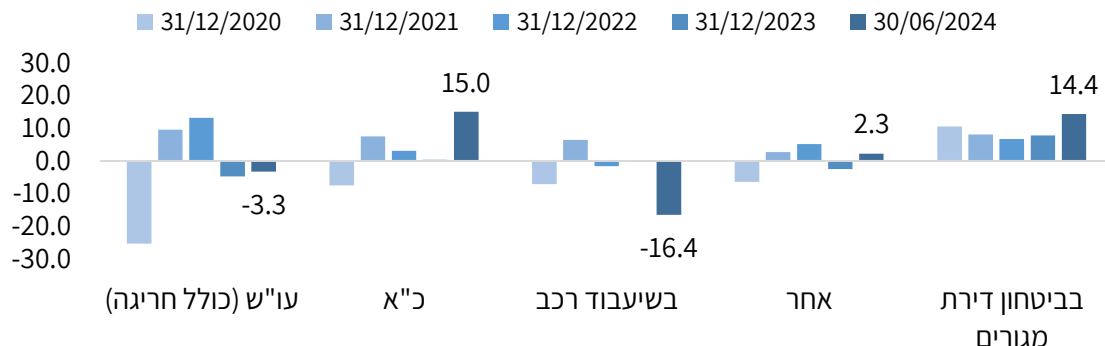
²⁸ במסגרת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 251 (הוראת שעה) בחודש דצמבר 2023, הקל הפיקוח על הבנקים את מגבלת שיעור המימון בהלוואה לכל מטרה בשעבוד דירת מגורים, על ידי הגדלת שיעור המימון המרבי בהלוואות אלה מ-50% ל-70% מערך הנכס ובלבד שסכום הלוואה שמעל לשיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח. בנוסף ניתן פטור ממגבלות רגולטוריות (כדוגמת שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה) למתן אשראי של עד 200,000 ש"ח שמיועד לבניית ממ"ד (בהתאם לתנאים שפורסמו במסגרת ההוראה). הקלות אלה ניתנו לשלושה חודשים והן הוארכו עד לתאריך 31 בדצמבר 2024.

איור 35- ניכרת האטה באשראי הצרכני של משקי הבית, למעט באשראי לכל מטרה בביטחון דירת

מגורים

שיעור השינוי באשראי של משקי הבית לפי מטרת האשראי,

סך מערכת הבנקאות, 2020 עד יוני 2024* | אחוזים

* במונחים שנתיים.

המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

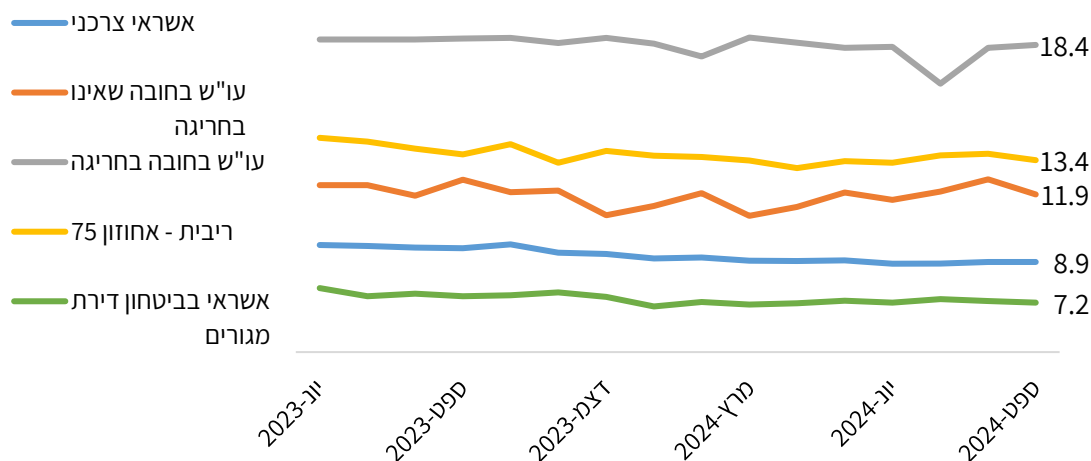
עוד ניתן לראות באיור 36 כי הריבית על עו"ש בחובה (ניצול מסגרת אשראי)²⁹ הינה גבוהה יותר, בממוצע, לעומת הריבית על הלוואה צרכני, אך חלק מהפערים בריביות מוסברים בשוני הקיים בין עו"ש בחובה ובין הלוואה צרכנית - באשראי בגין ניצול מסגרת גמישות העיתוי וסך ניצול המסגרת נתונים לבחירת הלקוח, ועל הבנק להעמיד אשראי זה באופן מיידי (ככל שקיימת מסגרת), על סמך נתוני החיתום שבוצעו בעת העמדת המסגרת ובהיעדר תהליכי חיתום עדכניים ותהליכים נוספים החלים על הבנק בעת העמדת האשראי. משכך, האשראי בגין ניצול מסגרות העו"ש מהווה אשראי מסוכן יותר בעבור הבנק, בהשוואה להלוואות צרכניות רגילות, לכן שיעורי הריבית בגין ניצול מסגרת עו"ש גבוהים, בממוצע, משיעורי הריבית על אשראי צרכני. יחד עם זאת, נציין כי עבור לקוחות מסוימים, שיעור הריבית בגין ניצול מסגרת (שאינה בחריגה), נמוך משיעור הריבית בגין אשראי צרכני (לקוחות מעל אחוזון 75). ככלל, עבור לקוחות שמזהים סיכוי לניצול מסגרת אשראי בחשבון העו"ש שלהם, בפרט ניצול מסגרת אשראי לזמן ממושך, מומלץ לפנות באופן יזום לבנק לקבלת ייעוץ ומציאת פתרונות אשראי, שאחד מהם הוא נטילת הלוואה צרכנית. נציין כי עם הקושי המתגבר של לווים לעמוד בנטל החוב על רקע סביבת הריבית הגבוהה, קושי שהתגבר עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", הבנקים יצאו במספר תכניות להקלת נטל החוב במסגרות העו"ש - הפחתת הריבית על המינוס (עו"ש בחובה שאינו בחריגה) וקיצוז בין יתרות זכות בעו"ש ובין יתרות עו"ש בחובה. צעדים אלו מצטרפים לצעדים רבים נוספים שנוקט בנק ישראל ושנועדו לשפר את רווחת הציבור והגדלת התחרות במערכת הבנקאות, בפרט בתחום האשראי.³⁰

²⁹ יצוין כי לא לכל חשבונות העובר ושב קיימת מסגרת אשראי (עו"ש בחובה), והקצאת מסגרת אשראי שמאושרת ללקוח מוסכמת עמו ומשוקפת לו במסמך בקשת האשראי. במקרים בהם לקוח מנצל את מסגרת האשראי המאושרת (אינו בחריגה), הלקוח משלם ריבית בשיעור שסוכם בינו לבין הבנק בהתאם להיקף ניצול המסגרת, וככל שלא ניצל את המסגרת - הלקוח משלם עמלת הקצאת אשראי.

³⁰ הצעדים המרכזיים הינם הקמת מאגר נתוני אשראי שנועד לשקף את מאפייני הלווה כך שכלל נותני האשראי יוכלו להכיר אותם ובכך להציע הצעות אטרקטיביות, בהתאם, ולהתחרות בבנק אליו הוא משתייך; השקת מערכת מעבר בקליק המאפשרת פישוט

איור 36 - שיעורי הריבית על סוגי האשראי השונים של משקי הבית במגזר השיקלי הלא צמוד (בריבית משתנה) ירדו, אם כי הירידה מורגשת בעיקר באשראי הצרכני

שיעורי ריבית על אשראי למשקי הבית במגזר השיקלי הלא צמוד (ריבית משתנה), סך מערכת הבנקאות, יוני 2023 עד ספטמבר 2024 | אחוזים

* מקורה של הירידה בינואר 2024 היא בהורדת ריבית ב"י בחודש זה. התנודתיות בריבית על העו"ש מקורה בצעדי הסיוע של הבנקים בעקבות מלחמת חרבות ברזל.

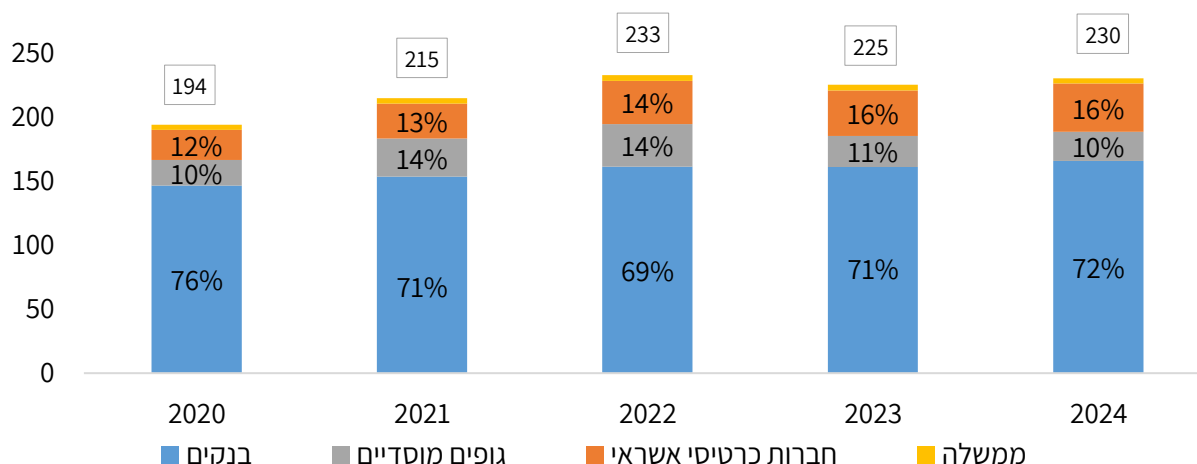
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

סך האשראי הפרטי (שאינו לדיור) של משקי הבית גדל במחצית הראשונה של 2024 בכ-4 מיליארד ש"ח. בעוד האשראי שניתן על ידי הבנקים וחברות כרטיסי האשראי ממשיך לגדול, האשראי שניתן על ידי המוסדיים הצטמצם מעט (איור 37).

המעבר בין הבנקים השונים; הורדת חסמים שמאפשרת כניסת שחקנים חדשים לשוק; חיבור גופים חוץ בנקאיים למערכת התשלומים; השקת רפורמה המפשטת את השוואת התנאים בהלוואה לדיור שמציעים הבנקים השונים באמצעות הגדרת סלי הלוואות מוגדרים מראש וחייב הבנקים לספק הצעת מחיר לכל סל; פרסום הריביות הממוצעות שגבה כל בנק בחודש הקודם בכל מסלול משכנתא באתר "קו המשווה" של בנק ישראל זאת, לצד שפע של מידע נוסף אודות ריביות שגובים הבנקים על סוגי אשראי שונים וכאלו שהם משלמים על יתרות זכות שונות באתר זה. בנוסף, רפורמת הבנקאות הפתוחה אמורה לפעול ברוח הצעה זו, ולסייע ללקוח לבצע השוואה בין מוצרי האשראי השונים, לאו דווקא בבנק בו מנהל הלקוח את חשבון העו"ש, ולאפשר ללקוח לבחור במוצר הנכון ביותר עבורו.

איור 37 – שיעור המימון הבנקאי של האשראי למשקי בית שאינו לדיור גדל לאחר שנים של צמצום

התפלגות יתרות החוב שאינו לדיור של משקי הבית
לפי מקורות, דצמבר 2020 עד אוגוסט 2024 | מיליארדי ש"ח

יתרת החוב בבנקים כוללת גם את האשראי שניתן במסגרת הלוואה לכל מטרה בביטחון דירת מגורים ואשראי שהינו באחריות או בערבות הבנקים. לא כולל אשראי מתושבי חוץ, עקב היעדר נתונים. בחישוב זה לא נכלל האשראי שניתן על ידי מקורות חוץ-בנקאים שאינם מוסדיים או חברות כרטיסי אשראי.
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

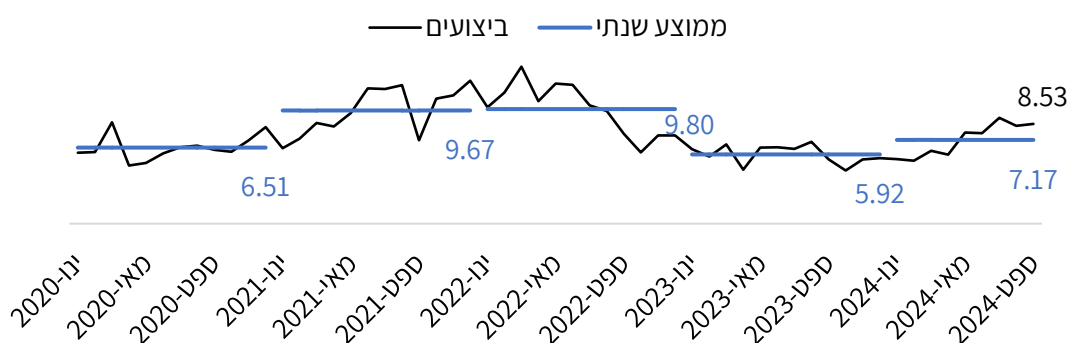
אשראי לדיור

מגמת ההאטה בביצועי אשראי למטרות מגורים, שהחלה במהלך שנת 2022, ושנמשכה גם בסוף 2023, בעקבות מלחמת חרבות ברזל, נבלמה, כך שהביצועים החודשיים עלו במחצית הראשונה של 2024, ובפרט ברבעון השני. בין החודשים ינואר עד ספטמבר 2024 הועמד אשראי למטרת מגורים בהיקף של כ-65 מיליארד ש"ח (איור 38) ומספר ההלוואות עמד על כ-66 אלף, עלייה בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2023, הן בהיקפי האשראי והן במספר ההלוואות (16% ו-13% בהתאמה), אך מדובר על ברמת ביצועים נמוכה בהשוואה לשנים שלפני כן, על רקע רמת הריבית במשק. העלייה בביצועי האשראי לדיור מתכתבת עם המגמה שנצפתה בעסקאות לדיור, שם ניכרת עלייה בשיעור הדירות הנרכשות, הן מקבלן והן בדירות יד שנייה, ומלאי הדירות חדשות לא מכורות בירידה. עיקר פעילות האשראי למטרת מגורים ממשיך להיות עבור רכישת דירה יחידה ודירה חלופית (משקל המשקיעים מהווה כ-10% מהביצועים של 2024).

איור 38 - הביצועים החודשיים חזרו להיקפים שנצפו בתקופה שקדמה לקורונה

הביצועים החודשיים באשראי למגורים, סך מערכת הבנקאות,

ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | מיליארדי ש"ח

* נתוני 2024 מבוססים על חודשים ינואר-מרץ.

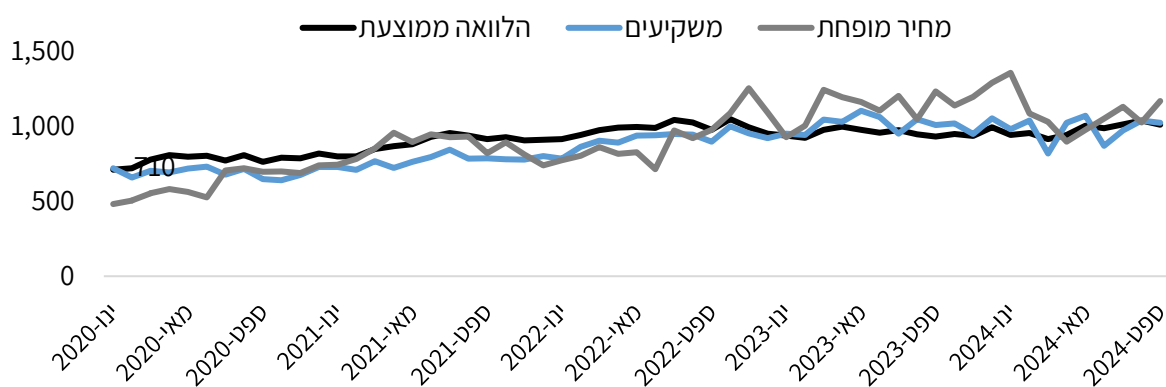
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

האומדן לגובה ההלוואה הממוצעת עלה מעט ועומד, נכון לספטמבר 2024, על יותר ממיליון ש"ח, סכום גבוה שדומה לשיא שנצפה באוקטובר 2022 (איור 39) וזאת בהלימה לעלייה במדד מחירי הדירות, ששב לעלות החל מאוקטובר 2023 (איור 40).

איור 39 - נשמרת יציבות יחסית באומדן לגובה ההלוואה הממוצעת

גובה הלוואה ממוצעת, סך מערכת הבנקאות,

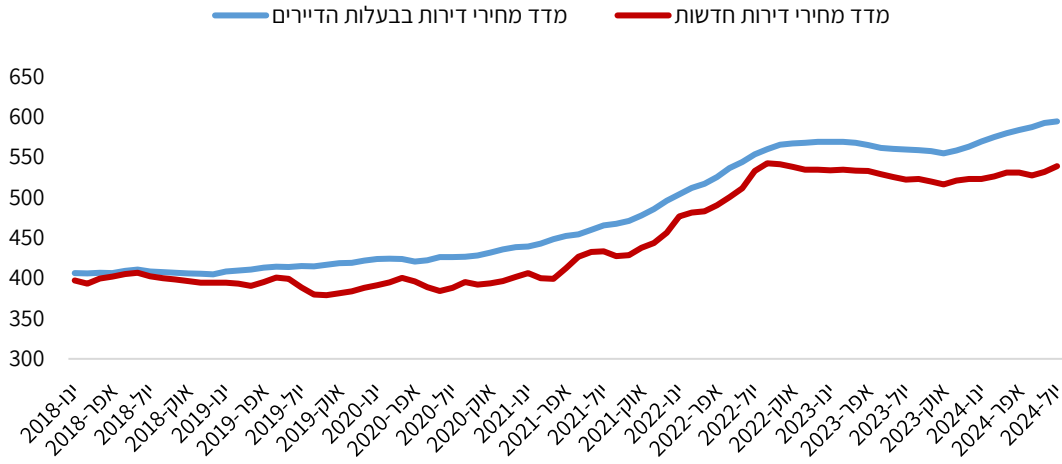
ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | אלפי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 40 - לאחר ירידה קלה במדד מחירי הדירות, המדד שב לעלות

מדד מחירי דירות בבעלות דיירים ודירות חדשות, ינואר 2018 עד יולי 2024

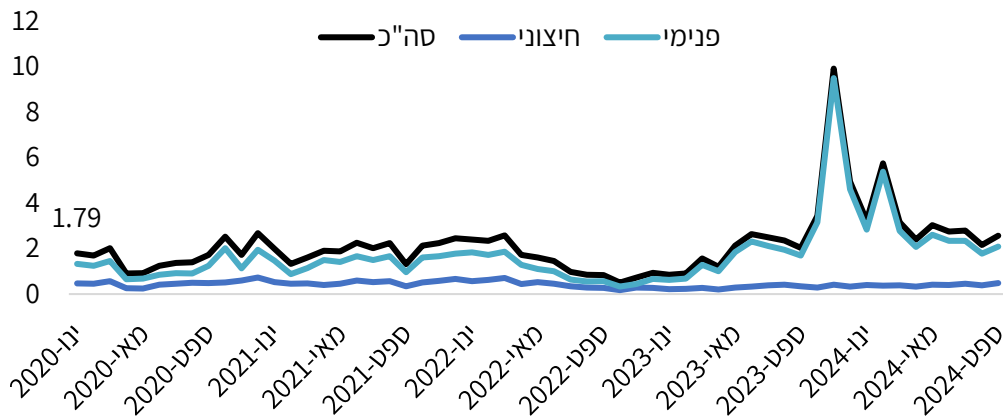

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

בתשעת החודשים שעברו ניכרת ירידה בשיעור המיחזורים, עם סיום מתווה הדחיות של בנק ישראל בעקבות מלחמת חרבות ברזל. נזכיר כי החל מנובמבר 2022 ובפרט מחודש מאי 2023, חלה עלייה בשיעור המיחזורים, כיוון שהבנקים פנו ללקוחות שהתקשו לעמוד בתשלומי המשכנתא החודשיים, נוכח עליית שיעור הריבית, לצורך ביצוע מיחזורים. שיא המיחזורים התרחש באוקטובר 2023 עם תחילתו של מתווה הדחיות (איור 41).

איור 41 - מתחילת השנה חלה באשראי למטרת מגורים ירידה במיחזורים

מיחזורים באשראי למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | מיליארדי ש"ח

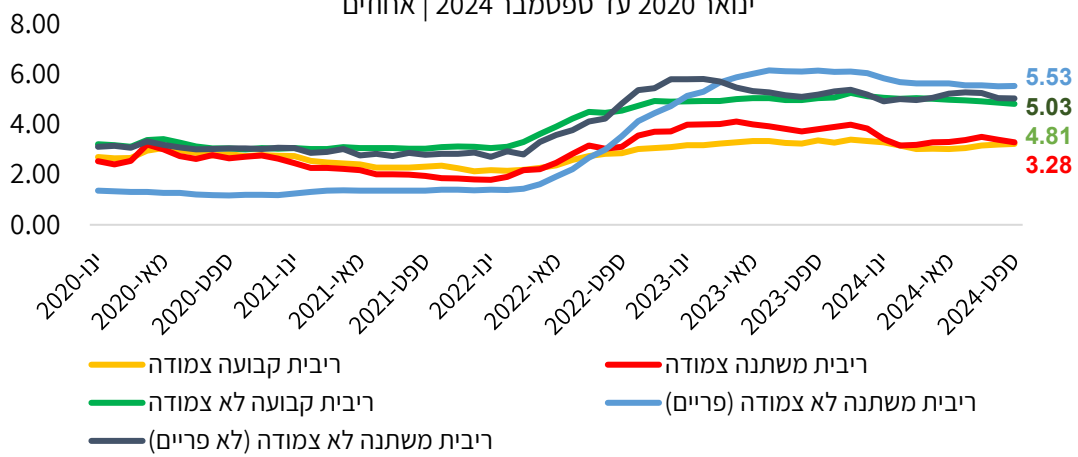
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

הריביות במסלולים השונים נשארו יציבות במהלך שנת 2024, אך התמהיל מעט השתנה – שיעור הקל"צ (קבועה לא צמודה) עלה מעט ואילו שיעור הפריים המשיך לרדת (איורים 42-43). הפער בין ריבית הפריים לבין ריבית הקל"צ, מצביע ככל הנראה על ציפיית השוק לירידת ריבית בנק ישראל בעתיד.

איור 42-43 – במחצית הראשונה של 2024 ניכרת יציבות בריביות בכל מגזרי ההצמדה וכן יציבות בתמהיל

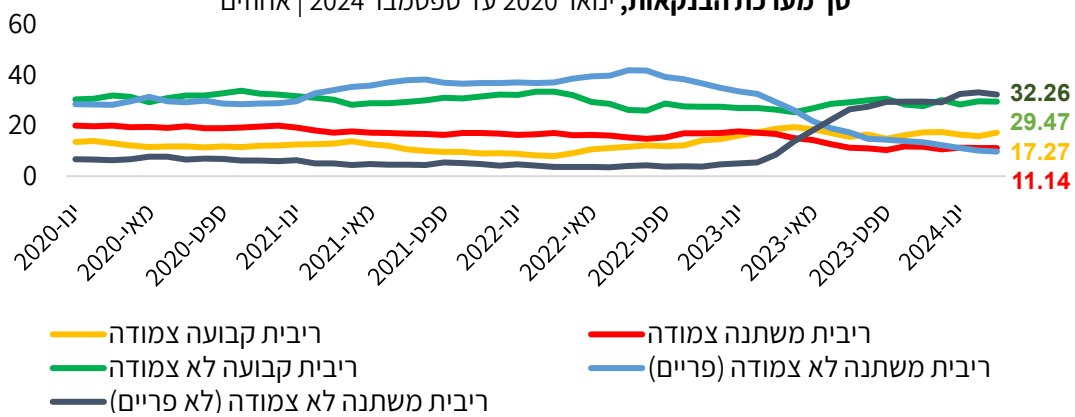
הריבית על הלוואות למטרת מגורים לפי מסלולי ריבית ומגזרי הצמדה, סך מערכת הבנקאות,

ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפלגות מסלולי ריבית מסך הביצועים למטרת מגורים, סך מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | אחוזים

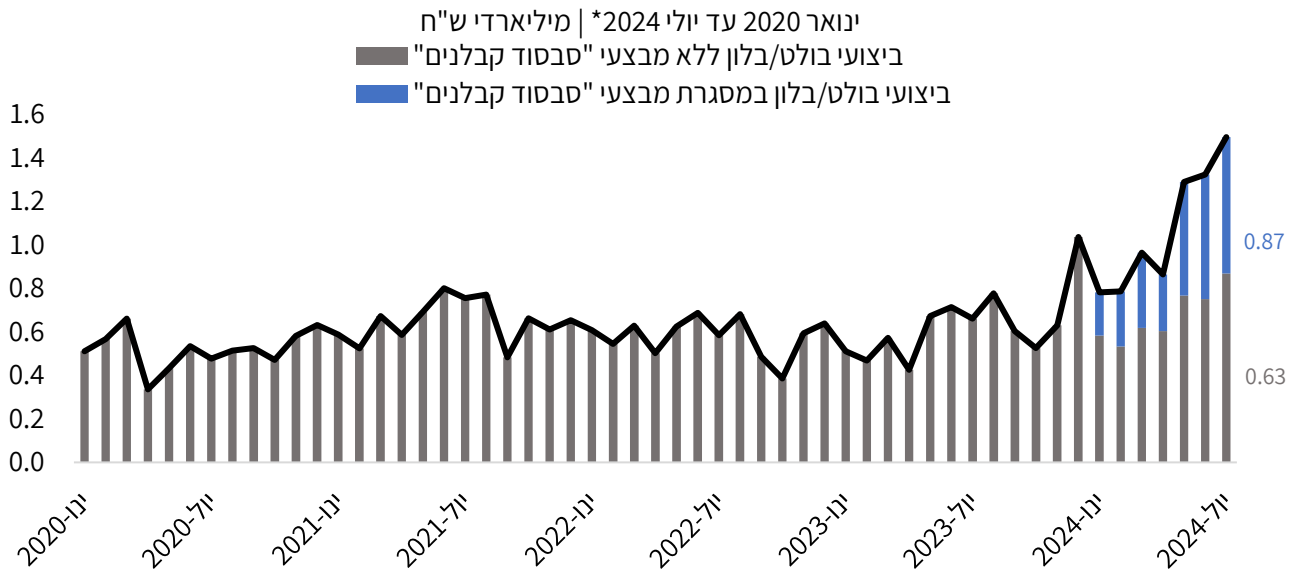
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ההאטה שנרשמה בשוק הדיור על רקע רמת הריבית הגבוהה השוררת בשוק כבר מסוף 2022 וריבוי הזעזועים במשק (האחרון בהם הוא מלחמת חרבות ברזל והשלכותיה), הביאה קבלנים להציע מגוון הטבות כבר בסוף 2023 כדי לעודד מכירת דירות. עיקר ההטבות כללו ביטול ההצמדה למדד מחירי התשומות בבנייה, תוספות ושינויים במפרט הדירה ללא תשלום ודחיית מרבית התשלומים למועד האכלוס (80-20), דחיית מועד

התשלומים הייתה קיימת עוד קודם לכן אך בהיקפים נמוכים). מבצע נוסף ששווק היה הלוואות בולט בסבסוד קבלנים (הריבית על הלוואה משולמת מראש על ידי הקבלן) ומבצע זה הביא בפועל לעליית היקף הלוואות בולט ובלון שניתנו לשם רכישת דירת מגורים (האשראי ניתן לקבלן ביום החתימה אך מוחזר לבנק כעבור 1-3 שנים, לרוב בסמוך למועד סיום הבנייה), כבר מדצמבר 2023 (איורים 44-45).

איור 44-45 - זינוק באשראי למטרת מגורים שניתן כהלוואות בולט ובלון

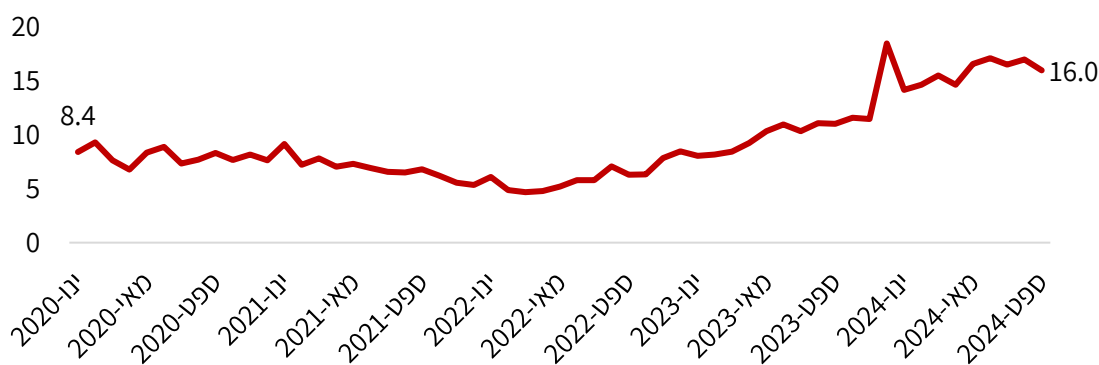
ביצועי בולט/בלון באשראי למטרת מגורים - סה"כ ו"הלוואות קבלנים",

* נתון אחרון שהתקבל בנוגע למבצעים הינו בגין יולי 2024.
המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

שיעור האשראי שניתן בבולט/בלון מסך האשראי שניתן למטרת מגורים, סך

מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | אחוזים

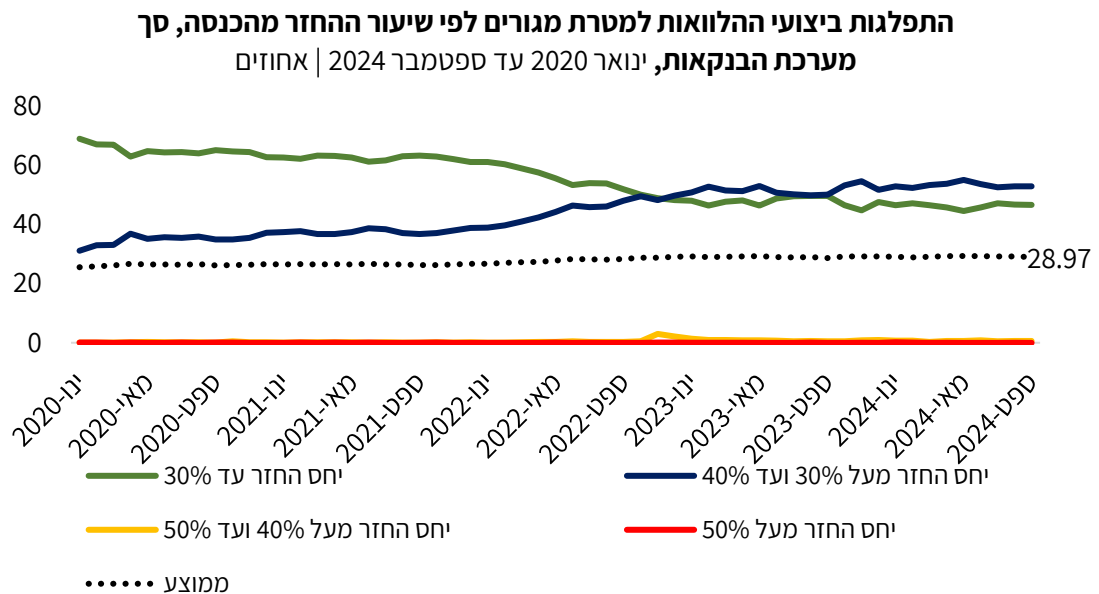
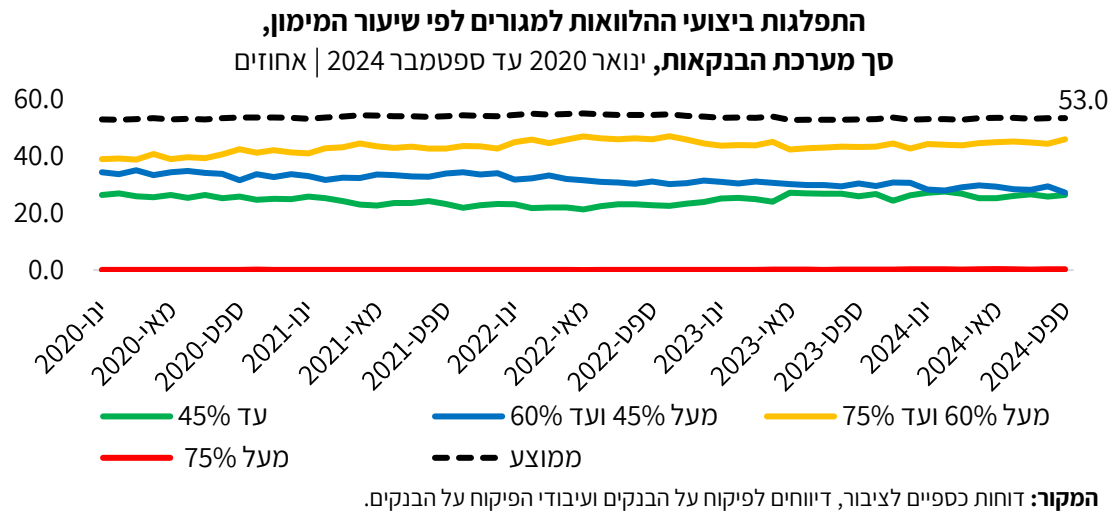

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

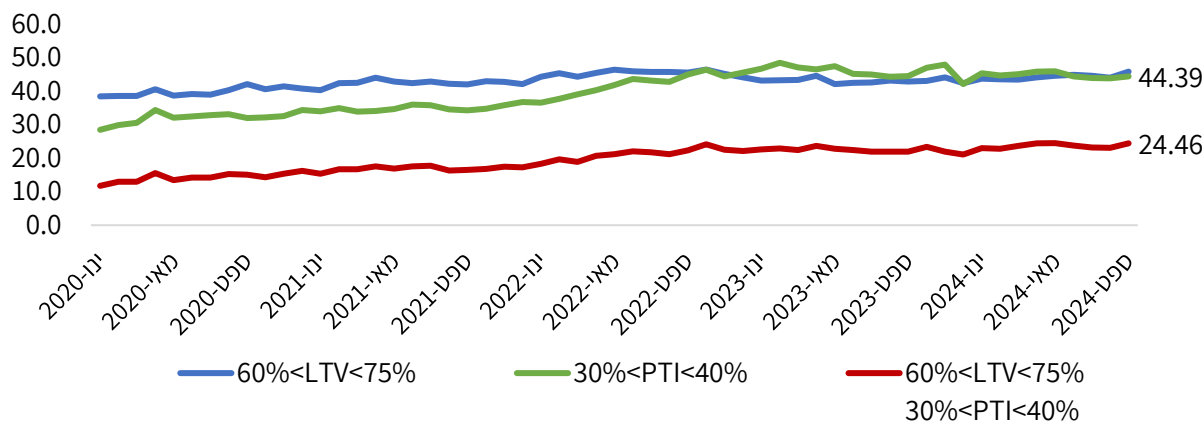
איכות תיק האשראי לדיור

לא חל שינוי מהותי במדדי הסיכון בתיק האשראי לדיור: יציבות בשיעור המימון הממוצע (כ-53%), בתקופה הממוצעת לפירעון (27 שנים), בשיעור החזר מהכנסה (כ-29%), ואילו שיעור ההלוואות בשיעורי מימון ובשיעורי החזר גבוהים עלה מעט (כ-24%). אף על פי כן, מדובר בשיעור גבוה יחסית של הלוואות בשיעורי מימון ובשיעורי החזר גבוהים, מבחינה היסטורית (איורים 46-48).

איורים 46-48 – יציבות במדדי איכות האשראי לדיור

**משקל ההלוואות בשיעורי מימון ובשיעור החזר גבוהים,
סך מערכת הבנקאות, ינואר 2020 עד ספטמבר 2024 | אחוזים**

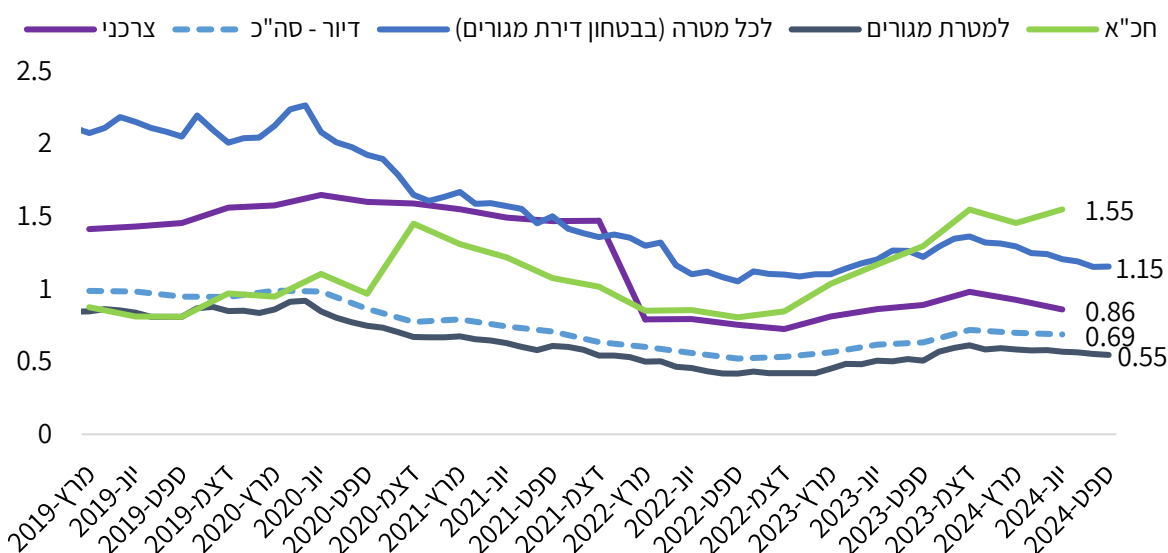

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ניכרת יציבות בשיעור האשראי המסווג כ-NPL (איור 49).³¹ במהלך 2023, וביתר שאת מפרוץ מלחמת חרבות ברזל, הבנקים נקטו בצעדי סיוע (חלק במסגרת מתווה בנק ישראל וחלק במסגרת יוזמות פרטיות) ללקוחותיהם באמצעות הקפאה, מיחזור או דחייה של החזרי משכנתאות. ייתכן ופעולות אלו סייעו ללווים שלא להיכנס לכשל, אך קיים חשש שעם סיום תכניות הסיוע, שיעור האשראי שנחשב כ-NPL יעלה.

איור 49 - יציבות בשיעור האשראי שנחשב כ-NPL, ככל הנראה הודות לתכניות הסיוע השונות

שיעור ה-NPL באשראי צרכני לפי סגמנטים, סך מערכת הבנקאות וחכ"א, מרץ 2019 עד יוני 2024*
אחוזים | *עד יוני 2024

* באשראי לדיור - למטרת מגורים ובביטחון דירת מגורים הנתון האחרון הוא ספטמבר 2024.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

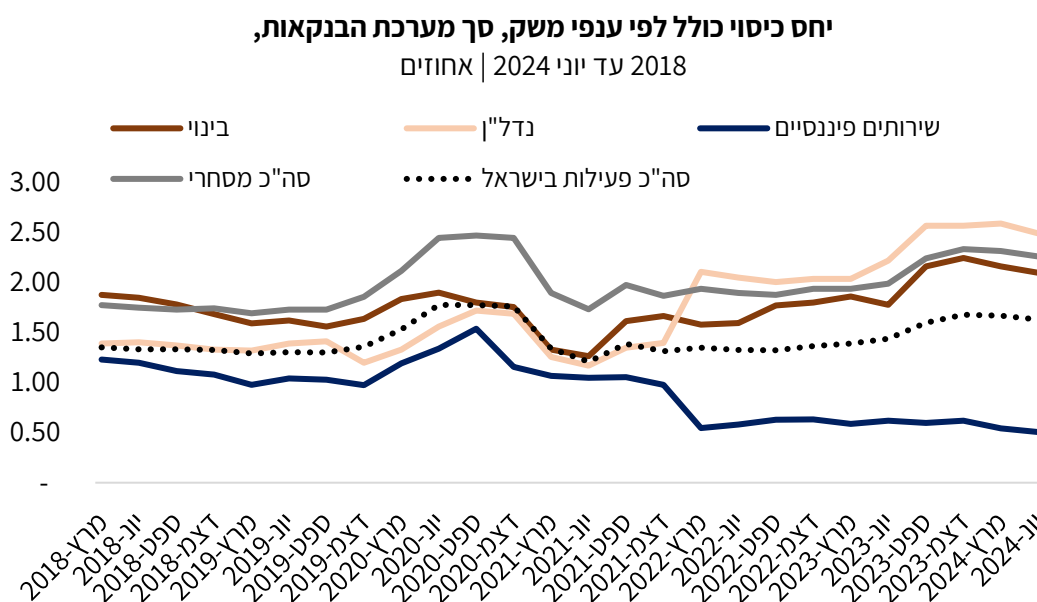
³¹ אומדן הכולל את האשראי שאינו צובר ריבית או אשראי צובר ריבית בפיגור מעל 90 יום.

ענפי משק

כ-40% מהאשראי העסקי ניתן לענף הבינוי והנדל"ן, כ-15% לענף השירותים הפיננסיים והיתר, כ-45%, לשאר ענפי המשק (לוח ענפי משק). ענף הבינוי והנדל"ן ממשיך להוביל את צמיחת התיק, אף על פי שקצב הגידול באשראי לענף הצטמצם מאוד (6.8%, במונחים שנתיים, כמחצית מקצב הגידול שנצפה ב-2023). קצב גידול האשראי לענף השירותים הפיננסיים ירד (כ-3% במונחים שנתיים) ובשאר הענפים נצפה גידול של כ-2% בלבד. ההאטה בענף הבינוי והנדל"ן היא תוצאה של מספר גורמים: ההאטה שנרשמה בשוק הדיור (עם התחלת עליות הריבית ב-2022) וגולגלה גם לענף הבינוי והנדל"ן, שהביאה להאטה בקצב המכירות והבנייה, העלייה בריבית הביאה גם לעלייה בעלויות מימון הקרקעות, האטה בענף ההיי-טק שהביאה להאטה בשוק הנדל"ן למשרדים ולבסוף, מלחמת "חרבות ברזל" שהביאה למחסור בעובדים בענף הבינוי כך שפרויקטים רבים עוכבו או נדחו. נוכח האטה זו, חלה עלייה בצרכי המימון של הקבלנים והם נדרשו למצוא מקורות מימון נוספים, (ראו הרחבה בפרק האשראי בסקירה השנתית של הפיקוח על הבנקים לשנת 2023).³²

הגידול המואץ ביתרות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן שנצפה בשנתיים האחרונות מצביע על עלייה בסיכון האשראי במערכת הבנקאות לענף זה. אף על פי כן, יחס הכיסוי (המייצג את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי כנגד יתרות האשראי) לא גדל (איור 50). יתרה מזאת, בעוד ההוצאה להפסדי אשראי גדלה מאוד במחצית השנייה של 2023 בענפי הבינוי והנדל"ן, שמקורה, בין היתר, במלחמת "חרבות ברזל", במחצית הראשונה של 2024 חל קיטון משמעותי (ואף נעשתה גבייה, איור 51).

איור 50 – שיעור ההפרשה להפסדי אשראי עבור ענף הבינוי והנדל"ן הינו גבוה

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

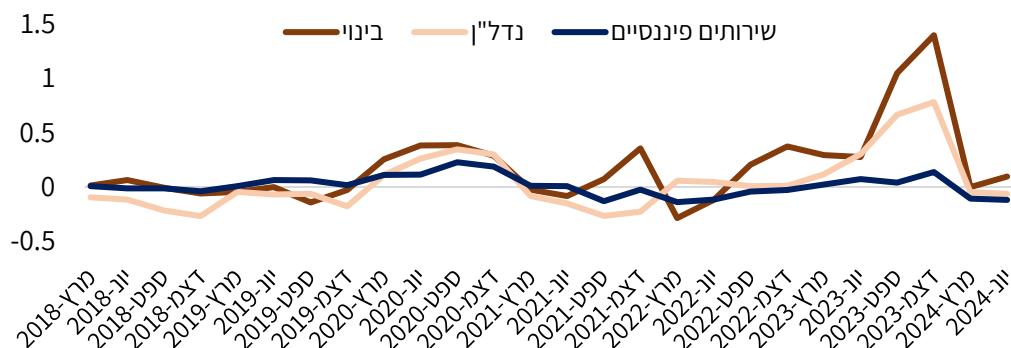
³² סקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2023, פרק אשראי, עמוד 88-89.

איור 51 – ההוצאה להפסדי אשראי בענפי הבינוי ונדל"ן ירדה משמעותית במחצית הראשונה של

2024

הוצאות להפסדי אשראי לפי ענפי משק, סך מערכת הבנקאות,

2018 עד יוני 2024 | מיליארדי ש"ח

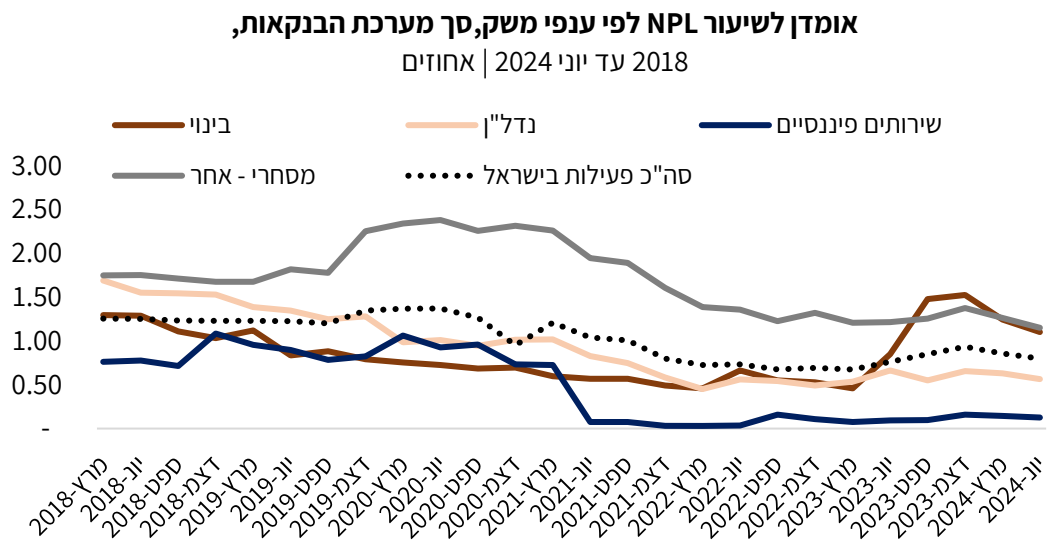

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

שיעור ה-NPL³³ בענף הבינוי (והמסחרי-אחר) ממשיך להיות גבוה בהשוואה לסך האשראי שניתן לציבור בישראל (איור 52). חלק מהירידה שנצפתה במחצית הראשונה של 2024 בשיעור זה בענף הבינוי עשוי להיות מוסבר על ידי הגידול שנצפה במחיקות נטו. שיעור זה התעצם במחצית השנייה של 2023 בהובלת מלחמת "חרבות ברזל", שהשפיעה מאוד על ענף הבינוי (צמצום משמעותי של עובדים שהביא לעיכובים משמעותיים בבנייה), אך מאחר והפרשה להפסדי אשראי בענף זה יחסית גבוהה, ככל הנראה לאור ההרעה שחלה בענף, יחס הכיסוי NPL (הפרשה להפסדי אשראי ביחס לאומדן האשראי שמוגדר כ-NPL, איור 53) בענף הבינוי נמוך ביחס לשאר הענפים (ולסה"כ פעילות בישראל).

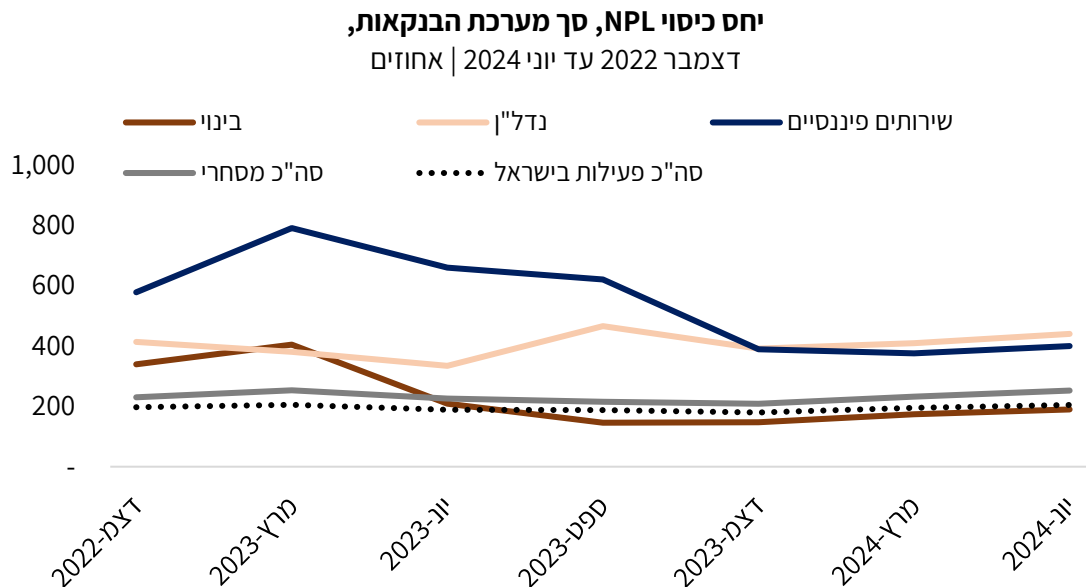
³³ אומדן הכולל את יתרת האשראי שאינה צוברת ריבית + יתרת האשראי אשר צוברת ריבית אך נמצאת בפיגור מעל ל-90 יום, מסך יתרת האשראי.

איור 52 – האומדן ל-NPL בענף הבינוי גבוה ביחס לאומדן זה של סך האשראי לציבור בישראל. שינוי זה התרחש במהלך 2023, והתעצם עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 53 – הכרית שהבנקים מחזיקים כנגד הפסדי אשראי גדלה במקביל לגידול שנצפה באומדן NPL

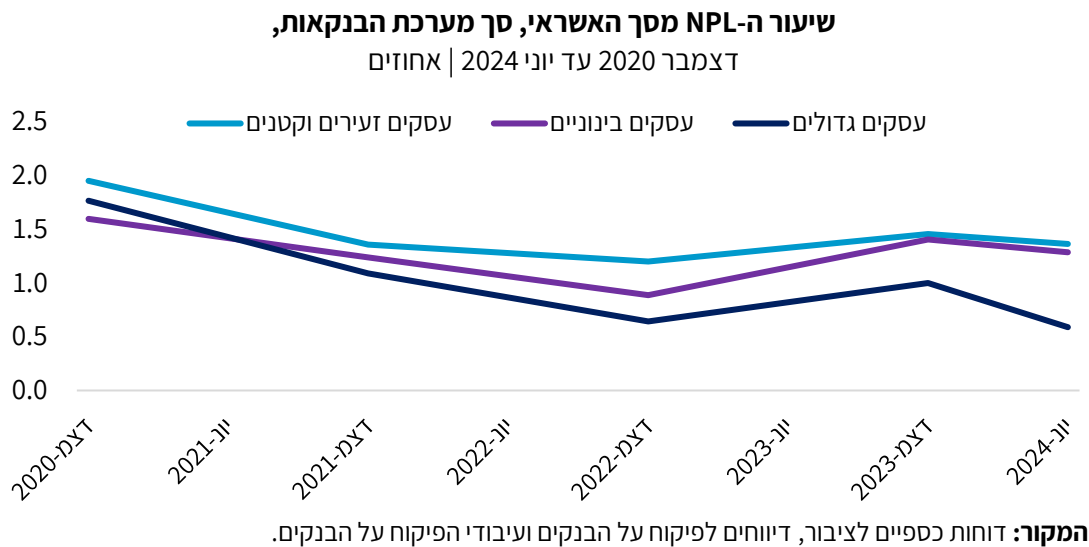

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מגזרי פעילות

כ-55% מהאשראי העסקי ניתן לעסקים גדולים, כ-29% לעסקים קטנים וזעירים וכ-16% לעסקים בינוניים. אופי האשראי שניתן לכל מגזר פעילות שונה במספר היבטים: סכום ההלוואה, התקופה לפירעון ולעיתים גם מגזר ההצמדה (של הריבית). במחצית הראשונה של 2024 נצפו מגמות שונות בין מגזרי הפעילות (איור 30): חלה האטה בקצב הגידול של האשראי לעסקים גדולים, בעסקים בינוניים חל צמצום ביתרות האשראי, שרובו מיוחס לשינוי בסיווג מגזר העסקים של לווים ממגזר זה אצל אחד הבנקים, ואילו בעסקים זעירים וקטנים חל גידול קל ביתרות האשראי (בהשוואה לצמצום בשנת 2023). ביחס לאשראי שמוגדר כ-NPL, שיעור זה ירד בקרב מגזר העסקים הגדולים ונשאר יציב בשאר מגזרי הפעילות (איור 54). השינויים בקצב צמיחת האשראי נצפו גם בכרית שהבנקים מפרישים כנגד הפסדי אשראי כך שבאופן כללי, יחס הכיסוי נותר יציב, והוא ממשיך להיות גבוה יותר עבור מגזר העסקים הזעירים והקטנים (איור 55). הגידול ביחס כיסוי NPL במגזר העסקים הגדולים הוא תוצאה של ירידה באומדן ל-NPL במגזר זה (איור 56). השיפור שנצפה בהוצאות להפסדי אשראי בין ענפי המשק השונים נצפה גם בקרב כל מגזרי הפעילות, אם כי פחות במגזר העסקים הקטנים והזעירים (איור 57).

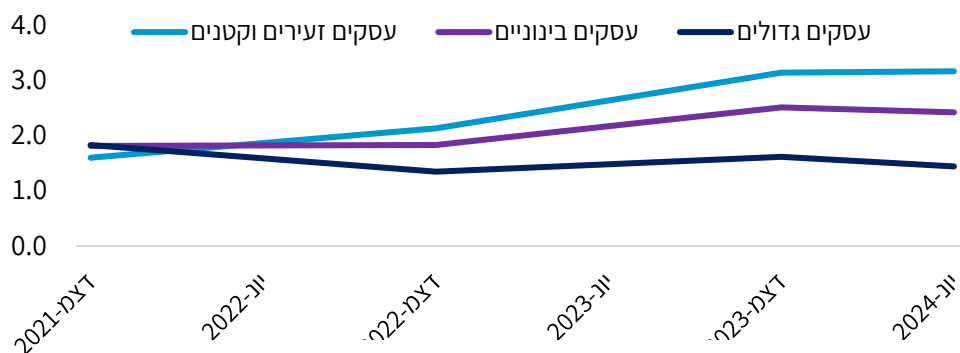
איור 54 - האומדן ל-NPL במגזר העסקים הגדולים ירד וממשיך להיות נמוך יותר ביחס לשאר מגזרי הפעילות

איור 55 – הבנקים מחזיקים כרית אשראי גדולה עבור מגזר העסקים הזעירים והקטנים

יחס כיסוי כולל, סך מערכת הבנקאות,

דצמבר 2021 עד יוני 2024 | אחוזים

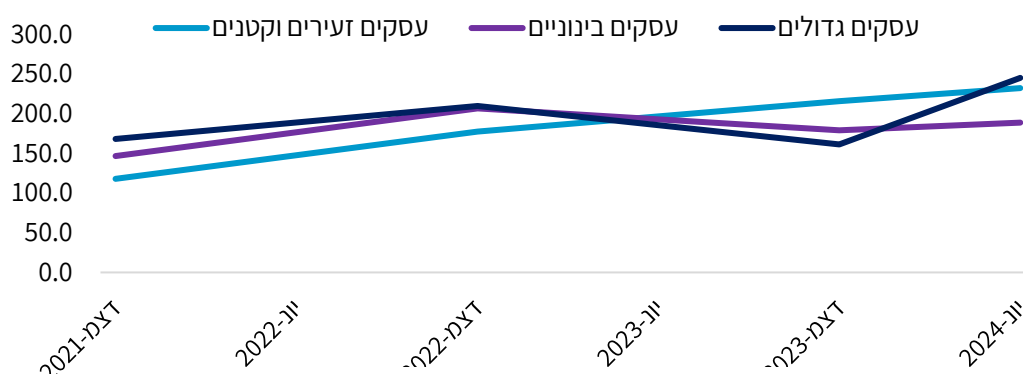

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 56 – הכרית שהבנקים מחזיקים כנגד הפסדי אשראי גדלה במקביל לגידול שנצפה באומדן NPL

יחס כיסוי NPL, סך מערכת הבנקאות,

דצמבר 2021 עד יוני 2024 | אחוזים

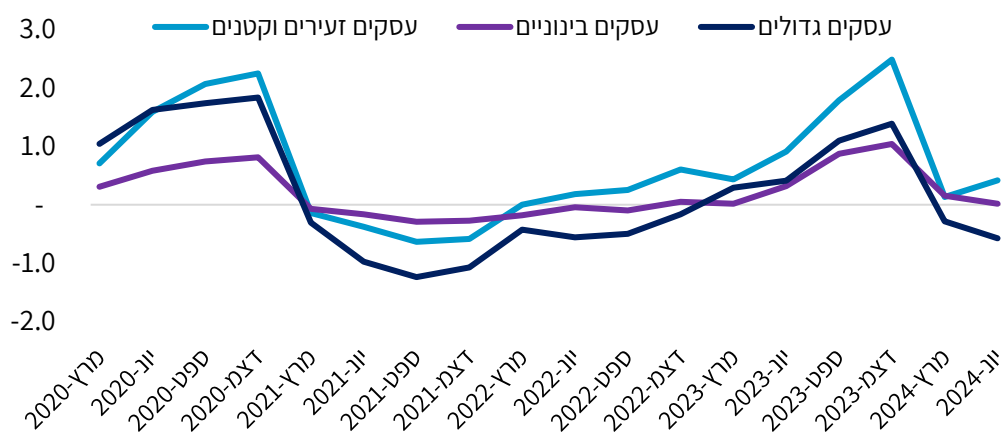

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 57 – ההוצאה להפסדי אשראי ירדה משמעותית, אם כי פחות במגזר העסקים הזעירים והקטנים

הוצאה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות,

סך מערכת הבנקאות, 2021 עד יוני 2024 | מיליארדי ש"ח

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

סיכון הנזילות

בשמונת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה ירידה קלה במדדי הנזילות השונים, אך הם נותרו ברמה גבוהה מדרישת הסף הרגולטורית שנקבעה על ידי הפיקוח על הבנקים. במחצית הראשונה של שנת 2024, הגידול בהוצאות הממשלה נוכח התמשכות מלחמת "חרבות ברזל" הביא לגידול בהנפקות אג"ח ממשלתי, ואילו פיקדונות הציבור גדלו בקצב מתון יותר מאשר בסוף שנת 2023 בשל הכנסות גבוהות מהצפוי של הממשלה ממסים. התפתחויות אלו הביאו לגידול קל בפיקדונות המוניטריים בבנק ישראל, על חשבון הנפקות מק"מ. על אף רמת הריבית, קמעונאים ועסקים קטנים העדיפו לשמור כספים בפיקדונות לטווחים קצרים יותר, ככל הנראה על רקע אי הוודאות.

כחלק מניהול סיכון הנזילות, נקבעו במסגרת באזל III שני יחסי נזילות סטנדרטיים בהם נדרשים הבנקים לעמוד. הראשון, הוא יחס כיסוי הנזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio),³⁴ שנועד לבחון האם לבנקים ישנה כרית נזילות מספקת כדי לעמוד בתרחיש קיצון משמעותי הנמשך 30 ימים קלנדרים. היחס השני, הוא יחס המימון היציב נטו (NSFR - Net Stable Funding Ratio),³⁵ שנועד לבחון האם הבנקים שומרים על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילותיהם החוץ-מאזניות. עמידה ביחס זה מצביעה על כך שיש די מקורות מימון יציבים זמינים, כדי לעמוד במימון הנדרש (בהסתכלות קדימה לטווח של שנה אחת). עמידה בשני היחסים הללו בו זמנית ממתנת את סיכון הנזילות שעלול להיגרם כתוצאה משינויים בלתי צפויים בתזרימי המזומנים.

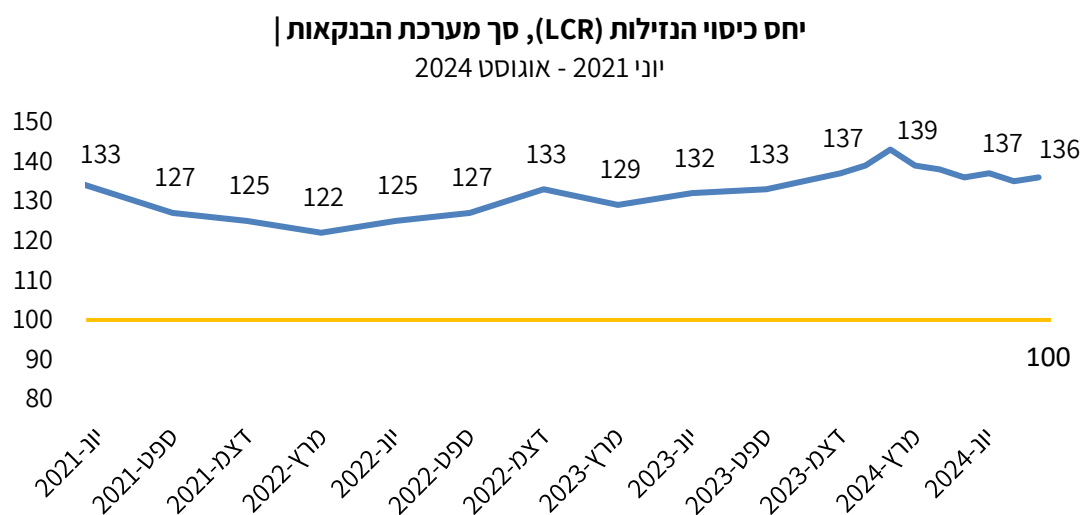
במהלך שנת 2024 חלה שחיקה קלה ביחס כיסוי הנזילות בהשוואה לרמתו בחודש דצמבר 2023. מתחילת שנת 2024, נמשכו ברמות שונות מגמות שהחלו ברבעון האחרון של שנת 2023, עקב המלחמה. בנק ישראל הגדיל את היקף הפיקדונות המוניטריים על חשבון הנפקות המק"מ. נוכח הגידול בהוצאות הממשלה על רקע המלחמה, חל גידול משמעותי בהנפקות אג"ח ממשלתי ואחזקתם על ידי התאגידים הבנקאיים והמשקיעים המוסדיים. ברבעון הראשון של השנה חלה עלייה ביחס כיסוי הנזילות, שנשחק בחודשים שאחריו. יחס כיסוי

³⁴ המדד יחס כיסוי הנזילות פותח בידי ועדת באזל במטרה לקדם את העמידות קצרת הטווח של פרופיל הנזילות בתאגידים הבנקאיים. היחס מראה מהי כמות הנכסים הנזילים האיכותיים שתאגידים צריכים להחזיק כדי לשרוד בתרחיש קיצון משמעותי שנמשך 30 ימים קלנדרים. יחס כיסוי הנזילות מורכב משני רכיבים: במונה – מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים (HQLA, High Quality Liquid Assets). מלאי זה בנוי משתי רמות של נכסים: רמה 1 – נכסים איכותיים שהיקף החזקתם אינו מוגבל; ורמה 2 – נכסים שהיקף החזקתם מוגבל ל-40% ממלאי הנכסים הנזילים האיכותיים. (רמה זו מחולקת לשתי רמות משנה: א2 ו-ב2; היקף החזקתם של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15%). במכנה – סך תזרים המזומנים היוצא נטו, דהיינו סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בתרחיש הקיצון בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי באותו תרחיש. את סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחשבים על ידי הכפלת היתרות של קטגוריות או סוגים שונים של התחייבויות מאזניות וחוף-מאזניות בשיעורי משיכתן הצפויים (run off או drawn down). את סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי מחשבים על ידי הכפלת היתרות של חייבים חוזיים (contractual receivables) בשיעורי קבלתן הצפויים בתרחיש, עד לרף מצטבר של 75% מסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי.

³⁵ מטרתו של יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את יציבותו של פרופיל המימון של מערכת הבנקאות בטווח הארוך על ידי דרישה שמימון פעילות הבנק תעשה בעיקרה על ידי מקורות מימון עמידים באופן יחסי וארוכי טווח (של שנה ויותר). יחס המימון היציב נטו מורכב משני רכיבים: במונה – סך מימון יציב זמין (ASF, Available amount of stable funding) – החלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו כמקור מימון על פני אופק זמן של שנה ויותר. במכנה – סך מימון יציב נדרש (RSF, Required amount of stable funding) – סך הנכסים (לרבות חשיפות חוץ מאזניות) שבנק צפוי להידרש לממן על פני אופק זמן של שנה ויותר ולפיכך יש להחזיק כנגדו מימון יציב זמין.

הנזילות בחודש אוגוסט 2024 נאמד ב-136%, בהשוואה ל-137% בסוף שנת 2023 והוא גבוה משמעותית מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים, שעומדת על 100% (איור 58). מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה והזרים היוצא נטו ל-30 יום, נותרו בחודש אוגוסט 2024 דומים לרמתם בחודש דצמבר 2023 (איור 59). בתחילת שנת 2024 חלה עלייה ביחס זה, כאשר חלה עלייה מהירה יותר במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לעומת העלייה בתזרים היוצא נטו. עלייה זו נבעה בעיקר בשל גידול בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל, שקוזזה בחלקה בירידה בסעיף ני"ע סחירים כשירים, עקב גידול בהיקף פיקדונות מוניטריים בבנק ישראל על חשבון הנפקות מק"מ. בנוסף, לירידה בני"ע סחירים כשירים תרמה גם מכירה של אג"ח ממשלתי במט"ח על ידי הבנקים. הגידול בתזרים היוצא נטו נבע בעיקר מירידה בסעיף תזרים נכנס אחר לפי צד נגדי (בעיקר סיטונאים פיננסים וסיטונאים). החל מהרבעון השני של שנת 2024, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה נשחק מהר יותר מהירידה בתזרים היוצא נטו, מאחר והגידול בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל התמתן (התמתנות בקצב הגידול של פיקדונות מוניטריים) והתגברה הירידה בסעיף ני"ע סחירים כשירים במט"ח. שחיקה זו נוכח ירידה בהנפקות מק"מ ורכישות בהיקף משמעותי של אג"ח ממשלתי ישראל על ידי המשקיעים המוסדיים ועל אף רכישת אג"ח ממשלתי ישראל על ידי הבנקים. בנוסף לכך, חלה ירידה בקצב מתן יותר בתזרים היוצא נטו, בעיקר בשל עלייה בסעיף תזרים נכנס אחר לפי צד נגדי (בעיקר סיטונאים פיננסים).

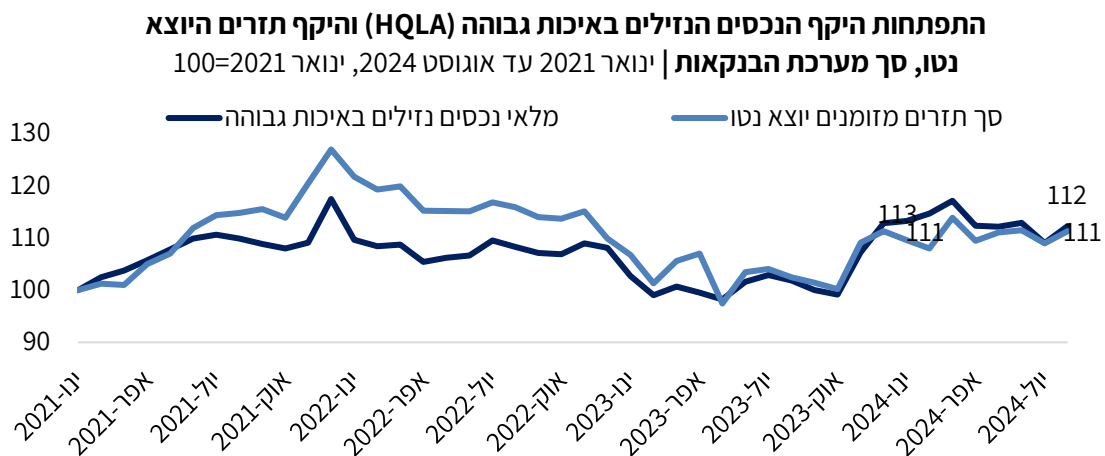
איור 58 – לאחר הרבעון הראשון של שנת 2024, חלה שחיקה קלה ביחס כיסוי הנזילות

המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 59 – בהשוואה לרמתם בסוף שנת 2023 לא חלו שינויים משמעותיים במלאי הנכסים הנזילים

בתזרים היוצא נטו

המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

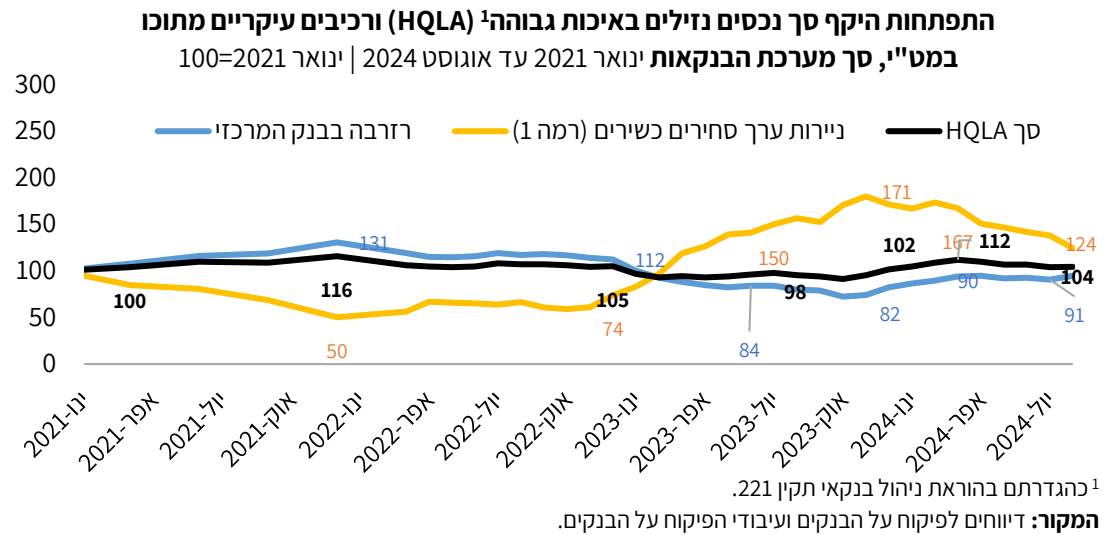
כפי שצוין לעיל, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)³⁶ ירד מעט במהלך שנת 2024 (איור 60). הקיטון בשמונת החודשים של השנה במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה הסתכם ב-3 מיליארד ש. עיקר הירידה נובעת מקיטון של 49 מיליארד ש בסעיף ני"ע סחירים כשירים, שקוזז בגידול ב-46 מיליארד ש בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל. ברבעון הראשון של השנה המשיך בנק ישראל להגדיל את הפיקדונות המונוטריים על חשבון הנפקות מק"מ (שינוי בתמהיל בין אחזקה של תאגיד בנקאי במק"מ לבין פיקדון מוניטרי, איור 61), מה שהביא לגידול בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל (עלייה ברבעון הראשון של 38 מיליארד ש). מול גידול זה חלה ירידה ברבעון הראשון של השנה בסעיף ני"ע סחירים כשירים במט"ח בשווי של כ-15 מיליארד ש שמקורה במכירת אג"ח ממשלתי במט"ח בהתאם להתפתחויות בשווקים. לאחר הרבעון הראשון ועד חודש אוגוסט, נשחקה העלייה במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ואף נרשמה ירידה קלה ברכיב זה. בתקופה זו בנק ישראל המשיך להגדיל את היקף הפיקדונות המונוטריים, עם זאת בקצב מתון יותר, מול המשך הקיטון בהנפקות המק"מ. היקף הגידול בסעיף מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל התמתן (5.5 מיליארד ש) וסעיף ני"ע סחירים כשירים ירד ב-33 מיליארד ש. התמתנות הגידול בסעיף מזומנים ופיקדונות מקורו בירידה בקצב הקיטון באחזקת מק"מ של התאגידים הבנקאים, מול פירעון הלוואות מוניטריות והכנסות ממסים גבוהות מהצפוי. לקיטון בסעיף ני"ע סחירים כשירים תרם, כאמור, הקיטון באחזקת מק"מ של הבנקים שקוזז ברכישת אג"ח ממשלתי במט"י ומצידם של המשקיעים המוסדיים גידול באחזקת מק"מ (חלף פיקדון בבנק) וגידול משמעותי מאוד באחזקת אג"ח ממשלתי (מתחילת השנה גדלה אחזקתם באג"ח ממשלתי ישראל בכ-66 מיליארד ש"ח). שינויים אלו מתחילת שנת 2024 הביאו לקיטון קל במלאי הנכסים הנזילים

³⁶ הקיטון האמור מתייחס למלאי הנכסים באיכות גבוהה במט"י ומט"ח.

באיכות גבוהה של 3 מיליארד ש"ח, תוך שינויים קלים מאוד בתזרים היוצא נטו ל-30, כך שיחס כיסוי הנזילות נשחק במעט ל-136% נכון לחודש אוגוסט 2024.

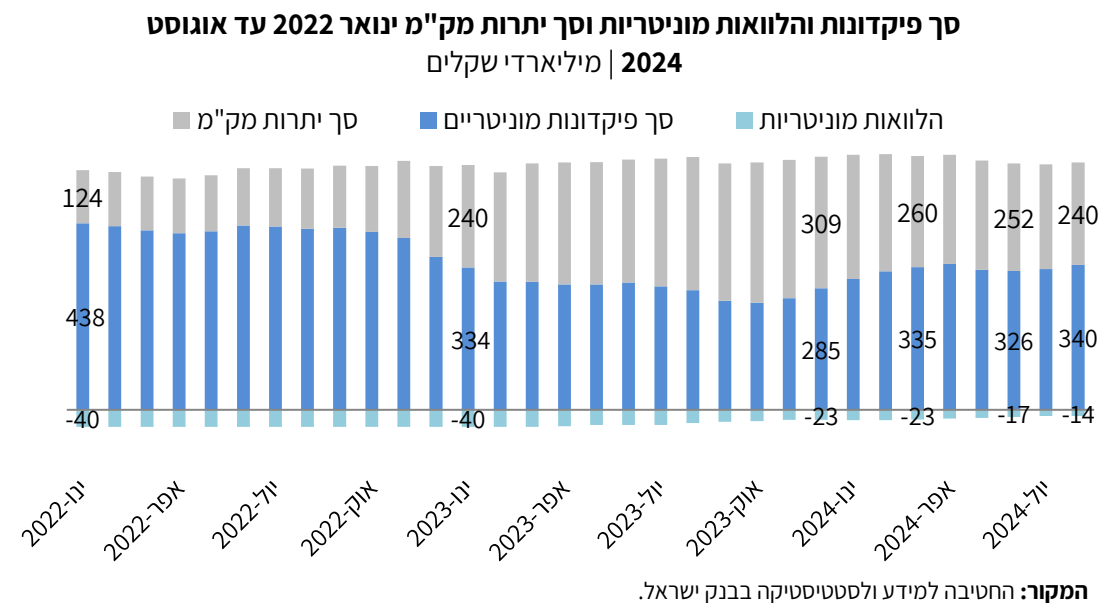
איור 60 – החל מסוף שנת 2023, חלו שינויים קלים במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה תוך תחלופה

בין עלייה בסעיף רזרבות בבנק המרכזי מול ירידה בסעיף ני"ע סחירים כשירים

איור 61 – בשנת 2024 בנק ישראל המשיך להגדיל את השימוש בפיקדונות מוניטריים על חשבון

הנפקות מק"מ

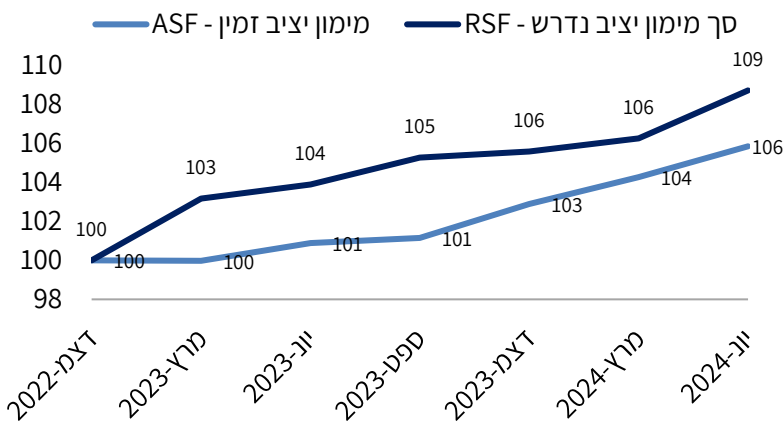

יחס המימון היציב נטו נותר כמעט ללא שינוי במחצית הראשונה של שנת 2024, כאשר במהלך הרבעון השני חלה שחיקה קלה ביחס והוא נותר נמוך מעט מרמתו בדצמבר 2023 (122.5% בהשוואה ל-122.6%,

איורים 62 ו-63). הירידה ביחס זה בהשוואה לחודש דצמבר 2023, נובעת מגידול בפריטי המימון היציב הנדרש (5.9% במונחים שנתיים), בעיקר על רקע הגידול ביתרת האשראי, בעיקר ברבעון השני. עלייה זו הייתה גבוהה במעט מול גידול של 5.7% במונחים שנתיים בפריטי המימון היציב הזמין, שעלה על רקע הגידול בפיקדונות הציבור וההון. על יחס המימון היציב נטו להיות גבוה מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים (100%).

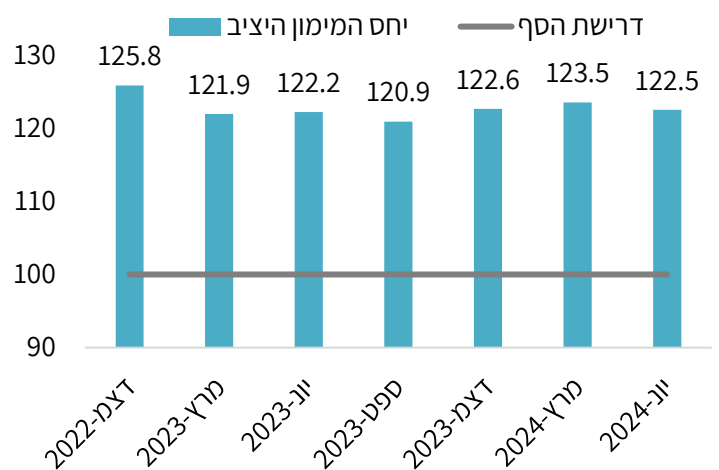
איורים 62-63 - יחס המימון היציב נטו נותר כמעט ללא שינוי במחצית הראשונה של השנה. בשנת 2024

התפתחות סך המימון היציב הזמין (ASF) וסך המימון היציב הנדרש (RSF)¹, סך מערכת הבנקאות | דצמבר 2022 עד יוני 2024 (דצמבר 2022=100)

¹ כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 222. המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

יחס מימון יציב (NSFR), סך מערכת הבנקאות | דצמבר 2022 - דצמבר 2023

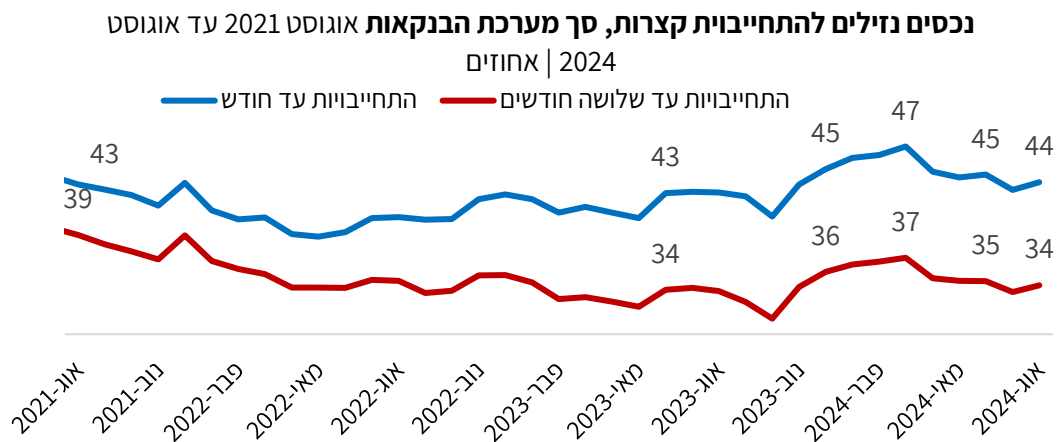

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

חלה שחיקה קלה ביחס מלאי הנכסים הנזילים להתחייבויות קצרות (בין אם לתקופה של עד חודש ובין אם לתקופה של עד שלושה חודשים). בחודשיים הראשונים של השנה נרשמה עלייה בעיקר ביחס להתחייבויות לתקופה של עד חודש, זאת בשל עלייה במלאי הנכסים הנזילים (16% במונחים שנתיים, בעיקר נוכח העלייה האמורה בפיקדונות מוניטריים, על חשבון הנפקות מק"מ) מול עלייה קלה מאוד בהתחייבויות עד שלושה חודשים וירידה בהתחייבויות עד חודש (בעיקר של סיטונאים פיננסיים) מה שהביא לעלייה חדה ביחס ביניהם. החל מהרבעון השני מלאי הנכסים הנזילים ירד, בעוד שהתחייבויות הקצרות עלו בקצב מתון, כך שהיחס ביניהם נשחק מעט לעומת רמתו בדצמבר 2023 (איור 64).

איור 64 – קיטון קל במלאי הנכסים הנזילים בעוד עלייה מתונה בהתחייבויות הקצרות הביאו לשחיקה

קלה ביחס לעומת רמתו בסוף שנת 2023

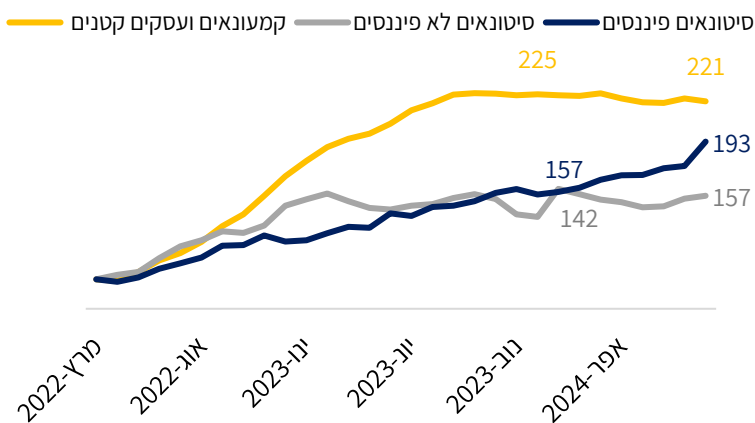
המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

החל מהרבעון האחרון של שנת 2023 חלה מגמת ירידה בכספים המופקדים לטווח ארוך מחודש, בקרב מפקידים קמעונאים ועסקים קטנים, איורים (65-66). מגמה זו נמשכה במחצית הראשונה של שנת 2024 (עלייה של 13% בפיקדונות קמעונאים ועסקים קטנים עד חודש, לעומת ירידה של 5% בפיקדונות מעל חודש, במונחים שנתיים). החל מחודש יוני מסתמנת התמתנות במגמה זו. בקרב סיטונאים לא-פיננסים וסיטונאים פיננסים, מגמה שונה ובה חל גידול משמעותי יותר בפיקדונות לתקופה של מעל חודש (גידול של 15%-34% בפיקדונות מעל חודש, בהשוואה לקיטון של 3% ועלייה של 3%, בהתאמה, במונחים שנתיים). מגמה זו נובעת ככל הנראה על רקע המלחמה ושאיתם של פרטים, בייחוד במגזרי פעילות קטנים יותר, להחזיק כספים נזילים במצבי אי וודאות.

איור 65-66 – בשנת 2024 קמעונאים ועסקים קטנים מפקידים בעיקר לתקופות פיקדון קצרות

התפתחות פיקדונות הציבור לפי סוג מפקיד, מעל חודש, סך מערכת הבנקאות

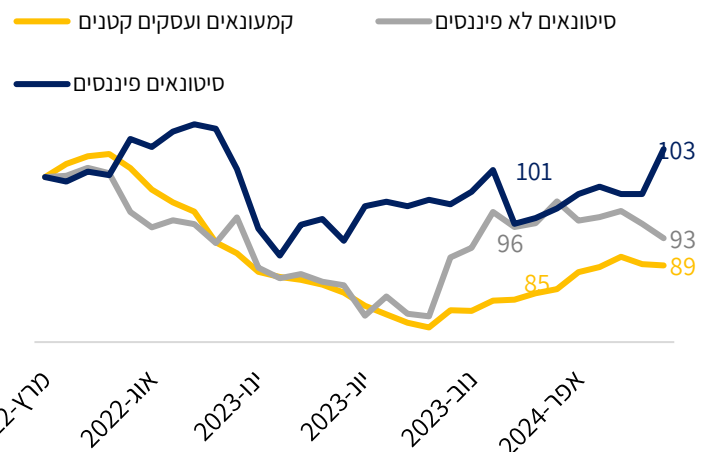
מרץ 2022 עד אוגוסט 2024, מרץ 2022=100

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

התפתחות פיקדונות הציבור לפי סוג מפקיד, עד חודש, סך מערכת הבנקאות

מרץ 2022 עד אוגוסט 2024, מרץ 2022=100

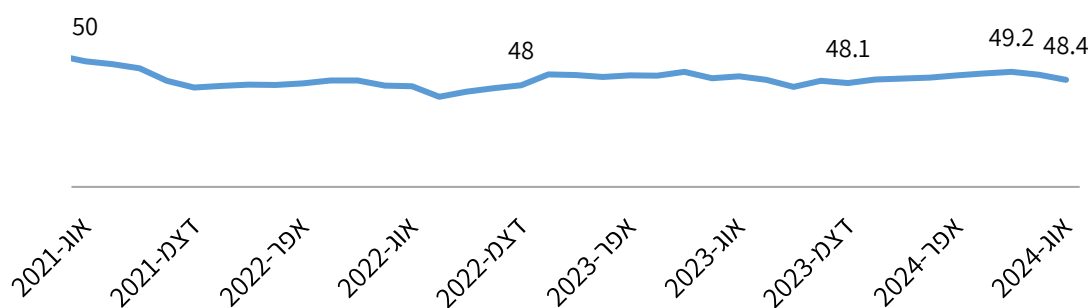

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

יחס מימון הליבה (CFR – Core Funding Ratio),³⁷ שנועד לבחון את איכות המקורות שעליהם נשען הבנק, קרי, שיעור ההתחייבויות היציבות מסך ההתחייבויות, עלה מעט במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024 ל-49.2%, בשל גידול במהיר יותר בהתחייבויות היציבות (בעיקר פיקדונות קמעונאים ועסקים קטנים) לעומת קצב הגידול המתון בסך ההתחייבויות. מחודש יוני חלה ירידה ביתרת הפיקדונות הקמעונאים והעסקים הקטנים לצד המשך העלייה העקבית ביתרת ההתחייבויות, כך שהיחס נשחק, עד לשיעור של 48.4%, שהינו עדיין שיעור גבוה יותר ביחס ליחס בדצמבר 2023 (48.1%) (איור 67)

איור 67 – יחס מימון הליבה נותר ברמה גבוהה תוך שינויים קלים במהלך שנת 2024

יחס מימון ליבה (CFR), סך מערכת הבנקאות | אוגוסט 2021 - אוגוסט 2024, אחוזים

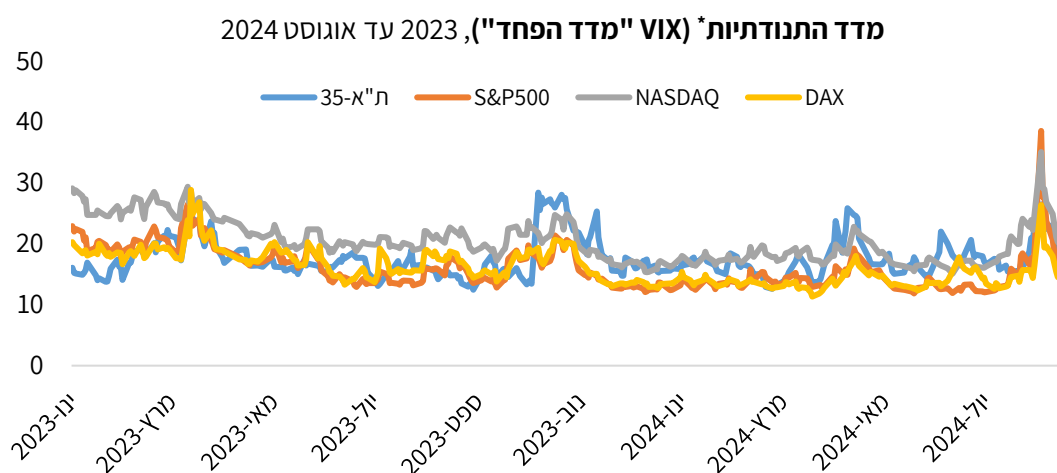
המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

³⁷ בהתאם להגדרת ה-EBA, יחס מימון הליבה מורכב משני הרכיבים הבאים: במונה – סך ההתחייבויות היציבות – מורכב מיתרת הפיקדונות הקמעונים, יתרת הפיקדונות הסיטונים לתקופה של מעל שנה ואג"ח וכתבי התחייבויות נדחים. במכנה – סך ההתחייבויות.

סיכון השוק

בשנים האחרונות, ההתפתחויות בשווקים הפיננסים הציבו אתגרים רבים בפני מערכת הבנקאות בעולם ובישראל. התנודתיות בשווקים (איור 68 - מדד VIX), והמדיניות מוניטרית מרסנת של הבנקים המרכזיים על רקע עלייה בשיעור האינפלציה (איור 69 - שיעור האינפלציה השנתי), שפעלה לעלייה משמעותית בתשואות אג"ח, דרשו ממערכות הבנקאות ברחבי העולם לבצע התאמות רבות במסגרת פעילותיהם, בכדי להתמודד עם השפעות אלו על סיכוני השוק והנזילות.³⁸ במיוחד נדרשו התאמות במבנה הנכסים וההתחייבויות ובתיק ני"ע. בנוסף לכך, בישראל, הבנקים חשופים גם להשלכות מלחמת חרבות ברזל והמתיחות הגיאופוליטית, שהתבטאה בעליית פרמיית הסיכון של המדינה (איור 70 - CDS), ובהורדת דירוג האשראי,³⁹ וכתוצאה מכך, גם של חברות ישראליות רבות, בהן גם הבנקים הישראליים. על רקע, התפתחויות אלה מדדי סיכוני השוק והריבית, מעידים על עלייה קלה בסיכון, במהלך שנת 2024 בהשוואה לשנת 2023.

איור 68 - תנודתיות בשווקים על רקע אי הוודאות במהלך השנה

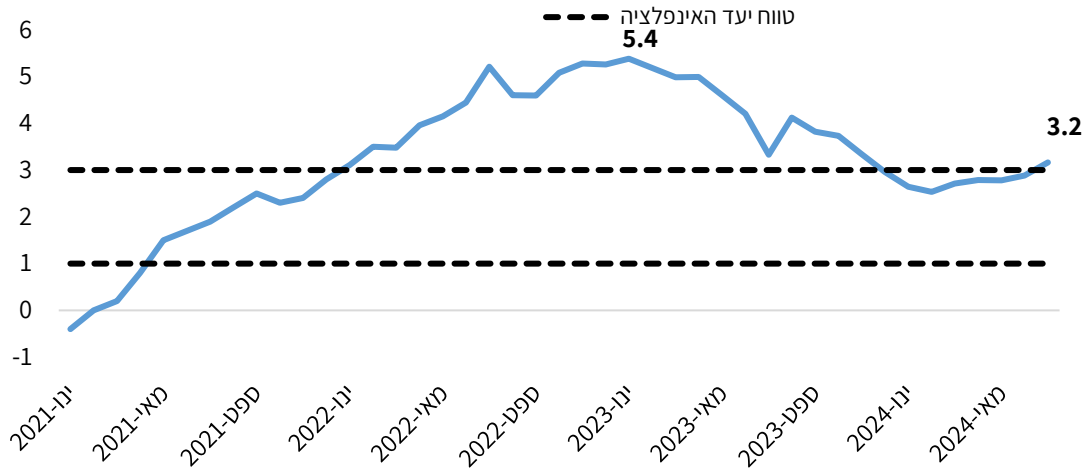
*נקבע על ידי חישוב סטיית התקן הגלומה בשעריהן של אופציות הנסחרות על מדדי המניות המובילים.
מקור: נתוני בנק ישראל.

³⁸ להרחבה ראו תיבה ה' 2-: לקחים מכשלי הבנקים בארה"ב בחודשים מרץ-מאי 2023 בסקירת מערכת הבנקאות בישראל - שנת 2023.

³⁹ חברת Moody's הודיעה ביום 9 בפברואר 2024, על הורדת דירוג מדינת ישראל ל-(A2), עם אופק דירוג שלילי, וביום 27 בספטמבר 2024 על שתי הורדות דירוג נוספות לדירוג של Baa1, עם אופק דירוג שלילי; חברת S&P הודיעה ביום 18 באפריל 2024 על הורדת דירוג מדינת ישראל בטווח הארוך ל-(A+) עם אופק דירוג שלילי, וביום 1 באוקטובר 2024, על הורדת דירוג נוספת לדירוג של A, עם אופק דירוג שלילי; חברת Fitch הודיעה ביום 12 באוגוסט 2024, על הורדת דירוג מדינת ישראל ל-(A), עם אופק דירוג שלילי.

איור 69 - עלייה בשיעור האינפלציה במהלך שנת 2024

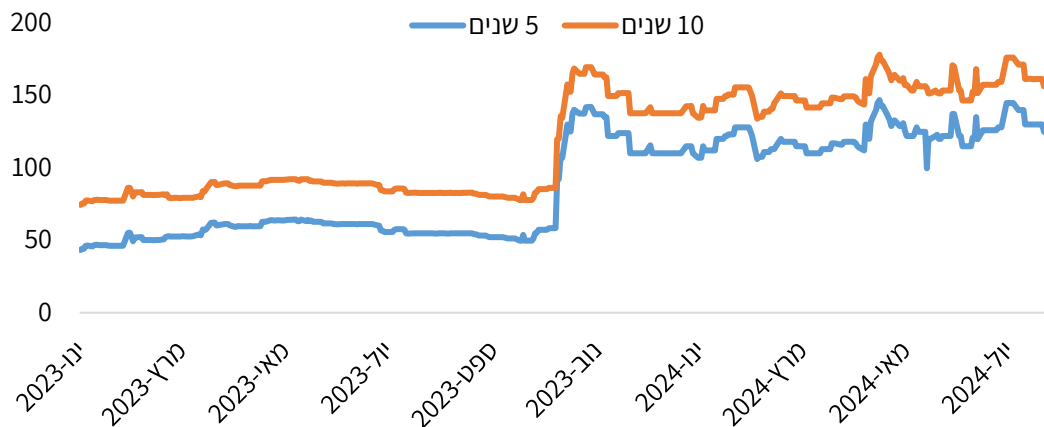
שיעור האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים, 2021 עד יולי 2024 | אחוזים

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

איור 70 - עלייה בפרמיית הסיכון של מדינת ישראל

מרווח ה-CDS של ממשלת ישראל ל-5 שנים ול-10 שנים, 2023 עד יולי 2024 | נקודות בסיס

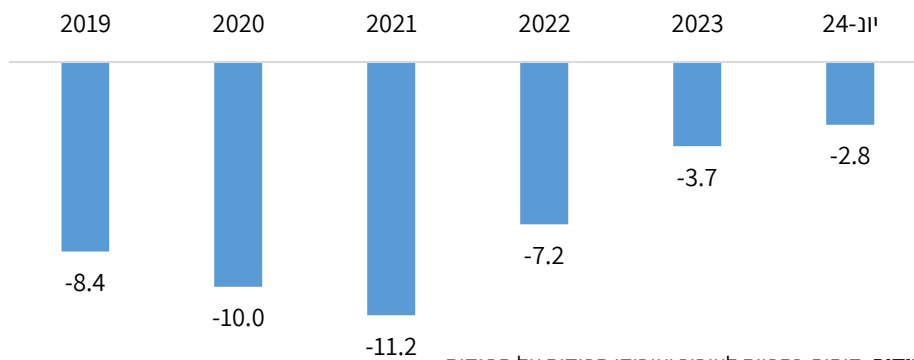

המקור: Investing ועיבודי בנק ישראל.

לפי גישת הרווחים, שבוחנת את השפעת שינוי שיעורי הריבית על הרווחים הצפויים בטווח של שנים עשר חודשים, עולה כי השפעת תרחיש של ירידת ריבית במקביל קטנה במחצית שנת 2024 בהשוואה לסוף שנת 2023. שיעור ההפסד הפוטנציאלי מסך ההכנסות⁴¹ תחת תרחיש זה קטן בנקודת אחוז בהשוואה לשנת 2023 (איור 71). הירידה בשיעור ההפסד נובעת הן מהקטון בסך ההפסד הפוטנציאלי מתרחיש של ירידת ריבית בהשוואה לסוף שנת 2023 (סך ההפסד הפוטנציאלי נכון ליוני 2024 עמד על כ-3.8 מיליארד ש"ח לעומת 4.7 מיליארד ש"ח בשנת 2023), והן, מעליה ברווחיות (אומדן קצב ההכנסות מריבית וההכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 נכון למחצית שנת 2024, עומד על כ-137 מיליארד ש"ח לעומת 127 מיליארד ש"ח בכל שנת 2023, להרחבה ראו פרק "התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות"). הקטון בסך ההפסד נובע, בין היתר, מעדכון הנחות המודלים הפנימיים של הבנקים⁴² לחישוב הרגישות לשינויים בשיעורי הריבית. זאת, עקב השינויים בסביבת הריבית, והסטת כספים מפיקדונות עו"ש, שאינם נושאי ריבית, לפיקדונות נושאי ריבית.⁴³

איור 71 – ירידה ברגישות לשינויים בהכנסות כתוצאה משינויים בריבית

השפעת תרחישי ירידה של נק' אחוז על ההכנסות מריבית וההכנסות המימון שאינן מריבית, מסך ההכנסות מריבית ושאין מריבית, סך מערכת הבנקאות, 2019 עד יוני 2024 | אחוזים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

⁴⁰ סיכון ריבית (ללא מרווח סיכון אשראי) הוא הסיכון הנשקף להון ולרווחי הבנקים כתוצאה מתנועות בשיעורי הריבית שמשפיעות על הפוזיציות הקיימות בכל אחד מהבנקים. כאשר שיעורי הריבית משתנים, עמם הערך הנוכחי והעיתוי של תזרימי המזומנים העתידיים. אלה, בתמורה, גורמים לשינוי בערכם הבסיסי של הנכסים, ההתחייבויות והפריטים החוץ-מאזניים ומשנים בכך את ערכו הכלכלי של הבנק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים גם על הרווחים של התאגיד הבנקאי, על-ידי שינוי ההכנסות וההוצאות הרגישות לריבית, דבר שמשפיע על הכנסות הריבית נטו (NII). סיכון ריבית ברמה מופרזת יכול להוות איום משמעותי על בסיס ההון של תאגיד הבנק ו/או על רווחי העתידיים, אם הוא לא ינוהל כהלכה.

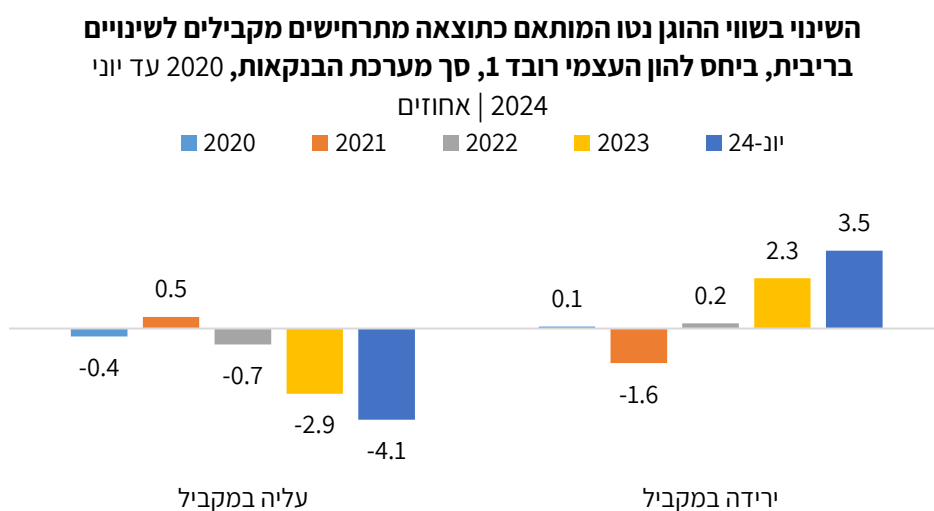
⁴¹ הכנסות מריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

⁴² הן מדדי סיכון ריבית בתיק הבנקאי המבוססים על שווי כלכלי והן אלה המבוססים על רווחים מושפעים משמעותית ממספר הנחות שמניח התאגיד למטרות כימות הסיכון: ציפיות למימוש אופציות שיעורי ריבית על ידי התאגיד הבנקאי ולקוחותיו, תחת תרחישי זעזוע ומבחני קיצון ספציפיים בשיעורי הריבית; טיפול ביתרות ובתזרימי ריבית הנובעים מפיקדונות ללא מועד פירעון; טיפול בהון עצמי במדדים של שווי כלכלי; ההשלכות של שיטות חשבונאיות עבור סיכון ריבית בתיק הבנקאי. כאשר תאגיד בנקאי מעריך את חשיפותיו לסיכון ריבית בתיק הבנקאי, עליו להפעיל שיקול דעת ולקבוע הנחות לגבי האופן שבו הפירעון בפועל או התנהגות התמחר מחדש של מכשר עשויים להיות שונים מהתנאים החוזיים של המכשיר, בשל מאפיינים של אופציות התנהגותיות. להרחבה ראו הוראת ניהול בנקאי תקין 333 (עדכון הוראה יכנס לתוקף ביום 1/7/2025).

⁴³ זאת בהתייחס לסך פיקדונות הציבור, שיעור הפיקדונות הפרטיים נושאי ריבית ירד מעט.

גישת השווי ההוגן, המשמשת לאמידת סיכון הריבית באופק זמן ארוך יותר משנה, בוחנת את השפעתם של תרחישים שונים לשינויים בריבית על השווי ההוגן של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ-מאזניות של התאגיד הבנקאי. **נכון למחצית שנת 2024, חלה עלייה ברגישות מערכת הבנקאות לתרחישים של שינויים מקבילים בעקומי התשואות (איור 72).** בתוך כך, הפגיעה הפוטנציאלית, כתוצאה מתרחיש של עלייה במקביל גדלה במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024, כפי שעולה מהיחס בין השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם⁴⁴ כתוצאה מהתרחיש, להון העצמי רובד 1, שגדל נכון למחצית שנת 2024 לשיעור של -4.1%, בהשוואה לשיעור של -2.9% בסוף שנת 2023. העלייה ברגישות לתרחישים נובעת מההתפתחויות במאזני הבנקים, שהעיקריות בהן היו המשך גידול בתיק האשראי (בעיקר אשראי לדיור שמאופיין במח"מ ארוך; להרחבה ראו פרק "תיק האשראי וסיכון האשראי"), קיטון בתיק ני"ע והסטת כספים מפיקדונות עו"ש לפיקדונות נושאי ריבית (להרחבה ראו פרק "תמצית ההתפתחויות עיקריות בפעילות המאזנית והחוץ מאזנית"). כמו כן, לאור התפתחויות במאזני הבנקים ובשווקים הפיננסיים, הבנקים גם מבצעים התאמות למודלים הפנימיים⁴⁵ לצורך אמידת הרגישות לתרחישים.

איור 72 – עלייה ברגישות מערכת הבנקאות לתרחישים של שינויים מקבילים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

⁴⁴ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁴⁵ מודלים אלה כוללים את השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה, השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור, והשפעת פירעונות מוקדמים בפיקדונות הציבור.

ב. סיכון בסיס ההצמדה

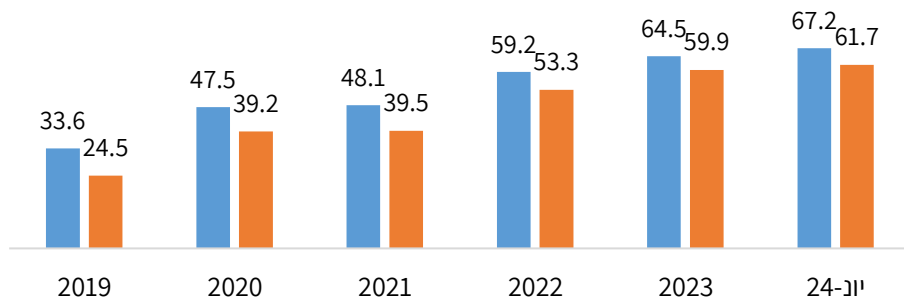
חשיפת מערכת הבנקאות למדד המחירים המשיכה לגדול במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024, על רקע העלייה בשיעור האינפלציה במהלך השנה, ועל אף ירידה קלה בביצועי האשראי במגזר הצמוד למדד המחירים. כך, שיעור החשיפה למדד ביחס להון העצמי רובד⁴⁶ עמד במחצית שנת 2024 על כ-67%, זאת לעומת שיעור של כ-65% בסוף שנת 2023 (איור 73). כמו כן, גם שיעור החשיפה נטו למדד (לאחר השפעת מכשירים נגזרים) גדל (אם כי בשיעור נמוך יותר) משיעור של 60% בסוף שנת 2022, לשיעור של 62% במחצית שנת 2024.

איור 73 - המשך מגמת העלייה בחשיפה למדד המחירים

חשיפה¹ למדד המחירים לצרכן ביחס להון העצמי רובד 1, סך

מערכת, 2019 עד יוני 2024 | אחוזים

חשיפה אחרי השפעת נגזרים (נטו) ■ חשיפה לפני השפעת נגזרים (ברוטו) ■

¹ פער בין הנכסים להתחייבויות

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ג. מטבע חוץ

במגזר מטבע החוץ קיים במערכת הבנקאות עודף משמעותי של התחייבויות על נכסים (כ-172 מיליארדי ש"ח), כאשר רוב החשיפה היא לדולר ארה"ב, ולכן תרחיש של היחלשות השקל מול המטבעות הזרים עלול לגרום לבנקים הפסדים משמעותיים (שכן במצב זה, היחלשות השקל תביא להגדלת התחייבויות הבנקים, ולהקטנת ההון). בפועל, הבנקים מגדירים את החשיפה למטבע חוץ על ידי פעילות בנגזרים, כך שהחשיפה נטו (לאחר השפעת נגזרים) נמוכה מאוד (כ-6 מיליארדי ש"ח), כפי שעולה מהיחס בין החשיפה נטו לשע"ח להון העצמי רובד 1, שרשם עלייה קלה משיעור של -2.7% בסוף שנת 2023 לשיעור של -3.3% נכון ליוני 2024 (איור 74).

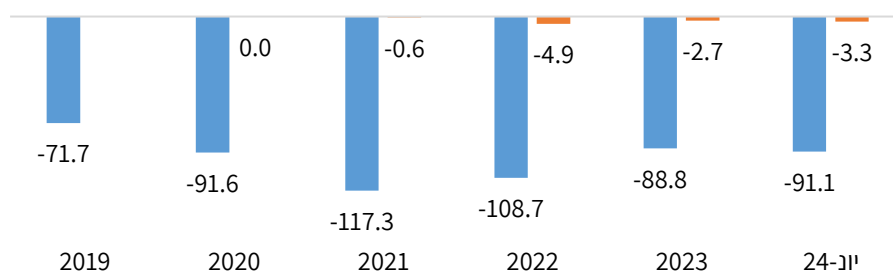
⁴⁶ שיעור החשיפה מחושב כהפרש שבין הנכסים להתחייבויות צמודי המדד.

איור 74 – עלייה קלה בשיעור החשיפה למטבעות זרים במהלך המחצית הראשונה לשנת 2024

חשיפה¹ לשע"ח ביחס להון העצמי רובד 1, סך מערכת, 2019 עד יוני

2024 | אחוזים

■ חשיפה לפני השפעת נגזרים (ברוטו) ■ חשיפה אחרי השפעת נגזרים (נטו)

¹ פער בין הנכסים להתחייבויות

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

נספח א' - לוחות

לוח 2

סעיפים עיקריים מדוח רווח והפסד, סך מערכת הבנקאות, יוני 2023 - יוני 2024

(מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים)

דיסקונט	מזרחי-טפחות				הפועלים				לאומי							
	2024 לעומת יוני 2023	דצמבר 2023	יוני-23	יוני-24	2024 לעומת יוני 2023	דצמבר 2023	יוני-23	יוני-24	2024 לעומת יוני 2023	דצמ-23	יוני-23	יוני-24				
7.64	20,712	10,027	10,793	5.93	24,005	12,099	12,816	6.55	32,971	16,144	17,201	14.68	33,655	16,235	18,619	הכנסות ריבית
24.28	9,776	4,353	5,410	19.73	12,030	5,772	6,911	15.25	16,886	7,812	9,003	30.55	17,658	8,023	10,474	הוצאות ריבית
-5.13	10,936	5,674	5,383	-6.67	11,975	6,327	5,905	-1.61	16,085	8,332	8,198	-0.82	15,997	8,212	8,145	הכנסות ריבית, נטו
-34.11	1,502	516	340	-40.08	1,463	474	284	-108.25	1,879	764	-63	-71.82	2,383	724	204	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-2.23	9,434	5,158	5,043	-3.96	10,512	5,853	5,621	9.16	14,206	7,568	8,261	6.05	13,614	7,488	7,941	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
-10.16	5,138	2,668	2,397	2.28	2,805	1,494	1,528	-4.65	5,297	2,752	2,624	56.79	5,181	2,483	3,893	הכנסות שאינן מריבית
1.80	1,218	611	622	10.09	511	337	371	-21.22	1,267	754	594	132.28	1,279	508	1,180	מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית
181.63	151	49	138	63.33	30	30	49	-8.61	369	244	223	92.65	340	204	393	מזה: מניית ¹
-100.00	-255	-100	0	-120.00	-138	-55	11	74.55	-569	-220	-384	-3.09	-246	-194	-188	אג"ח ²
-34.95	2,343	2,798	1,820	-31.14	1,583	1,535	1,057	-34.86	4,025	3,233	2,106	-5.70	2,926	2,861	2,698	פעילות במכשירים נגזרים ³
-37.41	-1,021	-2,136	-1,337	-36.40	-964	-1,173	-746	-37.63	-2,369	-2,418	-1,508	-27.08	-1,741	-2,363	-1,723	הפרשי שער
0.91	3,495	1,756	1,772	-1.07	2,028	1,029	1,018	3.21	3,892	1,929	1,991	0.38	3,737	1,838	1,845	מזה: עמלות
3.79	7,966	3,901	4,049	-11.87	5,569	2,958	2,607	-3.18	8,231	4,275	4,139	4.95	6,894	3,312	3,476	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
1.32	3,850	1,899	1,924	-11.13	3,544	1,940	1,724	-7.90	4,492	2,419	2,228	10.97	3,484	1,760	1,953	מזה: משכורות והוצאות נלוות
-13.61	6,606	3,925	3,391	3.49	7,748	4,389	4,542	11.60	11,272	6,045	6,746	25.51	11,901	6,659	8,358	רווח לפני מסים
-7.20	2,316	1,389	1,289	13.24	2,669	1,526	1,728	19.30	3,930	2,145	2,559	26.19	3,988	2,253	2,843	הפרשה למסים על הרווח
-17.11	4,290	2,536	2,102	-1.71	5,079	2,863	2,814	7.36	7,342	3,900	4,187	25.17	7,913	4,406	5,515	רווח לאחר מסים
-14.70	4,192	2,456	2,095	-1.48	4,910	2,765	2,724	6.26	7,360	3,930	4,176	47.18	7,027	3,434	5,054	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	24.74	30.36	23.31		30.06	35.24	31.68		23.01	25.26	25.09		23.20	26.37	29.77	התשואה הכוללת להון, לפני מס (ROE) (אחוזים)
	15.70	19.00	14.40		19.05	22.20	19.00		15.02	16.42	15.53		13.70	13.60	18.00	התשואה הכוללת להון, לאחר מס (ROE) (אחוזים)
	1.06	0.63	0.52		1.10	0.64	0.59		1.07	0.59	0.61		0.96	0.50	0.69	התשואה הכוללת לנכסים (ROA) (אחוזים)

(המשך)

סעיפים עיקריים מדוח הרווח וההפסד המאוחד, סך מערכת הבנקאות יוני 2022 עד יוני 2023

(מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים)

סך מערכת הבנקאות	ירושלים				הבינלאומי							
	2023 לעומת יוני 2023	דצמבר 2023	יוני-23	יוני-24	2023 לעומת יוני 2023	דצמבר 2023	יוני-23	יוני-24	2023 לעומת יוני 2023	דצמבר 2023	יוני-23	יוני-24
9.61	122,564	59,876	65,631	11.13	1,371	672	747	16.09	9,850	4,699	5,455	הכנסות ריבית
24.44	61,873	28,373	35,309	27.57	639	307	392	48.10	4,884	2,106	3,119	הוצאות ריבית
-3.75	60,691	31,503	30,322	-2.71	732	365	355	-9.91	4,966	2,593	2,336	הכנסות ריבית, נטו
-73.03	7,862	2,700	728	-29.35	133	51	36	-142.69	502	171	-73	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.75	52,828	28,803	29,594	1.63	598	314	319	-0.54	4,464	2,422	2,409	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.81	20,234	10,310	11,424	38.39	161	71	98	4.99	1,652	842	884	הכנסות שאינן מריבית
27.87	4,454	2,298	2,938	177.01	37	9	24	86.08	142	79	147	מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית
56.17	949	550	859	-2,900.00	1	0	3	130.43	58	23	53	מזה: מניית ¹
-6.10	-1,310	-603	-566	#DIV/0!	-1	0	-2	-91.18	-101	-34	-3	אג"ח ²
-25.72	11,341	11,124	8,263	73.08	7	3	5	-16.86	459	694	577	פעילות במכשירים נגזרים ³
-33.35	-6,381	-8,702	-5,800	-24.05	-12	-8	-6	-20.53	-274	-604	-480	הפרשי שער
0.67	14,778	7,370	7,419	6.95	124	62	66	-3.84	1,502	756	727	מזה: עמלות
-1.01	32,083	16,178	16,015	4.96	546	268	281	-0.07	2,877	1,464	1,463	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
-2.58	17,370	9,059	8,826	-1.27	254	126	125	-4.70	1,746	915	872	מזה: משכורות והוצאות נלוות
9.02	40,979	22,934	25,002	16.24	213	116	135	1.67	3,239	1,800	1,830	רווח לפני מסים
14.17	14,069	7,977	9,108	7.57	76	42	46	3.38	1,090	622	643	הפרשה למסים על הרווח
6.27	26,910	14,957	15,895	21.19	137	74	90	0.76	2,149	1,178	1,187	רווח לאחר מסים
10.37	25,796	13,875	15,314	19.81	135	72	87	-3.28	2,172	1,218	1,178	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	24.96	28.46	27.58		16.62	18.60	19.87		29.38	33.40	29.83	התשואה הכוללת להון, לפני מס (ROE) (אחוזים)
	15.63	17.22	16.89		10.50	11.54	12.70		19.70	22.60	19.20	התשואה הכוללת להון, לאחר מס (ROE) (אחוזים)
	1.02	0.58	0.60		0.62	0.36	0.39		0.98	0.59	0.51	התשואה הכוללת לנכסים (ROA) (אחוזים)

1) כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה במניות זמינות למכירה, רווחים ממכירת מניות חברות כלולות, דיבידנדים ורווחים/הפסדים מהתאמת לשווי הון של מניות למסחר.

2) כולל את הרווחים/הפסדים מהשקעה באג"ח מוחזק לפידיון זמינות למכירה וההכנסות/הוצאות שמומשו ושטרם מומשו מהתאמת לשווי הון של אג"ח למסחר.

3) כולל מכשירים נגזרים אשר לא יועדו ליחסי גידור (מכשירי ALM) ומכשירים נגזרים אחרים.

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 3
השפעת הכמות¹ והשפעת המחיר² על הכנסות והוצאות הריבית, סך מערכת הבנקאות
יוני 2023 - יוני 2024 | מיליוני ש"ח
יוני 2024

שינוי נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות			
התרומה	השינוי נטו	השינוי נטו	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת הכמות נטו	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד הנכסים	
להכנסות	בצד ההתחייבויות	בצד הנכסים		ההתחייבויות	הנכסים		ההתחייבויות	הנכסים	
-4,200	6,417	2,217	-2,737	2,553	-184	-1,463	3,864	2,401	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל
95	519	614	-10	295	285	105	224	329	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל
-4,105	6,936	2,831	-2,747	2,848	102	-1,358	4,088	2,730	סך אשראי/ פיקדונות הציבור
2,686	2	2,687	1,386	211	1,597	1,300	-210	1,091	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל
238	-2	236	117	13	130	121	-15	106	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל
2,924	0	2,923	1,503	224	1,727	1,421	-225	1,197	סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים
-1,181	6,936	5,755	-1,244	3,072	1,828	63	3,863	3,927	סך הכנסות/ הוצאות הריבית

יוני 2023

שינוי נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות			
התרומה	השינוי נטו	השינוי נטו	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת הכמות נטו	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד הנכסים	
להכנסות	בצד ההתחייבויות	בצד הנכסים		ההתחייבויות	הנכסים		ההתחייבויות	הנכסים	
-642	19,311	18,669	535	13,613	14,148	-1,177	5,698	4,521	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל
-50	1,163	1,113	203	906	1,109	-253	257	4	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל
-692	20,474	19,782	738	14,519	15,257	-1,430	5,955	4,525	סך אשראי/ פיקדונות הציבור
9,231	910	10,141	10,122	181	10,303	-891	730	-161	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל
696	10	706	584	9	593	112	1	113	נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל
9,927	920	10,847	10,706	190	10,896	-779	731	-48	סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים
9,235	21,394	30,629	11,444	14,708	26,152	-2,209	6,686	4,477	סך הכנסות/ הוצאות הריבית

(1) השפעת הכמות מחושבת כמכפלה של השינוי ביתרה המאזנית (התקופה הנוכחית לעומת אשתקד) במחיר בתקופה הנוכחית, מחולקת באלף
(2) השפעת המחיר מחושבת כמכפלה של השינוי במחיר (התקופה הנוכחית לעומת אשתקד) ביתרה המאזנית בתקופה המקבילה אשתקד, מחולקת באלף
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 4

היתרות הממוצעות, שיעורי הכנסות והוצאות הריבית ופער הריבית בגין הנכסים וההתחייבויות, יוני 2023 - יוני 2024
יוני 2024

פער הריבית	ההתחייבויות			היתרה השנתית הממוצעת (מיליוני ש"ח)	שיעור ההכנסה ³	הנכסים		היתרה השנתית הממוצעת (מיליוני ש"ח)	
	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	הכנסות המימון			הכנסות המימון	היתרה השנתית הממוצעת		
2.28	-4	-31,353	1,495,123	פיקדונות הציבור	6.47	49,550	1,531,449	אשראי לציבור	
0.52	-3	-478	27,645	פיקדונות מבנקים	3.98	634	31,928	פיקדונות בבנקים	
3.59	-1	-83	20,606	פיקדונות מבנקים מרכזיים	4.40	7,923	360,421	פיקדונות בבנקים מרכזיים	
2.87	-5	-2,581	114,191	אג"ח	7.39	7,155	364,188	אג"ח	
0.18	-4	-814	38,339	התחייבויות אחרות ¹	4.42	368	16,641	נכסים אחרים ¹	
1.53	-4	-35,309	1,695,904	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	5.70	65,631	2,304,627	סך הנכסים נושאי הריבית	

התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי)² 2,304,626,700 30,322,000 2.63

יוני 2023

פער הריבית	ההתחייבויות			היתרה השנתית הממוצעת (מיליוני ש"ח)	שיעור ההכנסה ³	הנכסים		היתרה השנתית הממוצעת (מיליוני ש"ח)	
	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	הכנסות המימון			הכנסות המימון	היתרה השנתית הממוצעת		
2.70	-3.75	-24,417	1,301,274	פיקדונות הציבור	6.45	46,719	1,448,596	אשראי לציבור	
1.20	-2.43	-326	26,882	פיקדונות מבנקים	3.63	645	35,536	פיקדונות בבנקים	
4.03	-0.06	-10	34,071	פיקדונות מבנקים מרכזיים	4.09	7,169	350,321	פיקדונות בבנקים מרכזיים	
1.65	-4.93	-2,755	111,828	אג"ח	6.58	5,030	319,885	אג"ח	
-0.32	-4.42	-865	39,119	התחייבויות אחרות ¹	4.10	313	15,264	נכסים אחרים ¹	
1.77	-3.75	-28,373	1,513,174	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	5.52	59,876	2,169,602	סך הנכסים נושאי הריבית	

התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי)² 2,169,602,000 31,502,900 2.90

(1) ההתחייבויות והנכסים האחרים כוללים בין השאר גם אשראי לממשלה ופיקדונות שלה וניירות ערך שהושאלו/ נשאלו בהסכמי מכר חוזר.
(2) המרווח הפיננסי הינו היחס שבין הכנסות הריבית נטו לבין סך הנכסים נושאי הריבית. המרווח מוצג באחוזים ומחושב במונחים שנתיים.
(3) במונחים שנתיים המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 5
העלות ליחידת תפוקה¹ ויחס היעילות², סך מערכת³, 2020 עד יוני 2024
(אחוזים)

שנה	לאומי	הפועלים	מזרחי טפחות	דיסקונט	הבינלאומי	ירושלים	סך המערכת	
2020	1.38	1.50	1.35	2.41	1.66	2.79	1.60	העלות ליחידת תפוקה ⁴
2021	1.23	1.32	1.48	2.18	1.52	2.85	1.49	
2022	1.01	1.22	1.50	2.03	1.46	2.74	1.38	
2023	0.96	1.22	1.27	2.06	1.38	2.68	1.31	
יוני 2024	0.95	1.21	1.15	2.03	1.29	2.56	1.27	
2020	53.8	56.9	53.9	67.5	61.8	69.1	58.3	יחס היעילות ⁵
2021	46.8	54.2	54.0	65.4	58.3	73.5	54.9	
2022	37.5	44.5	45.2	55.8	50.9	59.8	46.0	
2023	32.6	38.5	37.7	49.6	43.5	61.2	39.6	
יוני 2024	28.9	38.2	35.1	52.0	45.4	62.1	38.4	

(1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).
(2) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
(3) נתוני קבוצת הפועלים אינם כוללים את קבוצת ישראל כרט. החל משנת 2019, נתוני קבוצת לאומי אינם כוללים את קבוצת לאומי קארד.
(4) המיזוג עם אגוד ברבעון האחרון של 2020 היטה כלפי מטה את יחס עלות יחידת תפוקה לשנת 2020.
(5) החל מהדיווח השנתי ל-2020 נתוני קבוצת מזרחי כוללים את בנק אגוד.
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 6

התפלגות ההון ויחסי ההון בסך מערכת הבנקאות, דצמבר 2023 ויוני 2024

סך מערכת הבנקאות		ירושלים		הבינלאומי		מזרחי טפחות		דיסקונט		הפועלים		לאומי		
2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	
188,973	188,973	1,432	1,366	12,834	12,292	30,252	28,434	30,708	28,890	55,596	52,641	58,151	53,892	ההון העצמי רובד 1 ^{1,2}
48,585	48,585	361	366	3,038	3,569	9,289	8,366	7,692	7,469	13,680	13,338	14,525	14,141	הון רובד 2 ²
237,559	237,559	1,794	1,732	15,872	15,861	39,541	36,800	38,400	36,359	69,276	65,979	72,676	68,033	בסיס ההון
1,509,360	1,509,360	12,081	11,742	100,468	97,053	265,789	252,842	260,232	245,154	428,028	403,897	442,762	426,399	סיכון האשראי
2,563,282	2,563,282	22,919	22,467	227,517	215,193	473,479	458,835	403,819	395,711	702,237	689,175	733,311	711,900	סך החשיפות לאחר המרה לאשראי
0	0	0	51	0	42	0	53	0	58	0	55	0	55	משקל סיכון ממוצע ³ (RWA)
21,500	21,500	44	15	1,259	886	1,820	1,957	5,738	4,209	4,871	4,245	7,768	5,834	סיכוי השוק
121,220	121,220	1,367	1,277	11,419	10,360	22,199	20,641	21,710	20,406	31,963	29,710	32,562	29,943	הסיכון התפעולי
1,652,080	1,652,080	13,492	13,035	113,146	108,299	289,808	275,440	287,680	269,769	464,862	437,852	483,092	462,176	סך הסעיפים המשוקלים
(אחוזים)														
11.6	11.0	10.6	10.5	11.3	11.4	10.4	10.3	10.7	10.7	12.0	12.0	12.0	11.7	יחס ההון העצמי רובד 1
14.6	14.0	13.3	13.3	14.0	14.6	13.6	13.4	13.4	13.5	14.9	15.1	15.0	14.7	יחס הלימות ההון הכולל
		9.5	9.5	9.2	9.2	9.6	9.6	9.2	9.2	10.2	10.2	10.2	10.2	יחס ההון העצמי רובד 1 המזערי הנדרש
		12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	13.5	13.5	13.5	13.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש

(1) כולל הזכויות של בעלי מניות חיצוניים, על פי מאזני הקבוצות.
 (2) לאחר ניכויים.
 (3) אחוזים.
 המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 7

יחס המינוף, סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2023 ויוני 2024

סך מערכת הבנקאות		ירושלים		הבינלאומי		מזרחי טפחות		דיסקונט		הפועלים		לאומי		
2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	2024 יוני	2023 דצמבר	
188,973	177,515	1,432	1,366	12,834	12,292	30,252	28,434	30,708	28,890	55,596	52,641	58,151	53,892	הון רובד 1
2,438,581	2,395,608	22,336	21,980	230,385	217,965	456,243	442,835	389,585	381,827	654,067	648,724	685,965	682,277	חשיפות מאזניות
104,787	91,224	15	8	4,100	3,460	9,495	8,615	11,036	9,448	26,858	27,683	53,283	42,010	חשיפות בגין נגזרים
36,364	34,752	0	0	29	57	3,924	2,524	4,247	5,008	10,161	11,986	18,003	15,177	חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
236,398	226,803	791	644	12,318	12,187	35,674	33,509	37,631	37,910	75,660	72,003	74,324	70,550	חשיפות חוץ מאזניות
2,816,129	2,748,388	23,141	22,633	246,832	233,669	505,336	487,483	442,499	434,193	766,746	760,396	831,575	810,014	סך חשיפות
(אחוזים)														
6.7	6.5	6.2	6.0	5.2	5.3	6.0	5.8	6.9	6.7	7.3	6.9	7.0	6.7	יחס מינוף
		4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	5.5	5.5	5.5	5.5	יחס מינוף נדרש

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 8
המאזן של סך מערכת הבנקאות¹,
יוני 2023 - יוני 2024

ההתפלגות			שיעור השינוי במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2024		שיעור השינוי לעומת התקופה הקודמת אשתקד		במחירים שוטפים			
23-מ-23	יוני-23	יוני-24	(אחוזים)		(אחוזים)		23-מ-23	יוני-23	יוני-24	
16.96	17.26	17.80	6.29	8.66	424,894	415,640	451,621	מזומנים ופיקדונות בבנקים		
15.87	14.50	14.46	-7.75	5.01	397,593	349,286	366,769	ניירות ערך		
0.35	0.14	0.16	-54.79	14.16	8,790	3,481	3,974	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		
62.56	63.67	63.67	3.05	5.34	1,567,456	1,533,455	1,615,307	אשראי לציבור		
0.95	0.83	0.93	-1.09	18.40	23,824	19,903	23,565	הפרשה להפסדי אשראי		
61.61	62.85	62.74	3.12	5.17	1,543,632	1,513,552	1,591,743	אשראי לציבור, נטו		
0.38	0.36	0.36	-4.68	4.23	9,589	8,769	9,140	אשראי לממשלה		
0.28	0.28	0.25	-8.96	-3.96	7,040	6,673	6,409	השקעות בחברות בת ובחברות מסונפות		
0.55	0.54	0.54	-0.16	5.18	13,722	13,025	13,700	בניינים וציוד		
0.03	0.03	0.03	0.63	1.10	637	634	641	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין		
2.94	3.02	2.64	-9.01	-7.97	73,679	72,847	67,040	נכסים בגין מכשירים נגזרים		
1.03	1.01	1.03	1.24	7.18	25,798	24,370	26,119	נכסים אחרים		
			1.27	5.35	2,505,374	2,408,277	2,537,154	סך כל הנכסים		
79.28	78.72	80.10	2.32	7.20	1,986,173	1,895,699	2,032,210	פיקדונות הציבור		
2.01	2.32	1.81	-8.55	-17.66	50,271	55,834	45,973	פיקדונות מבנקים		
0.14	0.16	0.16	13.31	3.50	3,493	3,824	3,958	פיקדונות הממשלה		
1.31	1.46	1.06	-17.65	-23.36	32,697	35,135	26,927	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		
4.58	4.86	4.50	-0.46	-2.38	114,705	116,957	114,177	אג"ח וכתבי התחייבויות נדחים		
2.89	2.62	2.33	-18.47	-6.48	72,503	63,208	59,110	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		
2.66	2.85	2.53	-3.57	-6.45	66,644	68,697	64,263	התחייבויות אחרות		
92.86	92.99	92.49	0.87	4.79	2,326,487	2,239,354	2,346,618	סך כל ההתחייבויות		
0.10	0.10	0.11	6.49	15.91	2,625	2,411	2,795	זכויות שאינן מקנות שליטה		
7.04	6.91	7.40	6.51	12.75	176,262	166,512	187,741	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		
7.14	7.01	7.51	6.51	12.79	178,887	168,923	190,536	סך כל ההון העצמי		
100.00	100.00	100.00	1.27	5.35	2,505,374	2,408,277	2,537,154	סך כל ההתחייבויות וההון		

(1) על בסיס מאוחד.
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 9

תיק ניירות הערך של סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2023 - יוני 2024

בנק דיסקונט				בנק מזרחי טפחות				בנק הפועלים				בנק לאומי				ניירות ערך
דצמבר 2023		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		
הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	
(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	
68	41,312	66	39,369	84	21,304	84	19,452	69	84,943	66	84,303	51	66,175	60	95,886	של ממשלת ישראל
8	4,942	9	5,423	3	878	3	583	19	23,205	20	25,641	17	21,303	17	26,916	של ממשלות זרות
0	127	0	99	3	856	3	776	1	635	0	458	0	452	0	481	של מוסדות פיננסיים בישראל
1	595	1	630	1	162	1	251	7	8,777	7	9,023	8	10,650	6	10,297	של מוסדות פיננסיים זרים
15	9,351	16	9,297	0	56	0	56	0	0	0	0	14	17,920	10	15,567	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ¹
0	285	0	287	5	1,173	5	1,100	0	0	0	0	1	1,063	1	982	של אחרים בישראל
3	1,860	4	2,160	1	196	1	235	1	1,778	3	3,264	4	5,429	3	5,002	של אחרים זרים
4	2,162	3	2,003	3	745	3	618	4	4,610	3	4,433	4	5,581	3	4,917	מניות
100	60,634	100	59,268	100	25,370	100	23,071	100	123,948	100	127,122	100	128,573	100	160,048	סך ניירות הערך
בנק דיסקונט				בנק מזרחי טפחות				בנק הפועלים				בנק הבינלאומי				ניירות ערך
יוני 2024		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		יוני 2024		דצמבר 2023		
הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	
(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	
63	232,285	64	254,605	59	597	64	698	66	17,954	55	14,897	66	17,954	55	14,897	של ממשלת ישראל
16	56,962	17	69,045	8	77	7	75	24	6,557	39	10,407	24	6,557	39	10,407	של ממשלות זרות
1	3,078	1	2,373	7	70	7	75	3	938	2	484	3	938	2	484	של מוסדות פיננסיים בישראל
6	20,653	5	20,710	0	0	0	0	2	469	2	509	2	469	2	509	של מוסדות פיננסיים זרים
7	27,327	6	24,920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ¹
1	2,854	1	2,636	15	153	15	163	1	180	0	104	1	180	0	104	של אחרים בישראל
3	9,287	3	10,702	0	0	0	0	0	0	0	41	0	24	0	41	של אחרים זרים
4	14,322	3	12,603	11	109	8	89	4	1,115	2	543	4	1,115	2	543	מניות
100	366,769	100	397,593	100	1,007	100	1,099	100	27,237	100	26,985	100	27,237	100	26,985	סך ניירות הערך

¹ אשר לניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) שהנפיקו סוכנויות ממשל בארה"ב (GNMA, FHLMC, FNMA), אלה כלולים בסעיף "מגובי נכסים או מגובי משכנתאות" אם יש ביניהם ערבות של הממשל ואם לאו.
² כולל נתוני בנק אגוד (גם טרם מיזוגו לבנק מזרחי-טפחות).
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 10

עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים שבהן הסכום הנקוב מייצג סיכון אשראי,

סך מערכת הבנקאות, 2022- יוני 2024

התפלגות			שיעור השינוי		היתרות לסוף השנה			
יוני 2024	דצמבר 2023	דצמבר 2022	שיעור השינוי לעומת	שיעור השינוי לעומת	יוני 2024	דצמבר 2023	דצמבר 2022	
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ש"ח)			
1%	0%	1%	0.5	-0.1	4,550	2,979	5,216	אשראי תעודות
3%	3%	3%	0.1	0.1	25,601	24,080	22,671	ערבויות להבטחת אשראי
14%	14%	18%	0.0	-0.1	105,693	105,046	118,536	ערבויות לרוכשי דירות
14%	14%	15%	0.1	0.1	106,218	99,467	98,651	ערבויות והתחייבויות אחרות
13%	14%	12%	0.0	0.3	102,223	99,162	81,419	מסגרות של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
13%	14%	14%	0.0	0.1	100,195	103,749	92,514	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
28%	26%	25%	0.1	0.3	211,833	189,000	165,463	בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
14%	14%	12%	0.1	0.4	110,512	101,758	78,582	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי
100%	100%	100%	0.1	0.2	766,825	725,241	663,052	שאשר ועדיין לא ניתן
								התחייבויות להוצאת ערבות
								סך הכל

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 11

יתרת האשראי לציבור, לפי ענפי המשק, סך מערכת הבנקאות דצמבר 2023 - יוני 2024

יתרת האשראי המאזני (חובות) ²					יתרת סיכון האשראי הכולל ¹					
השינויים באשראי	התפלגות האשראי לציבור		היתרה		השינויים באשראי	התפלגות האשראי לציבור		היתרה		
יוני 2024 (אחוזים)	יוני 2024 (אחוזים)	דצמבר 2023 (אחוזים)	יוני 2024 (מיליוני ש"ח)	דצמבר 2023 (מיליוני ש"ח)	יוני 2024 (אחוזים)	יוני 2024 (אחוזים)	דצמבר 2023 (אחוזים)	יוני 2024 (מיליוני ש"ח)	דצמבר 2023 (מיליוני ש"ח)	
2.2	93.3	94.1	1,507,057	1,474,492	3.7	91.1	91.5	2,109,421	2,034,309	פעילות לווים בישראל
1.6	46.8	47.5	756,426	744,501	3.7	51.6	51.8	1,194,604	1,152,436	עסקי
3.4	19.0	18.9	306,173	296,130	4.3	21.9	21.8	505,982	485,191	בינוי ונדל"ן
3.8	11.9	11.9	192,900	185,775	4.6	16.0	15.9	370,285	354,070	מזה: בינוי
2.6	7.0	7.0	113,273	110,355	3.5	5.9	5.9	135,697	131,120	מזה: פעילויות בנדל"ן
-1.4	7.1	7.4	115,071	116,651	5.2	8.5	8.4	197,368	187,638	שירותים פיננסיים
1.0	20.8	21.2	335,183	331,720	4.3	10.4	10.3	239,948	230,001	מסחרי - אחר
2.8	46.5	46.6	750,631	729,991	3.7	39.5	39.7	914,818	881,874	אנשים פרטיים
3.1	37.2	37.2	600,249	582,394	4.3	27.7	27.7	642,210	615,917	אנשים פרטיים- הלוואות לדיוור
1.9	9.3	9.4	150,382	147,597	2.5	11.8	12.0	272,608	265,956	אנשים פרטיים- אחר
16.4	6.7	5.9	108,250	92,964	9.2	8.9	8.5	205,721	188,326	פעילות לווים בחו"ל
3.1	100.0	100.0	1,615,307	1,567,456	4.2	100.0	100.0	2,315,142	2,222,635	סך הכול

(1) כולל את סיכון האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ-מאזני.
 (2) כולל את האשראי לציבור, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.